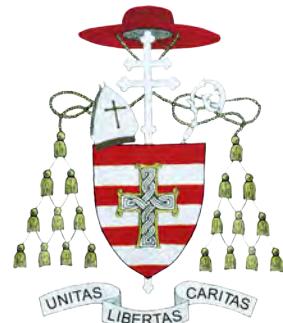

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6/2016. SVIBANJ/LIPANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar

tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Bartolomé Esteban Murillo, Povratak izgubljenog sina

Bartolomé Esteban Murillo

Roden je u Sevilli, 1. siječnja 1618. Gdje je i umro 3. travnja 1682. Poznati je španjolski slikar koji je slikao "u zlatnom stoljeću" španjolskoga slikarstva. Klasificiraju ga kao pučkog slikara naspram onih "dvorskih majstora" poput Velázqueza. Radeći slike za crkve u Sevilli, primjenjivao je iskustva talijanskih i flamanskih slikara. Pored religioznih slika, njegovi drugi poznati radovi prikazuju djecu koja prose, prodavačice voća kao i obične ljude iz Seville. U prigodi rada na slici Svete Katarine u kapucinskoj crkvi u Cádizu pao je sa skele i od posljedica udara preminuo je par mjeseci nakon pada, 3. travnja 1682.

Proslava blagdana sv. Ante - Smiljevac 13. lipnja 2016.

Počuj, Gospe od Zečeva, ponizne molbe smjerni nam glas!

U svibnju ove godine obilježili smo pet stoljeća čašćenja Gospe od Zečeva. Velike obljetnice uvijek su dobra prigoda prelistati arhive i vremenski portretirati pojedinosti po kojima prepoznajemo kraj, narod i kulturu. To je portretiranje vrlo važno jer ono nam zbori o ukorijenjenosti u konkretnom vremenu i prostoru. A godišnjice s kršćanskog zrenika izvrsna su prigoda vidjeti i razumjeti odakle dolazimo, gdje se nalazimo i kamo nam je ići i stići. Ako se pak izgubi pamćenje i sjećanje, ostaje obična, banalna sva-kodnevica. Zato je sveti Ivan Pavao II. poručivao mladima neka „ne zaboravljuju prošlost. Jer, čovjek bez prošlosti i pamćenja riskira ostati i bez budućnosti“ (Katanija 1994.). Pamćenje je, dakle, sastavni dio identiteta čovjeka obitelji, župe, društvene zajednice i naroda.

Rado hodočastimo našoj Gospo od Zečeva, koja već pet stoljeća okuplja vjerni puk u Ninu, a koji je toliko puta osjetio njezinu blizinu i zaštitu. Njezinim, naime, zagovorom dogodilo se toliko dobrih stvari koje je ljudski teško razumjeti. A zbili su se u ne tako davnoj prošlosti, čemu smo i mi svjedoci. Kako na primjer rastumačiti stvaranje „slobodne i neovisne države“ koju nije htjela ni Europa, ni Amerika, ni Ujedinjeni narodi?! Kako protumačiti činjenicu da smo, ne samo obranili svoja ognjišta i preživjeli užas razaranja i „strategiju spaljene zemlje“, već nitko nije umro od gladi, ili ostao bez krova nad glavom?! To je zasluga One koju nam je u zadnjim trenutcima svoga ovozemnog života Isus ostavio kao našu majku. A ona nas je kao dobra zagovornica okupljala na gozbu svoga Sina. To je činila kroz duga stoljeća jučer. To čini i danas. I to će kao brižna mati činiti do konca vjekova.

Ovogodišnji blagdan Gospe od Zečeva bio je osobita prigoda zahvaliti joj za tu brigu, ljubav i zaštitu. I posebice za one brojne događaje i slučajeve iz naše daleke i bliže prošlosti koje je povijesti zabilježila kao memoriju našeg kolektivnog pamćenja. Posebice iz nedavnog Domovinskog rata koje pripisujemo osobitom njezinom zagovoru. Naši su, naime, branitelji imali toliko povjerenje u Gospu da su nosili krunicu oko vrata, te molili i pjevali njezine pjesme. A vrhunac čudesnog zahvata zbio se na blagdan Gospe Sniježne 1995. kada je oslobođen i kraljevski grad Knin. Hrvatske su institucije smatrале taj događaj tako važnim i značajnim da su dan Gospe Sniježne proglašili nacionalnim blagdanom i Danom zahvalnosti.

Ukratko, sve naše povijesne krize i kušnje, prijetnje i zastrašivanja uspijevali smo prebroditi uz pomoć one koju od milja zovemo našom kraljicom i zagovornicom. Stariji se još uvijek sjećaju kako je prije 45 godina, nakon „hrvatskog proljeća“ (1971.), koje je ugušeno progonom i zatvaranjem hrvatskih studenata i intelektualaca, bila zašutjela svaka slobodna riječ. Crkva se tada pribrala, te pune četiri godine prikupljala snagu. A onda točno prije četiri desetljeća u našem Prasvetištu, u Solinu (1976.), započela govoriti provjerenim načinom: hodočašćima našoj Gospo diljem Domovine: Od Solina, Biskupije kod Knina i Nina, do Marije Bistrice gdje se na euharistijskom kongresu okupilo preko pola milijuna ljudi.

Bilo je to mirotvorno „događanje naroda koji nije tražio oružje već krunicu“ u kojoj su prepoznali pravu snagu i konačno osvojili slobodu. U tomu su otkrili svoje povijesne korijene koji ih vežu s Onom kojog je odani i vjerni puk stoljećima ponavljaо: „Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s tobom...“ To je pozdrav prognanih Evinih sinova i divna molitvena simfonija koja stoljećima odliježe po našim crkvama i svetištima. Jer, Mariju se štuje i doživljava kao mati, koja nas prati, pazi, štiti i čuva. A u nju vjernici imaju neograničeno povjerenje i pouzdanje.

To potvrđuje i ovo petstoljetno štovanje i čašćenje Gospe od Zečeva. Uz njezinu veliku ulogu u prošlosti ovoga kraja i našega naroda, valja sada prepoznati i njezinu potrebu u sadašnjosti, te uputiti iskrenu i skromnu molitvu neka trajno ostane s nama. Neka pohiti u naša sela i gradove, u naše gore i na naše more: „Ah, ne ogluši se, uslišaj Djevo, ponizne molbe smjerni nam glas“. Jer, „Ti si nam, Majko, nada i spas!“ Jučer, danas i u vijeće vjekova. Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

S V E T A S T O L I C A

Misionarska Crkva, svjedokinja milosrđa

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2016.

Draga braćo i sestre, izvanredni Jubilej milosrđa, koji Crkva slavi, baca posebno svjetlo također na Svjetski misijski dan 2016.: poziva nas promatrati misiju ad gentes kao veliko, neizmerno djelo milosrđa, bilo duhovnog bilo materijalnog. Na ovaj Svjetski misijski dan svi smo pozvani "izlaziti" kao učenici misionari, svaki velikodušno ulažeći svoje talente, kreativnost, mudrost i iskustvo kako bi se donijelo poruku Božje nježnosti i suosjećanja čitavoj ljudskoj obitelji. Po misijskom poslanju, Crkva brine za one koji ne poznaju evanđelje, jer želi da se svi ljudi spase i dožive ljubav Gospodnju. Ona "ima zadatak naviještati Božje milosrđe, to živo srce evanđelja" (*Misericordiae vultus*, 12) i naviještati ga u svakom kutku svijeta, da ono dopre do svakog muškarca i žene, bili oni mladi ili stari.

U susretu svake osobe s milosrđem Očevo se srce ispuni dubokom radošću; od samog početka, Otac pun ljubavi se okreće također najslabijima, jer njegova veličina i moć se otkrivaju upravo u njegovoj sposobnosti da se poistovjećuje s malenima, odbačenima i potlačenima (usp. Pnz 4, 31, Ps 86, 15; 103, 8; 111, 4). On je dobrohotan, pažljiv i vjeran Bog, koji je blizak onima u potrebi, osobito siromašnima; on ulazi s nježnošću u ljudsku stvarnost, baš kao što to čine otac i majka u životima svoje djece (usp. Jr 31, 20). Izraz koji se u Bibliji koristi za milosrđe upućuje na majčino krilo: odnosi se dakle na ljubav majke prema djeci, onoj djeci koju će ona uvijek ljubiti, u svakoj prilici i ma što da se dogodilo, jer su plod njezine utrobe. To je također bitan aspekt ljubavi koju Bog gaji prema svojoj djeci, na osobit način prema pripadnicima naroda koji je od njega potekao i koji on želi podizati i odgajati; pred njihovom slabošću i nevjerom, srce bi mu se ganulo i obuzimalo ga je suosjećanje (usp. Hoš 11, 8). On je milosrdan prema svima, njegova ljubav je za sve narode i njegova nježnost se proteže na sva stvorena (usp, Ps 145, 8-9).

Milosrđe nalazi svoje najviše i najpotpunije očitovanje u utjelovljenoj Riječi. Ona otkriva lice Oca bogata milosrđem "o njemu on govori i tumači ga ne samo slikama i prispodobama, već nadasve on milosrđe utjelovljuje i uosobljuje" (Ivan Pavao II., Enc. Dives in misericordia, 2). Kad rado primamo i slijedimo Isusa po Evanđelju i sakramentima, možemo, uz pomoć Duha Svetoga, postati milosrdni kao što je naš nebeski Otac milosrdan; možemo naučiti voljeti kao što on nas ljubi i učiniti od svojega života besplatan dar, znak njegove dobrote (usp. *Misericordiae vultus*, 3). Crkva, usred svijeta, je prije svega zajednica koja živi Kristovo milosrđe: trajno osjeća njegov pogled i da ju je izabrao svojom milosrdnom ljubavlju. Ta ljubav nadahnjuje Crkvu u njezinu poslanju, ona je živi i daje je upoznati svim narodima kroz smjeran dijalog sa svakom kulturom i vjerskim uvjerenjem.

Tu milosrdnu ljubav, baš kao u počecima Crkve, svjedoče mnogi muškarci i žene svih životnih dobi i položaja. Značajna i sve veća prisutnost žena u svijetu misija, rame uz rame s muškarциma, rječiti je znak Božje majčinske ljubavi. Vjernice laikinje ili Bogu posvećene žene, a danas nerijetko i cijele obitelji, ostvaruju svoj misijski poziv u raznim oblicima: od izravnog naviještajevanja evanđelja do karitativne službe. Priključene evangelizacijskom i sakralnom djelovanju misionara, žene i obitelji često bolje razumiju probleme ljudi i znaju kako im pristupiti na odgovarajući i, katkad, nov način: u posvećivanju brige životu, sa snažnim naglaskom na ljudima, a ne strukturama, te ulažeći sve ljudske i duhovne resurse u izgrađivanje dobrih odnosa, sklada, mira, solidarnosti, dijaloga, suradnje i bratstva, kako među pojedincima tako i u društvenom i kulturnom životu, posebice kroz brigu za siromašne.

Na mnogim mjestima evangelizacija započinje obrazovanjem, čemu djelo misija posvećuje mnogo vremena i truda, poput milosrdnog vinogradara iz Evanđelja (usp. Lk 13, 7-9; Iv 15, 1), strpljivo čekajući plodove nakon godina sporoga izgrađivanja; na taj način dolaze novi ljudi sposobni

za djelo evangelizacije i dovesti evanđelje na ona mesta gdje se to inače ne bi moglo ni zamisliti. Crkvu se također može nazivati "majkom" također za sve one koji će jednoga dana povjerovati u Krista. Nadam se, stoga, da će sveti Božji narod i dalje ostvarivati tu majčinsku službu milosrđa, koja pomaže onima koji još nisu čuli za Gospodina da ga nađu i uzljube. Vjera je Božji dar, a ne plod prozelitizma; ipak, ona raste zahvaljujući vjeri i ljubavi vjerovjesnika koji su svjedoci Krista. Dok prolaze svijetom, Isusovi učenici moraju imati onu ljubav koja nema granica, istu onu ljubav koju je naš Gospodin imao za sve ljude. Mi naviještamo najljepši i najveći dar koji nam je dao: njegov život i njegovu ljubav.

Svi narodi i kulture imaju pravo primiti poruku spasenja koja je Božji dar svakoj osobi. To je utoliko potrebniye kad se uzme u obzir koliko je mnogo nepravdi, ratova i humanitarnih kriza danas koje tek treba riješiti. Misionari znaju iz iskustva da evanđelje oproštenja i milosrđa može donijeti radost i pomirenje, pravdu i mir. Nalog iz Evanđelja: "Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28, 19-20) nije nimalo izgubio na snazi; štoviše sve nas obvezuje, u trenutnim prilikama i sadašnjim izazovima, osjetiti se pozvanima na novi misionarski "izlazak", kao što sam to rekao u apostolskoj pobudnici Evangelii gaudium: "Svaki kršćanin i svaka zajednica moraju raspoznati put koji Gospodin pokazuje, ali od svih nas traži se da prihvativmo ovaj poziv: izaći iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo evanđelja" (20).

Upravo ove jubilejske godine slavi se 90. obljetnica Svjetskog misijskog dana, koji je pokrenulo Papinsko djelo za širenje vjere a odobrio papa Pio XI. godine 1926. Smatram stoga uputnim podsjetiti na mudre upute mojih predšasnika, koji su odredili da tome Djelu budu namijenjeni svi prilozi koji se u svakoj biskupiji, župi, vjerskoj zajednici, udruzi i crkvenom pokretu diljem svijeta prikupe za pomaganje kršćanskim zajednicama kojima je pomoć potrebna i za pružanje potpore naviještanju evanđelja do nakraj zemlje. Ni danas ne izostavimo taj znak misionarskog crkvenog zajedništva. Ne dopustimo da nam srca budu zatvorena u naše pojedinačne brige, već ih otvorimo obzorima čitavog čovječanstva.

Neka Presveta Bogorodica Marija, uzvišena slika otkupljenog čovječanstva, misionarski uzor za Crkvu, nauči sve muškarce, žene i obitelji, njegovati i čuvati na svakom mjestu živu i tajanstvenu prisutnost Uskrstnoga Gospodina, koji obnavlja i ispunja radosnim milosrđem odnose među osobama, kulturama i narodima.

Poput brižne majke

Apostolsko pismo u obliku motu proprija pape Franje

Poput brižne majke Crkva ljubi svu svoju djecu, a posebnim osjećajem ljubavi štiti i brine se za najmanje i najslabije: to je zadaća koju Krist povjerava svekolikoj kršćanskoj zajednici. Svjesna toga, Crkva posvećuje brižljivu skrb zaštiti djece i ranjivih odraslih osoba.

Ta se zadaća zaštite i skrbi tiče cijele Crkve, ali je poglavito moraju u djelo provoditi crkveni pastiri. Stoga dijecezanski biskupi, eparsi i svi oni koji su odgovorni za partikularne Crkve, trebaju biti naročito marni u zaštiti najslabijih među osobama koje su im povjerene.

Kanonsko pravo već predviđa mogućnost uklanjanja iz crkvene službe "zbog važnih razloga": to se odnosi i na dijecezanske biskupe, na eparhe i sve one koje pravo s njima izjednačuje (usp. kan. 193 §1 CIC; kan. 975 § 1 CCEO). Ovim pismom kanim jasnije odrediti da je među takozvane "važne razloge" uključena nemarnost biskupa u obavljanju svoje službe, poglavito što se tiče slučajeva spolnog zlostavljanja maloljetnika i ranjivijih odraslih osoba, predviđenih motu proprium Sacramentorum sanctitatis tutela svetoga Ivana Pavla II., koji je moj ljubljeni prethodnik Benedikt XVI još poboljšao. U tim slučajevima primjenjivat će se sljedeći postupak.

Članak 1

§ 1. Dijecezanski biskup ili eparh, ili pak onaj koji, pa bilo to i privremeno, ima odgovornost za pojedinu partikularnu Crkvu, ili drugu zajednicu vjernika njoj izjednačenu u smislu kan. 368 CIC i kan. 313 CCEO, može biti zakonski uklonjen sa svoje službe, ako je, zbog nemarnosti, učinio ili pak nije sprječio čine koji su prouzročili veliku štetu drugima, bilo da je riječ o osobama ili o svekoliko zajednici. Ta šteta može biti fizička, moralna, duhovna ili materijalna.

§ 2. Dijecezanski biskup ili eparh može biti uklonjen jedino u slučaju teške manjkavosti u marnosti koju od njega zahtijeva njegova pastoralna služba, čak i bez njegove teške moralne krivnje.

§ 3. Ako je pak riječ o zloporabi maloljetnika ili odraslih ranjivih osoba dosta je da ta manjkavost bude važna.

§ 4. S dijecezanskim biskupom ili eparhom izjednačeni su viši poglavari redovničkih ustanova i družbi apostolskoga života papinskoga prava.

Članak 2

§ 1. U svim slučajevima u kojima se pojavljuju ozbiljni pokazatelji onoga što predviđa prethodni članak, nadležna Kongregacija Kurije može pokrenuti mjerodavnu istragu u vezi s tim, obavještavajući o tome dotičnu osobu i omogućujući joj da pribavi dokumente i svjedočanstva.

§ 2. Biskupu će biti omogućena obrana, što će moći činiti sredstvima koje predviđa pravo. Bit će upoznat sa svim fazama istrage i uvijek će mu biti pružena mogućnost susresti čelnike Kongregacije. Ako spomenuti susret ne zatraži biskup, sam će ga dikasterij predložiti.

§ 3. Nakon što biskup iznese svoju obranu, Kongregacija može narediti dodatnu istragu.

Članak 3

§ 1. Prije donošenje konačne odluke Kongregacija može sresti, prema potrebi, druge biskupe ili eparhe, članove biskupske konferencije, ili biskupske sinode Crkvî posebnoga prava, kojoj pripada biskup ili eparh pod istragom, s ciljem raspravljanja o slučaju.

§ 2. Kongregacija donosi svoje odluke na redovnom zasjedanju.

Članak 4

Ako smatra prikladnim ukloniti biskupa, Kongregacija će, ovisno o okolnostima slučaja:

1. u najkraćem mogućem roku uručiti dekret o uklanjanju;

2. bratski savjetovati biskupu da u roku od petnaest dana podnese ostavku. Ako biskup ne odgovori u previđenom roku, Kongregacija može izdati dekret o uklanjanju.

Članak 5

Odluku Kongregacije o kojoj se govori u 3. i 4 članku, treba odobriti Rimski prvosvećenik, koji će se, prije donošenja konačne odluke, posavjetovati sa za to određenim kolegijem pravnika, blagovremeno imenovanih.

Sve to što sam odlučio ovim apostolskim pismom danim kao motu proprio, određujem da se u cijelosti poštuje, unatoč svemu drugom suprotnom, čak i ako bi to bilo vrijedno posebnoga spomena, te određujem da se objavi u službenim novinama Acta Apostolicae Sedis, i u dnevniku "L'Osservatore Romano" stupajući na snagu 5. rujna 2016. godine.

PAPINSKO VIJEĆA ZA PASTORAL SELILACA I IZBJEGLICA

Poruka za Svjetski dan turizma 2016. (27. rujna)

“Turizam za sve: promicati sveopću dostupnost”

1. “Turizam za sve: promicati sveopću dostupnost” tema je koju je Svjetska turistička organizacija (UNWTO) izabrala za Svjetski dan turizma 2016., koji će se, po običaju, slaviti 27. rujna. Sveta Stolica se priključila toj inicijativi od samog početka, svjesna velike važnosti tog sektora, kao i izazova koje pred nas stavlja i mogućnosti koje pruža za evangelizaciju.

U posljednjih nekoliko desetljeća, broj osoba koje imaju mogućnost korištenja odmora uvelike se povećao. Prema posljednjim statističkim podacima Svjetske turističke organizacije iz 2015. godine, broj dolazaka stranih turista u svijetu iznosi milijardu i 184 milijuna. Taj broj će, prema predviđanjima, do 2030. dosegnuti dvije milijarde. Tomu treba pridodati podatke o još većem broju turista koji se bilježi u turizmu na lokalnoj razini.

2. Uz taj brojidbeni porast, porasla je također svijest o pozitivnom utjecaju turizma na različita područja života, s njegovim brojnim koristima i potencijalima. Ne zanemarujući neke njegove negativne ili dvoznačne aspekte, uvjereni smo da turizam humanizira jer – da spomenemo samo nekoliko pozitivnih obilježja – predstavlja priliku za odmor, mogućnost za međusobno razumijevanje između naroda i kultura, sredstvo za ekonomski razvoj, promiće mir i dijalog, pruža mogućnost za obrazovanje i osobni rast kao i prigodu za susret s prirodom te je ambijent za duhovni rast.

3. Na temelju te pozitivne ocjene i svjesni da su turizam, na poseban način, i slobodno vrijeme općenito “potreba ljudske naravi koja očituje u samoj sebi neospornu vrijednost”(1), moramo zaključiti, oslanjajući se na crkveno Učiteljstvo(2), da turizam nije samo prilika, već mora biti pravo sviju i ne može se ograničiti na određene društvene slojeve ili određena zemljopisna područja. Svjetska turistička organizacija ističe da turizam “predstavlja pravo jednako otvoreno svim stanovnicima svijeta [...], i nikakve se prepreke ne smije stavljati na njegovu putu”(3).

Dakle, moguće je govoriti o “pravu na turizam”, koje je zasigurno konkretan izraz prava “na odmor i slobodno vrijeme, što uključuje razumno ograničenje radnih sati i povremene plaćene praznike” priznato čl. 24 Opće deklaracija o ljudskim pravima, usvojene 1948. godine.

4. Međutim, stvarnost pokazuje da ono danas nije dostupno svima i da postoji još uvijek mnogo ljudi koji su i dalje isključeni iz ostvarivanja toga prava.

Prije svega, u mnogim zemljama u razvoju, gdje još nisu osigurane osnovne potrebe, pravo na turizam čini se nečim vrlo dalekim. Govoriti o toj temi može čak izgledati i neozbiljno, premda ta djelatnost može također biti resurs u borbi protiv siromaštva. Ali i u ekonomski najrazvijenijim zemljama postoje značajni dijelovi društva koji nemaju lak pristup turizmu.

Zato se na međunarodnoj razini promiče takozvani “turizam za sve” koji može uživati bilo tko i koji u sebi objedinjuje ideje “pristupačnog turizma”, “održivog turizma” i “socijalnog turizma”.

5. Pod pojmom “dostupan turizam” podrazumijeva se napore koji se ulažu kako bi se zajamčilo da turističke destinacije i usluge budu dostupne svima, neovisno o kulturnom profilu, trajnim ili privremenim ograničenjima (fizičkim, mentalnim ili osjetilnim), ili posebnim potrebama koje zahtijevaju, primjerice, djeca ili starije osobe.

6. Pojam “održivi turizam” uključuje nastojanje da ta ljudska djelatnost što je više moguće poštuje kulturne i ekološke raznolikosti mjesta na kojem se provodi, uzimajući u obzir i sadašnje i buduće posljedice. Enciklika pape Franje Laudato si’ može biti od velike pomoći u dobrom uprav-

ljanju stvorenim svijetom koji je Bog povjerio čovjeku(4).

7. Pojam “socijalni turizam”, pak, traži da nitko ne bude isključen na temelju različite kulture, manjka sredstava ili zato što živi u manje razvijenim regijama. Među cilnjim skupinama intervencijâ u tome sektoru su mlađi ljudi, obitelji s većim brojem djece, osobe s posebnim potrebama i starije osobe, kao što se navodi u Globalnom etičkom kodeksu za turizam(5).

8. Potrebno je, dakle, promicati “turizam za sve” koji je etički i održiv, u kojem se jamči stvarna fizička, ekonomski i društvena dostupnost i izbjegava sve oblike diskriminacije. Takav jedan cilj moguće je postići jedino suradnjom svih: političara, poduzetnika, korisnika kao i udrugu koje djeluju na tome području.

Crkva pozitivno ocjenjuje dosadašnje napore poduzete u prilog “turizma za sve”, te inicijative “koja stvarno stavljuju turizam u službu osobnog ostvarenja i društvenog razvoja”(6). Crkva već duže vrijeme nudi svoj doprinos i kroz teorijsko razmišljanje i kroz konkretne inicijative, od kojih su mnoge pionirske, ostvarene unatoč ograničenim materijalnim resursima i s mnogo predanosti, polučivši dobre rezultate.

Neka se zauzimanje Crkve za “turizam za sve” živi i shvaća kao “svjedočanstvo posebne Božje posebne naklonosti prema najmanjima”(7)

Vatikan, 24. lipnja 2016.

Antonio Maria kard. Vegliò

Predsjednik

Joseph Kalathiparambil

Tajnik

(1) Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglaca, Smjernice za pastoral turizma, 29. lipnja 2001., br. 6.

(2) Usp. Drugi vatikanski koncil, pastoralna konstitucija Gaudium et spes, 7. prosinca 1965., 61 i 67; Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglaca, Smjernice za pastoral turizma, 6.

(3) Svjetska turistička organizacija, Globalni etički kodeks za turizam, 1. listopada 1999., čl. 7 § 1.

(4) Usp. Franjo, enciklika Laudato si' o brizi za zajednički dom, 24. svibnja 2015.

(5) Usp. Svjetska turistička organizacija, Globalni etički kodeks za turizam, čl. 7 § 4.

(6) Usp. Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglaca, Smjernice za pastoral turizma, 24.

(7) Isto.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Čestitka nadbiskupa Puljića u povodu visokih obljetnica Hrvatskoga radija i televizije

Želim uspješno ostvarenje programskih sadržaja u vidu svekolikog ljudskog napretka prožetog duhom etike i evanđeoskih vrednota. Čestitke svim djelatnicima Hrvatskog radija i televizije.

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je čestitke v. d. ravnatelju Hrvatske radiotelevizije Siniši Kovačiću u povodu visokih obljetnica, 90 godina djelovanja Hrvatskog radija i 60 godina Hrvatske televizije. „Želim uspješno ostvarenje programskih sadržaja u vidu svekolikog ljudskog napretka prožetog duhom etike i evanđeoskih vrednota. Čestitke svim djelatnicima Hrvatskog radija i televizije. Koristim prigodu čestitati Vam, poštovani gospodine Kovačiću, na ukazanom povjerenju v.d. ravnatelja Hrvatske radiotelevizije, kao i na kratkom i sržnom opisu programskega sadržaja 'neovisnog javnog medijskog servisa Hrvatske radiotelevizije'. Lijepo je pročitati u Vašem pismu kako Hrvatska radiotelevizija radom i programskim sadržajima ima 'obvezu informirati javnost o radu državnih i javnih institucija te svim temama bitnima za Republiku Hrvatsku i društvo u cijelosti, kao i čuvati nacionalni identitet, jezik i kulturu, poticati razvoj civilnog društva i demokracije, promicati snošljivost i poštivanje različitosti, podržavati poduzetništvo te poticati solidarnost i humanost'", istaknuo je nadbiskup Puljić u čestitki ravnatelju Kovačiću.

Nadbiskup je istaknuo da „Katolička Crkva poklanja osobitu pozornost medijima koje je na Drugom vatikanskom saboru nazvala 'čudesnim i zapanjujućim izumom tehnike'. Prema crkvenom učenju, obavijesna sredstva, posebice televizija, imaju važnu ulogu u 'stvaranju mentaliteta i ljudskog napretka prožetog duhom etike i evanđeoskih vrednota'. Pastoralna instrukcija o sredstvima društvene komunikacije 'Zajedništvo i napredak' kaže kako je njihov cilj 'stvarati zajedništva u obitelji, društvu i narodu, kao i na međunarodnim razinama te promicati svekoliki napredak u svijetu'. A kad se postignu ta dva cilja, zajedništvo i napredak, brže će se ostvarivati i one druge vrednote kao što su 'pravda i mir, sloboda i dostojanstvo, uzajamno pomaganje i solidarnost, ljubav i zajedništvo'". Nadbiskup Puljić zahvalio je ravnatelju Kovačiću na pozivu da sudjeluje na svečanoj akademiji u koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski u nedjelju 15. svibnja, na čemu ne može sudjelovati zbog pastoralnih obveza. Uime HBK na akademiji će sudjelovati zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski i generalni tajnik HBK mons. Enco Rodinis.

Sastanak povjerenika za obiteljski pastoral i sjednica Vijeća HBK za život i obitelj

U temeljnoj točki zajedničkog dijela sjednice obrađeno je pitanja cjelovitog spolnog odgoja u radu s mladima, poglavito u kontekstu priprave za krizmu, te mogućnosti širenja prirodnih metoda planiranja obitelji kako u sklopu bliže priprave za brak tako i u okviru crkvenih bračnih i obiteljskih savjetovališta. Zaključeno je kako u tome svakako valja računati i na pomoći udrugama koje se bave tom problematikom.

Sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji održan je u ponедjeljak, 6. lipnja 2016. pod predsjedanjem dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj, u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Povjerenici su izviješteni o prošlim i aktualnim zbivanjima, a osobita pozornost posvećena je vrednovanju Drugog nacionalnog studijskog dana za djelatnike pastoralne braka i obitelji održanog 22. i 23. travnja u Osijeku u organizaciji Ureda HBK za život i obitelj te Povjerenstva za pastoral braka i obitelji Đakovačko-osječke nadbiskupije. Petar-Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj, predstavio je rezultate obrade upitnika za vrednovanje. Utvrđeno je kako je studijski

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

dan u gotovo svim svojim sastavnicama izvrsno ocijenjen, a konstruktivne kritike sudionika i voditelja radionica uz opažanja povjerenika bit će uzeti u obzir prilikom organizacije idućeg studijskog dana.

U popodnevnim satima povjerenicima su se pridružili i članovi Vijeća HBK za život i obitelj. U temeljnoj točki zajedničkog dijela sjednice obrađeno je pitanja cjelovitog spolnog odgoja u radu s mladima, poglavito u kontekstu priprave za krizmu, te mogućnosti širenja prirodnih metoda planiranja obitelji kako u sklopu bliže priprave za brak tako i u okviru crkvenih bračnih i obiteljskih savjetovališta. Zaključeno je kako u tome svakako valja računati i na pomoć udrugama koje se bave tom problematikom. Nadalje, pristupilo se zajedničkom planiranju iduće pastoralne godine i dogovoru oko termina održavanja sastanaka i sjednica.

Povjerenici i članovi Vijeća dali su svoj završni osvrt na priređeni katehetski materijal za muškarce/očeve. Dogovoren je da se, uz još neke dopune, materijal uputi u daljnju proceduru kako bi sve bilo spremno za njegovo korištenje u župama od početka pastoralne godine 2016./2017. Također, zaključeno je da se na istom tragu kreće u izradu katehetskog materijala za žene/majke koji bi se obrađivao u pastoralnoj godini 2017./2018.

U nastavku, nakon što su upoznati s aktualnim zbivanjima, članovi Vijeća HBK za život i obitelj još su razmotrili mogućnosti i način uključivanja u javne rasprave i savjetovanja vezana uz donošenje pravnih akata koji spadaju u djelokrug rada Vijeća.

Susret članova HBK s redovničkim poglavarima i Izvanredno zasjedanje HBK

Redoviti susret članova HBK s redovničkim poglavarima i Izvanredno zasjedanje HBK održani su 7. lipnja 2016. u Zagrebu.

Redoviti godišnji susret hrvatskih biskupa s provincijalima članovima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica održan je 7. lipnja 2016. u Zagrebu, u sjedištu HBK. Na početku susreta nazočne su pozdravili predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, te u ime Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara o. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije.

Na susretu se razgovaralo o temi "Naša Crkva i katoličke škole" o čemu je izvjestio mons. Antun Škvorčević, predsjednik Vijeća HBK za katolički odgoj i obrazovanje. U svom izlaganju biskup je podsjetio kako na području Republike Hrvatske postoji 12 srednjih i 8 osnovnih katoličkih škola koje polazi 3500 učenika i u kojima djeluje 572 profesora i nastavnika. Katoličke škole ostvaruju jedinstveni odgojno obrazovni projekt čije je osnovno obilježje sinteza vjere i kulture, znanja i mudrosti. Posebnost katoličkih škola je, uz zajedničke programe s drugim javnim školama, što one provode odgojno-obrazovni projekt utemeljen u Kristu i Evandželju. One su i odgojno obrazovne ustanove i mjesto evangelizacije, apostolata i pastoralnog djelovanja. Na tragu općih reformi školstva u Hrvatskoj i katoličke škole moraju izraditi vlastiti kurikul koji će uz temeljne predmete iz javnih škola moći ugraditi 20-30 % programa koji će biti specifičan za ove škole. Govorilo se i o pitanju usklađivanja statuta, kao i potrebi cjelovite formacije od vrtića, osnovnih i srednjih škola, pa sve do katoličkog sveučilišta. Uslijedila je bogata rasprava u kojoj je izražena radost zbog susreta i svijesti zajedničke odgovornosti biskupa i provincijala za boljšak i napredak Crkve i društva u kojem djeluju katoličke škole.

U nastavku susreta govorilo se o dokumentu HBK "Smjernice za postupanje u slučajevima spolnoga zlostavljanja maloljetnika" kojeg je odobrila Kongregacija za nauk vjere. Smjernice su predviđene kao pomoć crkvenim poglavarima u traženju istine i pravde, kažnjavanju počinitelja te li-

ječenju nanesenih rana. One su također izraz brige koju Crkva pokazuje prema žrtvama spolnog zlostavljanja i prema svakom drugom obliku nasilja i iskorištavanja.

U popodnevnim satima održano je izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, na kojem je naznačio i novoimenovani šibenski biskup mons. Tomislav Rogić, kojemu je izražena srdačna dobrodošlica. Biskupi su ponovno raspravljali o nacrtu dokumenta "Da vaša radost bude potpuna -smjernice za župnu katehezu". Biskupi su usvojili "Pravilnik Hrvatske biskupske konferencije" koji stupa na snagu 1. rujna 2016. godine. U kontekstu Hrvatske katoličke mreže (HKM), kao krovne medijske ustanove HBK, biskupi su posvetili pozornost analizi programa Hrvatskog katoličkog radija (HKR). Uz izloženu analizu istaknuta je važnost evangelizacijske uloge koju ima radio i drugi katolički mediji. U vidu što boljeg ostvarenja ove zadaće ovoj temi posvetit će se pozornost i na narednim zasjedanjima.

Potaknuti događajima i okolnostima trenutnog stanja u hrvatskom društvu biskupi su izrazili duboku zabrinutost koja je povezana s teškoćama demokratskog funkcioniranja vlasti. Naime, bolno je promatrati postupke s nedostatkom odgovornosti i nebrige za vrijednosti koje su u temelju slobodne hrvatske države, a za koje su podnesene tolike žrtve hrvatskih branitelja. Važno je to imati pred očima upravo u danima kada se spominjemo 25. obljetnice hrvatske državnosti. Biskupi smatraju kako je pogubno dopustiti da se produbljuju postojeće podjele, temeljem otklona od istine i uskih sebičnih ili političkih interesa, te stranačkih probitaka. Stoga se pozivaju vjernici neka u svoje molitvene nakane uključe rad odgovornih za politički život i brigu za opće dobro naroda i Domovine.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

NIN, 500 GODINA SVETKOVINE GOSPE OD ZEČEVA

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Obilježavamo 5 stoljeća čašćenja Gospe od Zečeva. Velike obljetnice uvijek su dobra prigoda prelistati arhive i vremenski portretirati pojedinosti po kojima prepoznajemo kraj, narod i kulturu. I to je portretiranje vrlo važno kako tvrdi poznati engleski spisatelj, umjetnik i kritičar John Berger iz Londona (1926.). On je napisao kako za „uništenje neke zajednice i njezine povijesti dovoljno je razoriti njezinu prošlost“ (Il nostro tempo, 13. lipnja 2004., str. 9). Povijest, naime, govori o ukorijenjenosti u konkretnom vremenu i prostoru, pa su godišnjice s kršćanskog zrenika izvrsna prigoda kako razumjeti odakle dolazimo, gdje se nalazimo i kamo nam je ići i stići. Jer, kad se izgubi pamćenje i sjećanje, ostaje obična, banalna svakodnevica. Zato je sveti Ivan Pavao II. poručivao mladima neka „ne zaboravljuju prošlost. Jer, čovjek bez prošlosti i pamćenja riskira ostati i bez budućnosti“ (Katanija 1994.). Pamćenje je, dakle, sastavni dio identiteta čovjeka obitelji, župe, društvene zajednice i naroda.

Kao hodočasnici došli smo našoj Gospo od Zečeva, koja je ovdje već pet stoljeća okupljala vjerni puk, koji je toliko puta osjetio njezinu blizinu i zaštitu. Njezinim zagovorom dogodilo se toliko pozitivni i dobrih stvari koje je ljudski teško razumjeti. A zbili su se u ne tako davnoj prošlosti, čemu smo i mi svjedoci. Kako na primjer rastumačiti stvaranje „slobodne i neovisne države“ koju nije htjela ni Europa, ni Amerika, ni Ujedinjeni narodi?! Kako protumačiti činjenicu da smo, ne samo obranili svoja ognjišta i preživjeli užas razaranja i „strategiju spaljene zemlje“, već nitko nije umro od gladi ili ostao bez krova nad glavom?! To je zasluga One koju nam je u zadnjim trenutcima svoga ovozemnog života Isus ostavio Mariju kao majku, kad je apostolu Ivanu rekao „evo ti majke“. Kao dobra zagovornica ona nas je i danas okupila na gozbu Riječi i euharistije svoga Sina. To je činila kroz duga stoljeća jučer; to čini i danas; i to će kao brižna majka činiti do konca vjekova.

2. Blagdan Gospe od Zečeva osobita je prigoda zahvaliti Mariji za tu brigu, ljubav i zaštitu. I posebice za one brojne događaje i slučajeve iz naše prošlosti koje je povijesti zabilježila kao memoriju našeg kolektivnog pamćenja. Spomenimo samo neke čudesne zahvate, kao napr. Gospu od Zečeva u obrani Nina i Zadra (1500.), Gospu Badijsku koja je očuvala Korčulu od propasti (1571.), Gospu od Škrpjela koja je zaštitila Perast (1654.), Gospu Sinjsku koja je spasila Sinj (1715.), kao i Gospu Snježnu u obrani Petrovaradina (1715.). Sve su to događaji iz 16. i 17. stoljeća u obrani od Turaka. Ovim čudesnim zahvatima iz davne prošlosti mogli bismo pribrojiti čudesne događaja tijekom nedavnog Domovinskog rata u obrani pred srpskom i crnogorskom agresijom na Hrvatsku. A zbili su se uz Marijinu pomoć i zagovor: Od Dubrovnika, Šibenika, Škabrnje i Zadra, preko Gospića, Karlovca i Vinkovaca do Voćina, Aljmaša i Vukovara. Pripisuјemo ih Marijinom zagovoru jer branitelji su joj vjerovali, nosili oko vrata njezinu krunicu, molili i pjevali njezine pjesme. Vrhunac čudesnog zahvata zbio se na blagdan Gospe Snježne 1995. kada je pri oslobođanju okupiranih područja oslobođen i kraljevski grad Knin. Hrvatske su institucije smatrale taj događaj tako važnim i značajnim da su dan Gospe Snježne proglašili nacionalnim blagdanom i Danom zahvalnosti.

Mogli bismo kratko reći kako smo uglavnom sve naše povijesne krize i kušnje, prijetnje i zastrašivanja uspijevali prebroditi uz pomoć one koju od milja zovemo našom kraljicom i zagovornicom. Dok smo prebirali zrnca krunice i hodočastili u njezina svetišta, ona je vršila ulogu obrane i pomoćnice. I bila je i ostala stoljećima naše utočište, utjeha, pomoć i obrana naša. Stoga se u

sabranosti, molitvi i šutnji svetišta lijepo i dobro osjećajmo u njezinome društvu. Tu slušamo pozorno njezina nadahnuća, pa smo kadri s njome ponavljati: Veliča duša moja Gospodina! Zahvalni za svjetlo dobrote koje nam je preko Marije zasjalo, mi joj rado palimo svijeće, nosimo i častimo njezine medalje, slike i škapulare. A njoj u čast činimo zavjete i zidemo crkve i oltare. To su naši prepoznatljivi putokazi i orientiri po kojima nas prepoznaju i drugi diljem Europe i svijeta. Mi smo, naime, Marijin narod.

3. Mi stariji sjećamo se kako je prije 45 godina, nakon „hrvatskog proljeća“ (1971.), koje je ugušeno progonom i zatvaranjem hrvatskih studenata i intelektualaca, bila zašutjela je svaka slobodna riječ. Crkva se tada pribrala, te pune četiri godine prikupljala snagu. A onda započela je govoriti provjerenum načinom: hodočašćima našoj Gospi diljem Domovine. Prvo veliko narodno hodočašće održano je u našem Prasvetištu, u Solinu, 1976. Tu je najavljeni i započela velika devetnica hrvatskoga puka. Crkva je, naime, osjetila da je hitno potrebno evangelizirati narod kojem se u školama i po obavjesnim sredstvima zatiralo i vjersku i narodnu svijest u ime „marksističke nadgradnje i utopije bratstva i jedinstva“. Shvatila je posebice kako je hitno sve učiniti da mladi otkriju i prepoznaju korijene kršćanske baštine i narodnog stabla. Odabrane su teme i određeno vrijeme toga hodočasničkoga hoda koje će ići od Solina, preko Nina i Knina do nacionalnog euharistijskog kongresa u Marijinom svetištu u Bistrici gdje se okupilo preko pola milijuna ljudi.

Bilo je to mirotvorno „događanje naroda koji nije tražio oružje već krunicu“ u kojoj su prepoznali pravu snagu i konačno osvojili slobodu. Sjećamo se kako su naši branitelja s krunicom oko vrata krenuli braniti okupiranu Domovinu. U krunici su otkrili svoje povijesne korijene koji ih vežu sa zagovornicom kojoj je odani i vjerni puk stoljećima ponavlja riječi: „Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s tobom...“ To je pozdrav prognanih Evinih sinova i divna molitvena simfonija koja stoljećima odliježe po našim crkvama i svetištima. Jer, Mariju se ovdje štuje i doživljava kao mati, koja nas pazi, štiti i čuva. I u koju ljudi imaju neograničeno povjerenje i pouzdanje.

4. O takvom pouzdanju govori svjedočanstvo Hrvatice iz Zagreba koja je dospjela u Sovjetski Savez kao suradnica Komunističke Partije. (Glasnik Srca Isusova, 1983. str. 168.). „Čudnim spletom okolnosti, pripovijeda svjedokinja, upala sam u svijet koji je obećavao raj, ali dospjela sam pod valjak Staljinovih čistki poput milijuna drugih stradalnika... Na putu u Sibir (u Talagu) skoro sam izgubila ono malo povjerenja u život i bila sam očajna. Čak sam i Bogu počela predbacivati što dopušta da me tako nedužnu proganjaju. Upravo kad sam htjela Boga napustiti, sjetila sam se male Gospine medaljice koju sam držala sakrivenu, kao i riječi časne sestre koja mi je poklonila i rekla: ‘Kad budeš u opasnosti traži Mariju u pomoć’. Uvjerila sma se da mi je Marija pomogla izići iz sibirskog pakla. U vlaku koji nas je vozio beskrajnim divljim Sibirom, počela sam vapiti: ‘Majko Božja smiluj mi se, pomozi mi! Meni se tog trenutka vratila nada i snaga. U dubini svoje duše čula sam glas: ‘Ne boj se! Ne očajavaj! Opet ćeš vidjeti svoje dijete i svoj bijeli Zagreb! Jednog dana zasjalo je sunce i u mojoj duši. Bio je svibanj, Marijin mjesec. Duboko sam uvjerenja da mi je to izmolila sama Majka Božja. Tada su me obavijestili da sam slobodna i da mogu ići u svoju Domovinu.’“

Očiti primjer pouzdanja koje Marija daje svojoj djeci koja je traže i mole. Kao hodočasnici uz ovaj veliki spomen petstoljetnog čašćenja Gospe od Zečeva mi znamo za njezinu veliku ulogu koju je imala u prošlosti našega naroda. Svjesni, međutim, njezine potrebe i u našoj sadašnjosti obraćamo joj se i molimo neka trajno ostane s nama. Budući da je bila i ostala stijeg naših pobjeda i poticaj naših obnova, molimo je neka pohiti u naša sela i gradove, u naše gore i na naše more. U tom vidu ponavljamo ono što joj jedna pjesma kliče i moli: „Ah, ne ogluši se, uslišaj Djevo, ponizne molbe smjerni nam glas. Vjerujemo u te, majko i djevo; Tvoja utjeha dušu nam lijeći. Ti si nam, Majko, nada i spas!“ Tako je bilo jučer. Tako neka bude i danas i u vijeće vjekova. Amen.

NAŠA VJERA JE SJEMENJE KOJE TREBA ZALIJEVATI, NJEGOVATI I ČUVATI

Propovijed mons. Želimira Puljića u crkvi sv. Josipa - Plovanija

1. Danas Crkva slavi apostola Matiju koji je ubrojen u apostolski zbor nakon Isusova Uskrsnuća i Uzašašća u nebo. Zanimljiva je dinamika i način kako je on izabran. Djela Apostolska izvješćuju da je ustao Petar i obrazložio slučaj Jude koji je imao udio u apostolskoj službi. A onda je izdao Gospodina i objesio se, pa po riječima knjige psalama „njegova je kuća ostala pusta, pa nadgledništvo ima dobiti netko drugi“. A da bi se tog „drugog moglo izabrati“ Petar daje kriterije za taj čin: „Jedan od ljudi koji bijahu s nama za sve vrijeme dok je među nama živio Gospodin Isus treba da bude svjedokom njegova uskrsnuća“. Tada su našli dvojicu koji su udovoljavali tim kriterijima, Josipa i Matiju. Nakon molitve neka Gospodin koji poznaće srdca ljudi pokaže koga ove dvojice izabire da primi mjesto apostolske službe kojoj se iznevjeri Juda“. I kocka je pala na Matiju koji bi pribrojen jedanaestorici apostola.

Jedno pitanje voditelju: Koliko je dugo trajala neposredna priprava za ovaj sakrament potvrde? Kako ste se često okupljali na satovima vjeronomaka? Jesu li dolazili redovito na te susrete i je li bilo neopravdanih izostanaka? Ako bismo primijenili kriterij koji su upotrijebili Petar i apostoli kod izbora Matije (iz današnjeg prvog čitanja) tj. može doći u obzir samo „onaj tko je bio sve vrijeme s nama i Isusom“, pa u tom vidu formulirali tvrđnju kako mogu primiti svetu Potvrdu samo oni „koji su bili s nama na svetim misama i vjeronomaćnim susretima“, bi li bilo problematičnih slučajeva?! Nemoj upirati prstom nego samo odgovori bi li bilo takvih slučajeva?! A ako bi morao uprijeti prstom prema komu bi više uperio: Prema krizmanicima, ili prema roditeljima?!

2. Kršćanski život je ozbiljan podvig i ne može ga se prepustiti slučaju. A naša vjera je sjemenje koje treba zalijevati, njegovati i čuvati. Zanimljiva je u tom vidu Isusova prisposoba o sjemenu koje pada na različito područje pa zbog toga i različitim rodom rađa. Čuli smo kako se jedno zrno uguši, drugo ugine, treće ptice pojedu, a tek četvrtu ploda donosi. Što je potrebito činiti kako bi naš kršćanski život rastao, razvijao se, te ga okolni čimbenici ne uguše? Iz Isusove priče (usp. Mt 13, 4-9) čuli smo kako samo jedno posijano zrno niče i plod donosi. I druga su zrnja nikla, ali su brzo uginula. Pala su, naime, „na kmenito tlo“, „kraj puta“ i „u trnje“, pa u nepogodnim uvjetima i okolnostima nije bilo ni ploda, ni roda. Slično se događa i s našim kršćanskim životom kad dijete u obitelji nema dobrih uvjeta. Zrnja «kraj puta» i na «kamenitom tlu» predstavljaju obitelji u kojima nema duhovne dubine, jer tamo se nikad ne razgovora i ne razmišlja o ozbiljnim pitanjima. A kućni život odvija se bez molitve i bogoslužja. I jasno je da tako «plitka zemlja» svjetovnih, materijalnih i površnih stavova i nazora ne dopušta kršćanskoj i duhovnoj kluci pupati i rasti. Dogodi li se k tome u obitelji kakva poruga ili kritika na račun vjere i Crkve, «dolazi Zli i odnosi sjeme». A klica kršćanske duhovnosti biva pokopana jer zrnje je palo «kraj puta» ili «na kamenito i plitko tlo».

Iz Isusove usporedbe saznajemo također kako je nešto sjemenja završilo i u trnju. Trnje je prekomjerna «zabrinutost za ovaj svijet». Ono je slika obiteljskog potrošačkog duha gdje je najvažnije «imati», «stjecati» i «posjedovati». U takvom okruženju zamire vrlo brzo svijet duhovnih vrlina. Trnje pokazuje i silnu moć «zavodljivosti ovozemaljskih interesa, užitka i udobnosti». A kad je sve podložno zaradi, probitku i interesu, u obitelji počinju umirati povjerenje i ljubav. Sebičnost sve više hvata maha. Djecu sve manje zanima tuđa bol i tuđa nevolja. A i ne odgaja ih se za darježljivost i pomaganje. Doda li se k tome i poguban utjecaj loših knjiga, obavijesnih sredstava, sablažnjivih primjera i sumnjivih društava, ne treba se čuditi što se u takvom trnju klica kršćanske duhovnosti vrlo brzo uguši.

3. Bogu hvala što je nešto zrnja palo i na «plodnu zemlju». Isus tumači kako su «plodna zemlja» oni koji plemenitim i dobrim srcem «slušaju Riječ, razumiju je i rod donose». Takvi pojedinci i obitelji primaju Riječ, žive od molitve i sakramenata, vole Crkvu i sve što je Božje. Svjesni su

kako u životu nije lako sve shvatiti. Stoga se trude produbljivati svoju vjeru. Jedni drugima pomazu i nastroje poniznim i smjernim duhom biti dobri, strpljivi i velikodušni. Izbjegavaju teške riječi, uvrede i psovke. Ne dopuštaju ogovaranja i zlobne kritike na račun Boga, Crkve i crkvenih službenika. Nastroje duhovno rasti i očvrsnuti u vjeri koju su primili. Blago djeci i mladima koji imaju roditelje čvrste u vjeri i u svojim stavovima. Sretnih li župa i biskupija u kojima su očevi i majke, spremni dati obrazloženje svojoj djeci i svima koji ih zapitaju za razloge nade koja je u njima. Blago narodu koji se može osloniti na takve obiteljske zajednice koje su Bogu zahvalne, ali i ponosne što sebe i sve svoje mogu povjeriti Kristu Dobrom pastiru, Spasitelju, bratu i prijatelju.

Dok danas stojimo oko oltara s ovogodišnjim krizmanicima ove župe sv. Josipa radnika, molimo i radimo na tomu, braću i sestre, da Božje sjeme nikada ne padne po kamenitom i trnovitom tlu, nego po plodnoj i dobroj obiteljskoj njivi. Neka se povećava broj onih koji plemenitim i dobrim srcem «slušaju Riječ, razumiju je i srcem prihvaćaju», kako bi u ovoj župi bilo uvijek više vjernički raspoloženih obitelji koje će se zajednički Bogu moliti i nedjeljom euharistiju slaviti, te nesebičnom ljubavlju i s radošću rađati i odgajati djecu koja će biti spremna služiti Bogu, Crkvi i narodu. Svetom Josipu, zaštitniku ove župe i naših obitelji, kao i Mariji, koja je majka obitelji, upravljamo danas žarki vapaj neka ustane i dođe k nama. Neka pohiti u naša sela i gradove, u naše gore i naše more. I neka nam povrati Krista, u srce naše i u naš stan! Jer, on je jedini otkupitelj čovjeka i svijeta. Nema drugoga imena pod kapom nebeskom u kojem nam se spasiti osim imena Isusa Krista. Njegova su vremena i vjekovi. Njemu slava u vijke vjekova. Amen.

KRIZMANICI – POZVANI STE NASTAVITI DJELO SPASENJA!

Propovijed mons. Želimira Puljića na svetkovinu Duhova u katedrali sv. Stošije

1. Svetkovina Duha Svetoga i slavlje svete Potvrde u našoj prvostolnici podsjeća nas na dva povijesna događaja. Jedan je vezan uz ovu trobrodnu romaničku katedralu koja je od 4./5. stoljeća bila posvećena svetom Petru, a od 9. Stoljeća, kada je biskup Donat dobio pepeo srijemske mučenice Stošije, nosi njezino ime. I kao što pamtim i spominjemo dan rođenja, prve pričesti, mature, vjenčanja ili kojega drugog značajnoga datuma, tako i ova katedrala ima svoj dan posvete, a to 27. svibnja kad su njezini zidovi i oltar bili pomazani svetim krizmenim uljem. I vi ćete, dragi krizmanici, doskora biti pomazani tim istim uljem eda biste bili posvećeni poput ovog Božjeg hrama. I ubilježit ćete u spomenar vaših važnih i dragih datuma kako ste upravo na veliku svetkovinu Pedesetnice bili pomazani uljem svete krizme i obdareni duhovskim darovima mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjega. To je taj drugi povijesni događaj koji nas vodi nas na same početke Crkve. A opisao ga je Luka u Djelima Apostolskim i Ivan u svom kratkom izvješću u današnjem evandelju. Dakle, 50 dana nakon Uskrstovanja obilježavamo povijesni događaj spasenja, posvećen Duhu Svetome. Evangelist Ivan danas ga opisuje jednom običnom gestom i jednom odredbom: Prvoga dana u tjednu (u nedjelju) Isus dolazi u dvoranu i pozdravlja uplašene učenike riječima: „Mir vama. Primite Duha Svetoga“. A onda im izriče nalog i odredbu poslanja: „Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas“ (Iv 20,21).

U tom trenutku Jeruzalem i dvorana Posljednje večere postali su prostorom Sveopće Crkve. Jer, kako nas izvješćuju Djela apostolska „na dan Pedesetnice svi su bili zajedno i čuli iznenadan šum s neba.. I svi se napuniše Duha Svetoga i počeše govoriti drugim jezicima. Iako su bili iz različitih dijelova triju kontinenata, Azije, Europe i Afrike, i predstavnici različitih rasa i jezika, kultura i civilizacija: Parti, Medani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi, Krećani i Arapi; svatko ih je čuo govoriti svojim jezikom kako razglašuju veličanstvena djela Božja“ (Dj 2, 12).

2. Ovaj zanimljivi povijesni događaj iz Djela apostolskih evanđelja zbiva se danas u ovom povijesnom zdanju. Vi ćete, dragi krizmanici, biti pomazani uljem svete krizme kao što je bila po-

mazana i ova katedrala davne 1285. godine. Ali, poput apostola i vi ćete dobiti nalog: „Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas“ (Iv 20,21). I dodaje: „Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. Tko čuva i vrše moje zapovijedi, taj me ljubi. Koje su to zapovijedi koje valja držati kako bismo ostali povezani s Gospodinom? Davno ih je Mojsije dobio urezane na dvije ploče na brdu Sinaju. Odnose se na naš odnos prema Bogu i bližnjemu. Isus ih je u svom nastupu sveo na dvije osnovne zapovijedi: Ljubiti Boga iznad svega, a bližnjega svoga kao samoga sebe. To je, zapravo, vidljivi i prepoznatljivi znak da smo Božji i da Boga poznajemo. Nije dovoljno znati što vjerujemo. Potrebno je pokazati kako nam je vjera u životu bitna, kako bez Isusa ne možemo. Krizmaniće, voliš li ti doista Isusa i njegove zapovijedi?! Jesi li sretan što si Isusov učenik i odbaranik? Znaš li, zapravo gdje su pravi izvori tvoje sreće?

Isto ovo pitanje vrijedi i za vas, dragi roditelji. Gdje vi vidite izvori sreće vaše djece? Što oni upijaju iz vaše duše i vašeg srca? Kakav im primjer međusobne ljubavi, strpljenja, pažnje, dobrote i požrtvovnosti nudite? Na što ih potičete i upozoravate? Za što ih odgajate? Od čega ih čuvate? Kakve im tiskovine i literaturu nabavljate? Reci mi s kim se družiš, gdje zalaziš, što gledaš i čitaš, pa ču ti reći kakav si, veli narodna mudrost. Isto vrijedi i za vaše kumove, koji su danas vaši svjedoci, „žiranti“ i podrška vaša. Vi ste ih izabrali skupa s vašim roditeljima te na taj način pokazali da imaju povjerenja u vas. S pravom očekuju da ih volite, pratite, ukoravate i upućujete na pravi put spasenja. Nemojte ih ostaviti same i nemojte ih razočarati svojim ponašanjem. Potičite ih na dobro i vodite ih „stazama pravim“. Vodite ih na „vrutke životne“ gdje će Gospodin okrijepiti duše njihove i ne umarajte se napominjati kako „oko Gospodnje bdije nad onima koji se njega boje“ (Ps 33, 19).

3. Dragi krizmanici! Vi danas dobivate nalog poput apostola: „Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas“ (Iv 20,21). To je znak osobitog povjerenja i ljubavi. Isus vas voli pa vam stoga i povjerava zadatak i poslanje. On računa na vas jer vas smatra svojim prijateljima i moli za vas. A kao dokaz osobite ljubavi i povjerenja šalje i Duha Svetoga s obiljem svojih darova: mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjega. I želi da vi nastavite njegovo djelo koje je započeo u Palestini. Veliki talijanski kompozitor, Giacomo Puccini, napisao je puno muzičkih djela. U šezdesetčetvrtoj godini obolio je od raka i živo želio dovršiti svoju posljednju operu „Turandot“. Radio je dan i noć iako su mu savjetovali da se više odmara. Kada mu se bolest pogoršala, rekao je učenicima „Ako ne dovršim operu, vi ćete to učiniti“. Smrt ga je pokosila nakon operacije pa nije uspio privesti kraju to svoje značajno djelo. Njegove učenici skupili su dijelove opere i studiozno počeli planirati kako operu završiti. Uspjeli su to učiniti kroz dvije godine, pa je premijera bila izvedena 1926. u glasovitoj milanskoj Scali. Dirigirao je Puccinijev učenik Toscanini.

Kad je Toscanini došao do dijelova gdje se zaustavilo Puccinijevo pero, u suzama je zaustavio glazbu, okrenuo se publici i rekao „Dovde je pisao moj učitelj“. Nastala je grobna tišina, a nakon nekoliko minuta Toscanini je uzeo štap pa publici s osmjehom priopćio da su „njegovi učenici uz određeni napor uspjeli dovršiti započetu operu“. Na kraju izvedbe svi su bili na nogama, a dvoranom je odlijegao gromoglasni pljesak zahvalnosti što su učenici uspješno dovršili Puccinijevo djelo. A mogli su ga dovršiti jer održali zadanu riječ prema svome učitelju koje je ovako ubolio njegov najvrjedniji učenik Toscanini: „Tvoje djelo neće ostati nedovršeno. Dat ću sve od sebe da s kolegama dotjeram operu onako kako si je ti, Učitelju naš, zamislio“. I tako je doista bilo na radost svih koji su to djelo mogli slušati poslije njegove smrti.

4. I vi ćete, dragi krizmanici, sada obnoviti krsna obećanja koja su na vašem krštenju umjesto vas učinili vaši roditelji i kumovi. Poput onih Puccinijevih učenika i vi ćete svima nama danas dati do znanja kako želite nastaviti spasenjsko djelo koje su u vama započeli vaši roditelji, svećenici i vjeroučitelji. Svojim svjesnim i glasnim opredjeljenjem i ovim svetim obredom krizme vi javno potvrđujete da je Uskrsnuli jedina prava sigurnost u vašem mlađenačkom hodu i rastu. Krist je

vaša prava budućnost. A najljepši dar, koji vi njemu možete prinijeti na oltar, jest vaša ljubav, vaše srce, vaša budućnost. Stoga, kad vas muče problemi i zapanjeno stojite pred tajnom života, upravljaljajte prema njemu svoj pogled i svoje srce. Otvorite mu se, jer On želi govoriti vašem razumu i srcu, vašoj slobodi i savjesti. Osluškujte njegove poticaje i nagovore.

Povjerite mu se i pitajte ga sve što vas zanima. On je tu kraj vas, prati vas i raduje se vašem napretku i rastu. Raduje se vašem obiteljskom zajedništvu. Očevi i majke, kumovi i kume, vašoj ljubavi i skribi povjerava se ova mladost. Pozvani ste prenijeti i darovati im ono što ste naslijedili od svojih starih. A to je baština vjere, kulture i narodnog identiteta. Budite i ostanite vjerni kućnim običajima i našoj vjerničkoj praksi koja se prepoznaće u onom ninskom geslu iz 1979. „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi“. Budite ponosni na svoje katoličke i hrvatske korijene. Družite se s Isusom, jer on je jedini otkupitelj čovjeka. Nema pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). On ima odgovore i za vaše probleme. On vam nudi značenje i smisao postojanja. On nosi ključeve povijesti. Njegova su vremena i vjekovi. Amen.

**BISKUPSKO REĐENJE o. ZDENKA KRIŽIĆA GOSPIĆKO-SENJSKIM BISKUPOM:
POZDRAV PREDSJEDNIKA HBK Ž. PULJIĆA MONS. KRIŽIĆU**

Dragi biskupe Zdenko,

Obred je završen. Polaganjem ruku i svetim pomazanjem Vi ste osposobljeni preuzeti dužnost koju Vam je papa Franjo namijenio, a Providnost odvijeka odredila. Još od krila Vaše majke Ive i otca Ivana u Johovcu, u Bosni ponosnoj. Zbog toga se ovom svetom činu raduje Božji puk Gospičko-Senjske biskupije koji Vam je povjeren, svećenici i redovnici na koje ćete se oslanjati i s njima Riječ Božju lomiti i euharistijom vjernike hraniti. Radujemo se posebice mi Vaši kolege biskupi s kojima ćete se družiti, planirati i zajednički nositi križ odgovornosti za povjerenou stado hrvatskog naroda.

Od srca čestitam na ukazanom povjerenju koje Vam je očitovao papa Franjo u Godini milosrđa, na kraju Godine posvećenog života i 500. obljetnice rođenja prve naučiteljice Crkve, svete Terezije Avilske. Ovaj događaj pun je simbolike koji nas ispunja pobožnom znatiželjom. Vašim biskupskim grbom ponazočujete identitet Gospičko-senjske biskupije, a karmelskim križem označujete uspon na Kristovu goru s krjepostima vjere, ufanja i ljubavi. Zvijezdom pak mora i plavim nebom upućujete na Mariju koja je kroz stoljeća bila našem puku utjeha, nada i orijentir života.

Tu su još dva osobita simbola koja privlače pozornost i traže kontekstualnu ergzegezu. To je zlatni križ prvog krbavskog biskupa Mateja Marutiju s početka 13. stoljeća, s Vašim geslom uzetim iz spisa sv. Terezije Avilske: Bog sam dostaje! Kad se, naime, velika naučiteljica Crkve iz 16 stoljeća uvjerila i u duši osjetila da Bog nije dalek i nejasan, nego vidljiv i prepoznatljiv u liku i imenu Isusa Krista, raspetoga i uskrasnuloga, uobličila je ovu poznatu istinu, koju ste i Vi, dragi preuzvišeni Križiću, kao sin njezine karizme odabrali kao svoje biskupske geslo. Uvjeren sam kako ona neće uložiti pritužbu zbog autorskog prava, već će angažirati silno mnoštvo spašenih i odabranih da priteknju u pomoć u Vašem radu na blagoslovljrenom tlu Lijepe Naše.

Stoga, neka je blagoslovljeno Vaše služenje na ovom povjesnom dijelu Like, Gorskog Kotara, Krbave i Primorja. Nakon Vašeg dičnog predšasnika mons. Mile Bogovića, koji je kao prvi biskup novoosnovane Gospičko-Senjske biskupije svojim predanim radom obilježio početke ovog stoljeća, Vi ćete nastaviti nositi križ krbavskih biskupa područjem povjerene Vam biskupije. Znam kako očekivanja onih kojima ste poslani mogu stvoriti određene strepnje. Lijepo je bilo čitati u Vašem razgovoru nakon imenovanja kako ste nakon pristanka „došli kući i pošli u kapelicu kako bi tamo našli smiraj, pouzdanje i hrabrost. Jer, osjetili ste potrebu staviti pred Boga ono što Vas

ZADARSKA NADBISKUPIJA

očekuje..” Lijepo svjedočanstvo „Terezijinog sina” koji zna da snagom vjere u trenutcima nemira i dvojbi nastupa „Onaj koji je dostatan”. Uostalom, On sve vodi i upravlja. A Crkva je Kristovo djelo, pa svu svoju brigu prepustite i povjerite Njemu.

Vaše služenje i poslanje usmjereni je u prvom redu prema Gospičko-Senjskoj biskupiji i Riječkoj metropoliji. Ali, svetim Redom ono je na otajstven način umreženo i u zajedništvo s drugim biskupima i biskupijama našeg naroda, a i šire. Zajedništvo apostolskih nasljednika i djelitelja svetih tajna, naime, nije obično nego sakramentalno. I utkano je u otajstvo biskupske službe. Neka Vam svijest o tom sakramentalnom zajedništvu dadne dostatnu snagu i hrabrost. I imajte na pameti kao je puno onih koji Vas prate svojim molitvama: Od Vašeg časnog i zaslužnog predšasnika mons. Mile Bogovića kojem izričem veliku zahvalnost za sve što je učinio i što će još učiniti, do svećenika, redovnica i redovnika i zauzetih i odanih vjernika laika koji će Vam pomagati u Vašem radu i nastojanju.

Još jednom čestitam što ste prihvatali kao biskup služiti Bogu i narodu u ovoj partikularnoj Crkvi Gospičko-Senjske biskupije. Vaš pastirski rad i služenje preporučujemo zagovoru i pomoći Gospe Nuncijate, sv. Jure neustrašivog Božjeg viteza, svetog Josipa i blaženog Alojzija Stepinca, kao i svih hrvatskih svetaca i blaženika. Izričem Vam i srdačnu dobrodošlicu u zbor Hrvatske biskupske konferencije sa željom da u zajedništvu ostvarimo ono što Gospodin od nas danas očekuje.

Neka Vam je sretno i blagoslovljeno, dragi biskupe Zdenko. A Gospodin koji Vas je odabrao u časnu službu episkopata neka Vas blagoslovi i čuva. Živjeli!

SVETKOVINA TIJELOVA U ZADRU:

Propovijed mons. Želimira Puljića

Euharistija – središnji događaj spasenja

1. Svetkovina Tijela i Krvi Kristove vraća nas nezaboravnoj Isusovoj posljednjoj Pashi koju je -kako pišu evanđelisti- “vruće želio s apostolima blagovati”. No, u blagovanju Pashe nešto je bilo neuobičajeno. Umjesto pashalnog janjeta Isus nakon blagoslova daje učenicima kruh i veli: “Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje”. Isto tako daje im i čašu i govori: “Uzmite i pijte, ovo je krv moja, novoga i vječnoga saveza, koja se prolijeva za vas i za mnoge na oproštenje grijeha”. I pri tom izriče svoju oporučnu želju: “Ovo činite meni na spomen”. Stoga večeras posebice razmišljamo o otajstvu euharistije koju smo Kristovim nalogom pozvani slaviti kao središnji događaj spasenja. Apostoli su to shvatili pa su “postojano hrlili u Hram lomiti kruh, te u radosti i prostodušnosti srca uzimati hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda”(Dj 2, 46-47). Kruh s neba dao si njima koji svaku slast u sebi ima. Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega.

Na upit što se to događa dok zajednica misu slavi, odgovaramo kako se ponavlja ono što se zbilo na Posljednjoj večeri. Uskrsnuli ponovno lomi kruh i daje ga svojoj zajednici. Istina, s drugim učenicima i u drugim okolnostima. No, ono što je bilo u dvorani Posljednje večere, događa se i ovdje: Kruh i vino postaju tijelo i krv Kristova. Ne vidimo to našim očima, niti shvaćamo ljudskim umom. Tridentinski sabor definirao je euharistijsko sakramentalno događanje riječju pretvorba, “transupstancijacija”. Kruh i vino pretvaraju se u Tijelo i Krv Kristovu, te postaju našom popudbinom i hranom.

2. Zbog toga je euharistija vezana uz zajedništvo stola, a blagovanje je njezino bitno obilježje. Evanđelja izvješćuju kako je Isus kao domaćin uzeo kruh, razlomio ga i pružio sustolnicima uz riječi: Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo; uzmite i pijte, ovo je kalež moje krvi, novoga i vječnoga

saveza! I kao što su jesti i piti temeljne funkcije života, tako je Isus ovaj najveći sakrament stavio pod znak blagovanja i zajedništva oko stola. A najteža kazna za kršćane bila je "isključenje" s euharistijske gozbe ("excommunicatio"). Euharistija, međutim, nije bilo kakvo blagovanje, već sveti događaj i sveto bogoštovlje koje valja slaviti raskajanim i čistim srcem. Apostolske upute u tom smislu savjetuju neka se vjernici "saberu u dan Gospodnji kako bi zajedno lomili kruh i isповjedili prethodno svoje prijestupe". Svetе Tajne nije dopušteno dijeliti onima koji "nisu sposobni ili dostojni da ih primaju", kao npr. nekršteni, luđaci, heretici, rastavljeni i ponovno civilno vjenčani, apostate i shizmatici. Uskratiti, dakle, euharistiju onima koji je u trenutnom stanju ne mogu primiti, nije nikakva diskriminacija, niti poniženje. Time se ne osuđuje grješnika, već "stanje i položaj čovjeka koji je u objektivnoj suprotnosti zajedništvu ljubavi između Krista i Crkve".

Stoga, u molitvenom duhu zahvaljujemo Isusu za dar Euharistije koja je temelj stvaranja civilizacije ljubavi. Zahvaljujemo mu posebice što je neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla, ostavio simbole vjernosti i ljubavi. To je najdragocjeniji spomen čin koji najavljuje "novo nebo i novu zemlju". Govor je o božanskoj pretvorbi koja nadilazi vremena i prostore. To je ono što večeras zahvalno slavimo, isповijedamo i radosno spominjemo. Euharistijski Krist nije neki simbol ili slika koju se cijeliva, već živi Bog, Mesija i Spasitelj koji nas svojim Tijelom liječi i hrani za život vječni. "Tko jede od ovoga kruha živjet će uvijek" (Iv 6, 51). Nama je u ovom prolaznome svijetu potrebna takva neprolazna hrana. Mi vjerujemo da je svaka misna pretvorba predokus Božjeg Kraljevstva i navještaj njegovog konačnog dolaska "jednoga dana". Stoga molimo i ponavljamo: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi Gospodine Isuse!

Sveti Ante – Smiljevac 2016.

Propovijed mons. Želimira Puljića

Slavimo blagdan sv. Antuna koji je davne 1221. godine u Asizu susreo Franju na duhovskom kapitulu i učvrstio se u trajnom opredjeljenju služiti bogu i Crkvi svim bićem svojim i svom dušom svojom. Zahvaćen duhom Franjine karizme postajao je sve više svjestan da se čovjek u potpunosti ostvaruje samo kad ga Bog 'zagrli', uzvisi, obogati i ispuni svojim dobrima. Stoga je radošno i s uvjerenjem obukao tuniku i krenuo za trubadurom iz Asiza koji je u jednostavnosti duha, skromnosti, služenja i poniznosti pjevao Bogu i stvorenjima njegovim koje je nazivao „braćom i sestricama svojim“. Dok slavimo zaštitnika ove župe, pitamo se koja je uloga Božjih ugodnika i što sveci mogu poručiti današnjem čovjeku? Iako su živjeli davno, oni su uvijek suvremenici i izazovni. Tako i sveti Ante je suvremen po svjedočkom životu i radikalnom opredjeljenju za Boga, po jasnoći moralnih i kršćanskih načela koje je izlagao u svojim poznatim propovijedima. Nije se umarao isticati važnost krjeposnog života, duh molitve, poniznosti i samozataje. A nije študio poroke svoga vremena i svojih suvremenika: oholost, škrtost, bludnost i lihvarstvo.

Dok su se, naime, drugi bavili sobom, trgovinom i svakodnevnim poslovima, te pri tom često zaboravljali na vječnost i spasenje duše, on je revno propovijedao, navješćivao Božju istinu, pozivao na obraćenje, korio i upućivao: Protiv zabluda svoga vremena -katara, patarenata i albigenza; protiv loših običaja i krivovjernoga nauka, pa su nazivali „maljem heretikā“. Nije zatvarao oči pred činjenicom niskoga vjersko-moralnoga života svojih suvremenika. A uz veliko teološko znanje dobro je poznavao i Sveti Pismo. Bog ga je k tomu obdario lijepom rječitošću što će ga učiniti najčuvenijim propovjednikom svih vremena. Pape su ga zbog toga odlikovali naslovom „crkvenoga naučitelja“.

Spominjući večeras ovoga Božjega ugodnika, pitamo se kako je u tako kratkom životnom vijeku, živio je samo 36 godina, mogao učiniti onolika silna djela?! Gdje je izučio školu služenja, skromnosti, poniznosti i svetosti? Na oltaru, braću i sestre; u euharistiji gdje je nalazio snagu i nadahnuće. Kod oltara je rastao u krijeponi i mudrosti pred Bogom i pred ljudima. Dovoljno je

pročitati dio njegove molitve Bogu da se osjeti koliko je ovaj Božji čovjek živio za Krista i za njegovu Crkvu: „Gospodine Isuse Kriste, dopusti nam pjevati pjesmu hvale i uživati samo u tebi. Pomozi nam živjeti skromno i zaboraviti na brige kako bismo zaštićeni tvojim mirom mogli uživati kraljevstvo nebeskog Jeruzalema koje nam nudiš u presvetoj Euharistiji“, po kojoj Isus nastavlja i danas liječiti bolesne, hraniti gladne, tješiti žalosne, obraćati grešnike i praštati im. Stoga će mu doći svatko tko ga voli i treba. Da mu se izjada i iznese svoje tegobe i probleme, da mu preporuči sebe i svoje. Crkvu i domovinu. Grešnike i patnike. I da zahvali za udijeljene milosti i darove.

Braćo i sestre. Nama putnicima u ovom prolaznome svijetu potrebna je neprolazna hrana. Jer, nema ovdje trajnog prebivališta. Putujemo u kuću Očevu. To je poruka i današnjeg sveca ovom našem vremenu. Štovanjem svetaca mi isповijedamo vjeru u svijet otkupljenja i nebeske slave. Narod koji štuje svece, uvijek je kršćanski narod. On se time ponosi i on to želi i ostati. Štovanje svetaca tihi je, ali radikalni otklon svih suvremenih zavođenja: globalizacije, ateizacije, rodne ideologije, relativizma, indiferentizma i svih drugih suvremenih ‘izama’ i zastranjenja.

Ne čini li vam se, braćo i sestre, da smo premalo proroci u današnjem svijetu punom izazova?! Hoće li se naći u ovom vremenu nejasnoće i pomutnje odvažnih svjedoka koji će nas neustrašivo, poput svetog Antuna, upućivati na Isusa, ugaoni kamen i središte svega?! Hoće li se na početku ovoga 21. stoljeća naći koji „novi sveti Antun“ ili pak Leon Veliki da našem čovjeku -suputniku i supatniku- ponovno uzvikne “Kršćanine, Zadranine, upoznaj svoje dostojanstvo!” Tko će to drugi učiniti, ako ne oni koji se hrane s vrela besmrtnosti; koji se nadahnjuju na Riječima Života; koji znaju gdje su temelji i razlozi vrijednosti čovjeka i njegovog dostojanstva ; koji “znaju kome su povjerovali” ?! Na potezu su štovatelji svetih Tajna, navjestitelji Radosne vijesti, i sljedbenici Krista i njegovih miljenika-svetaca. Pred tim odgovornim zadatkom nalazite se vi, braćo i sestre u Kristu koji znate kome ste povjerovali i koji ste zavoljeli svetog Antuna jer je on volio Krista raspetoga i uskrsloga.

U povijesti je bilo vremena kad je Crkva morala voditi bitku za goli život, ali isto tako i bitku za očuvanje Svetih Tajna. Nju je kroz stoljeća pogađalo i unutarnje rastakanje i izvanjsko ugrožavanje. Udaralo se po njezinoj strukturi i fanatičnom mržnjom obaralo na njezinu hijerarhiju (prisjetimo se Stepinčeva vremena). Zaboravljalo se, naime, kako je ona „glasnica vječnosti“ i navjestiteljica nadzemaljske istine i „novoga neba i nove zemlje“. I naša domaća Crkva vodila i vodi iste dvije bitke: jučer za golo preživljavanje pred moćnicima komunističke ideologije, a danas za očuvanje svetinja koje se pokušava profanirati i desakralizirati. Zato je aktualna ona prastara molitva što su je vjekovima molili naši očevi i pradjedovi: Da se dostojiš svoju Crkvu ravnati i uzdržati, molimo te, usliši nas!

Roditelji koji su tijekom dana tražili blagoslov svoje djece svjedoče o odnosu obitelji, Crkve i euharistije. Nema, naime, prave obitelji bez Crkve i sakramenata. Stoga, roditelji krštavaju djecu, vode ih nedjeljom u crkvu, uče ih moliti i s njima skupa mole, posvećuju ih i prikazuju Bogu kao svoj najdragocjeniji dar. Kad je vjeroučitelj dao djeci zadatak neka napišu pismo dragom Bogu i neka mu reknu sve što im na srcu stoji, jedna je djevojčica jednostavno napisala: „Hvala ti, Bože, što si mi dao tatu i mamu. Kako je lijepo imati tatu i mamu“. Obitelj je zapravo gnijezdo u kojem rastu heroji i ubojice, sveci i grješnici, dobričine i kriminalci. Očevi i majke: u vašim je rukama budućnost djece ovoga Grada, kraja i naroda. Vi ste zaslужni za sve što oni budu činili u životu. Jer, oni će vjerovati uglavnom u ono u što vi vjerujete. Držat će vrijednim ono što vi smatraste vrijednim. Ako je vama sveta Misa važna i njima će biti. Ako se vi Bogu molite i oni će to činiti. Ako vi pozitivno govorite o svojim susjedima, učitelju, svećeniku, rođaku i prijatelju i vaša će ih djeca cijeniti i poštivati. Ne kaže uzalud narodna poslovica: „Kakav otac, takav sin; kakva majka, takva kćer“. Ne pada, naime, jabuka daleko od stabla.

Sveti Ivan Pavao II. znao je kolika je uloga obitelji u odgoju djece pa je 21. listopada 2001. uvrstio

među članove blaženih prvi bračni par: Mariju i Alojzija Beltrame Quattrocchi koji su obične obiteljske stvari živjeli na jednostavan način. Na upit kako su odgajali svoju djecu i u tome uspijevali Marija je odgovorila: „Nastojali smo sačuvati njihove svježe duše od utjecaja Zloga. Poticali smo neka se raduju životu, hrane Euharistijom, uživaju u ljepoti Božje prirode, sastaju se u zdravom društvu, vole svoju Domovinu i poznaju vjeru. Eto, to je ono što smo im kušali dati i prenijeti“. Blago obitelji u kojoj se članovi obitelji mole i svetkuju Dan Gospodnj; vole se, život poštju i djecu rađaju. Na taj način, naime, oni grade kuću na čvrstoj stijeni koju ni vrata paklena neće nadvladati. Blago obitelji u kojoj nema psovke i kletve, svađe i ružnih riječi, gdje se ne gledaju loši filmovi i ne čitaju izopačene knjige i časopisi koji narušavaju dostojanstvo braka i obitelji. Takve obitelji postaju Božjom tvrđavom na zemlji. Blago obitelji u kojoj nema rasipništva i oholosti života, gdje se djeca uče raditi, moliti, razgovarati i voljeti svoj dom, kraj i Domovinu. Tako se stvara oaza zdravog domaćeg okoliša. Tragom naših očeva, koji su kroz stoljeća sve to vjerovali i svojoj djeci prenosili, i mi sa sv. Antunom ovđje okupljeni ponavljamo: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi Gospodine Isuse! Dođi i blagoslovi ovaj Grad, djecu i obitelji našega naroda. Amen.

SV. IVAN KRSTITELJ – „GRANIT ZNAČAJ KOJI I DANAS PRIVLAČI“

Propovijed mons. Želimira Puljića na blagadan sv. Ivana Krstitelja na Relji

1. Obično u liturgiji se ne slave rođendani svetaca, već dan njihove smrti za koju se veli da su tada „rođeni za nebo“. Ipak tri su iznimke u tome: Rođendan Isusa Krista, Božić, rođendan BDM (Mala Gospa) i rođendan zadnjeg proroka Starog zavjeta Ivana Krstitelja. Njega obično slikaju kao pustinjaka, u odjeći od devine kože, sa štapom u ruci i sandalama na nogama; posebice kako pokazuje na „Jaganjca Božjega“ koji oduzima grijeha svijeta. Kao Isusov preteča i potpunoma Božji čovjek on je pomagao ljudima u njihovim pitanjima i problemima, te pokazivao pravi put spasenja. Evangelisti bilježe kako je bio „navjestitelj Božje srdžbe i pravde njegove“. Svoju riječ upućivao je raznim staležima. Ni pred kim nije imao straha. Koljena mu nisu klecali, a niti je glas podrhtavao. Kad je govorio o Božjoj pravednosti iz očiju mu je vatra sijevala, a iz usta plamen sukljao. A najčešće riječi koje su se čule bile su: sjekira, oganj, vatra, sječa, pravda, srdžba, čišćenje, krštenje, kajanje, ispovijedanje grijeha. Tako je uvjerljivo propovijedao da ga je i Herod volio slušati. A onda, znamo kako ga je upravo Herod dao „uhititi zbog Herodijade kojom se bio oženio“. Budući da mu je Ivan rekao da ne „smije imati žene brata svoga“, Herodijada ga mrzila i htjela ga je ubiti. Ali, nije mogla jer se Herod bojao Ivana znajući da je pravedan i svet, pa ga je štitio. I rado ga je slušao, veli Marko (Mk 6, 17 – 20).

Ivan je bio sin pustinje, čovjek čista zraka i širokih pogleda. Nakon što je sebe disciplinirao, počuo je to učiniti i s farizejima i saducejima kojima je govorio: „Leglo gujinje. Tko vas je samo upozorio da bježite od skore srdžbe?! Već je sjekira položena na korijen stablima. Svako stablo koje ne donosi dobrog roda siječe se i u oganj bacu“ (Mt 3, 7-10). Vojnike je pozivao „neka ne čine nasilja“, a carinicima je dovikivao „da ne utjeruju više nego je određeno“. Ali, kad je prekorio Heroda, zagrizao je u opasnu jabuku. Iako ga je Herod rado slušao, ovaj put je poslušao je priležnicu Herodijadu koja je iz dna duše zamrzila Ivana onog dana kad je upozorio njezinog ljubavnika da ne smije imati ženu brata svojega. Tako je Ivana hrabrost dovela u zatvor.

2. No, Ivan nije bio trstika koju vjetar okreće kako hoće. Naprotiv, on je bio i ostao hrast kojem ni najjače oluje nije mogla nauditi. On ostaje vjeran Božjim načelima do kraja. Nije popustio ni pred Herodom i njegovom priležnicom Herodijadom. Granit značaj i karakter. Zato je Isusu bio drag, pa ga je obasuo pohvalama. Istina, Isus je pohvalio još neke, kao npr. Natanaela zbog iskrenosti, onu ženu grješnicu zbog iskazane pažnje, Kananku i stotnika zbog njihove ustrajne molitve, Petru zbog ispovijedanja vjere... Ali, Ivana je posebice pohvalio i rekao kako se „ovakav od žene

rođio nije“. Ivan je to zaslužio pokorom, propovijedanjem i dosljednošću života.

Zbog takve načelnosti, hrabrosti Ivan je kroz stoljeća bio drag i blizak našem čovjeku vjerniku. Jer, koliki su „naši Ivani“ stradali samo zato jer nisu htjeli pogaziti svoje vjere, zanijekati svoje korijene i odreći se kršćanskih načela. Ivan im je u tome bio i nadahnuće i zaštitnik. A znamo kako nije ovdje bilo lako odhrvati se svim silnim zavodenjima i zastrašivanjima, pa je bilo, nažalost, onih koji su nasjeli zavodljivim udicama njihovih obećanja. Bogu hvala što je bilo puno onih koji su ostali uzgor, nepokolebivi i neustrašivi kad se radilo o vjernosti i idealima života. Zahvaljujući upravo takvima vjera i danas živi. Gdje bismo bili da nije bilo hrabrih i svjesnih ljudi u našoj prošlosti?! Stoljećima je Katolička Crkva bila na ispitu. Morala je voditi bitku za goli život i opstanak s moćnicima ovoga svijeta koji su je htjeli učiniti svojom sluškinjom: od rimskih kraljeva i cezara, do boljševičkih komesara. Sjetimo se samo vremena kad je naš veliki kardinal Stepinac poput stotine drugih svećenika bio zatvaran, suđen i mučen jer se nije htio odreći vjere, službe i istine.

3. Bilo nam je stoga drago i lijepo slušati svetog Ivana Pavla II. u Solinu 5. listopada 1998., kako okupljenim mladima i vjeroučiteljima govorio o tom našem heroju, kojega je dan prije proglašio blaženima u Mariji Bistrici: „Blaženi Alojzije Stepinac je službu naviještanja Evandželja ispunio svojom patnjom za Crkvu, a poruku vjere zapečatio svojom smrću. Draža mu je bila tamnica negoli sloboda, i to samo zato kako bi obranio slobodu Crkve i njezinu jedinstvo. Nije se strašio okova kako ne bi bile okovane riječi Evandželja“. Kakva divna pohvala na račun blaženog Alojzija Stepinca. Poput one koju je Isus uputio na račun Ivana Krstitelja: „Što ste izišli gledati? Trstiku koju vjetar ljuči? Ili proroka? Da, i više nego proroka.. Zaista kažem vam, između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja.“ (Mt 11, 7-11).

Naše zborovanje večeras svetom Ivi u čast znak je naše ljubavi prema Božjem Jaganjcu Isusu Kristu komu je on pripravljao put. Ono je i znak naše zahvalnosti na daru Crkve koja je njegovo produljeno utjelovljenje. Ono je također izraz našeg poštovanja prema svitim sakramentima, posebice prema euharistiji koja je naš stup i tvrđava istine! Ona je naša hrana i naša popadbina koja nam pomaže da se ne izgubimo u sivoj sumaglici zavodljivih ideja i pred brojnim kušnjama sekularizma koji kuca i na naša vrata. Mi, večeras okupljeni oko svetoga Ivana isповijedamo da nam je zakon Evandželja prava i cjelovita mudrost života. To je vjera koju su prakticirali naši očevi kroz stoljeća i bili sigurni kako su sveci Božji miljenici, moćni zagovornici i dragi zaštitnici. U tom duhu mi ćemo s vjerom i večeras moliti: „Da se dostojiš svoju Crkvu ravnati i uzdržati, molimo te, usliši nas“

SVEĆENIČKO REĐENJE DON ANTE DRAŽINE

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Bog zove i bira, a čovjek odgovara. Svećeničko zvanje spada u „misterij vjere“, jer ono je „dar i otajstvo“ (Ivan Pavao II.). U njegovu rađanju i hodu uključeni su Bog i čovjek, obitelj i zajednica vjernika. Bog prvi započinje razgovor i očekuje odgovor. On čovjeka osobno zna i slobodno poziva. „Mojsije, izuj obuću svoju jer mjesto gdje stojiš sveto je“ (Izl 3,5). „Abrahame, podi iz zavičaja i doma očinskog u krajeve koje će ti pokazati“ (Post 12, 1-2). „Petre, izvezi na pučinu i baci mreže“ (Lk 5, 4). Iako je Bog onaj koji bira i poziva, nije uvijek lako ni jednostavno odlučiti se i prihvati Božji poziv. Svaki ređenik to najbolje zna. Odlučujuće je nadahnuće i poticaj „Ne boj se; odvaži se!“. Ne boj se, Abrahame, krenuti kamo te šaljem! (Post 15,1) Ne boj se, narode! Bog sam hita da te spasi, (Iz 35, 4). Ja sam te otkupio i imenom zazvao: Ti si moj! (Iz 43, 1). Ne boj se svoje slabosti, kad Bog zove. Predaj mu se, jer on, koji nas jača, sve može.

Obred ređenja, kojemu ćemo pribivati, protkan je gestama punim simbolike i značenja. Tu je naj-

prije poziv kao dar neba i milost. "Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh. Ne boj se, ja sam s tobom" (Jer 1: 5, 9). A odgovor je osobna stvar pojedinca i ne može se dogoditi po delegaciji. A uz to on je potpun i trajan. Tvoj sam, Gospodine, cijelim svojim bićem. I kad radim, i kad spavam; i kad hodam i kad se molim. Stoga se i pita kandidata: "hoćeš li se trajno posvetiti i uskladiti svoj život s primjerom Krista Gospodina'?"!

2. Kada je papa Benedikt XVI. otvorio Svećeničku godinu, 2010., spomenuo je svoga prvoga župnika koji je „bio posve predan pastoralnoj službi“ koji je i njemu bio uzor i primjer. Svaki bi svećenik kao i naš ređenik don Ante, mogao bi spomenuti svjedočanstvo župnika i kapelana koji su bili poticaj i nadahnuće da krenemo njihovim stopama. Riječi, naime, potiču ali primjeri privlače. Sve nas to potiče, braću i sestre, „biti zahvalni za neprocjenjivi dar kojega svećenici predstavljaju za Crkvu i za čovječanstvo“. Njihov apostolski rad i samozatajno služenje, te njihova „vjernost Kristu koji ih je po imenu pozvao, odabrao i poslao“ zasluzuju našu pozornost i zahvalu. – Za „Svećeničku godinu“ Benedikt XVI. ponudio je Crkvi lik velikodušnog pastira koji je „izgarao od ljubavi prema Bogu i dušama“, svetoga Ivana Mariju Vianneya. On nije nalazio riječi kojima opisati veličinu svećeništva, pa je govorio: „Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, umro bi; ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećeništvo je ljubav Isusova srca“. Ova Ivanova rečenica kao što znamo ušla je u Katekizam Katoličke Crkve (br. 1589) kako bi se potkrijepilo veličinu svetoga Reda.

Đakon don Ante danas će ređenjem postati „vojnik Krista Kralja“ i glasonoša njegovih poruka. Što bismo mu kod ovoga svetog događaja mogli preporučiti i poželjeti? Poželimo mu najprije neka bude čovjek molitve, rada i reda. Dragi don Ante, ne zaboravi kako današnjim danom postaješ molitelj i predmolitelj, zagovornik i odvjetnik duša koje će ti biti povjerene. Moli stoga pobožno i sabrano, odano i zauzeto za sebe i za druge; kako na Misi i drugim liturgijskim pobožnostima, tako i u molitvi časoslova. Ne zaboravljam krunicu i čitanje Svetog Pisma, a sve to u radoći duha. „Molite da ne padnete u napast“, govorio je Isus svojim učenicima (Mt 26,41). Radi, moli i drži se reda staro je monaško pravilo koje nije izgubilo na svojoj važnosti i aktualnosti. Drži se reda i red će te spasiti. Budi, Ante, čovjek rada i molitve.

3. Potpisao si Izjavu, dragi ređeniče, o svojevoljnem preuzimanju obveze celibata koja je sastavni dio ovoga svetog obrednog čina. Čuvaj ljiljan čistoće i neka te prirodni i instinktivni čovjek ne prevari ili zavede. A tvoje riječi neka budu jasne, čiste i bistre kako bi čudorednim izlaganjem oduševljavao slušatelje da se upute prema vrelu života. Jer, živimo u svijetu u kojem se moralne vrijednosti olako otpisuju, a grijeh i devijacije besramno nude i obrazlažu kao „pravo i vrlina“. Crkva suočena s pritiscima i podmuklim zavodenjima koja ruše ono što je uvijek bilo moralno i pristojno, traži hrabre i zauzete svjedoke koji znaju komu su povjerivali. I koji se ne boje govoriti, naučavati i prenositi na nova pokoljenja ono što su primili od Gospodina. Uz rizik da budu "ismijani i opisani kao ljudi iz Srednjega vijeka", netolerantni i bez razumijevanja, a u sukobu s proklamiranim zakonom o diskriminaciji.

Stoga vas, braću i sestre, koji ste nazočni ovom znakovitom događaju, molim i pozivam: Sudjelujte sabrano i pobožno u svetoj liturgiji ređenja. Uključimo se u molitvu nebeske i zemaljske Crkve, pa molimo žarko i zaufano neka Duh Sveti izvede do kraja ono što je Otac nebeski našem đakonu Anti odvijeka odredio.

4. Poželimo mu neka kao "Kristov vojnik i Božji vitez" bude na visini zadataka koje mu Crkva danas povjerava. Neka mu molitva Božanskog časoslova, navještaj njegove Radosne vijesti, kao i dijeljenje svetih Otajstava pomognu biti svjesnim onoga što radi, kako bi druge učio što sâm vjeruje, te se sve više suočljavao otajstvu križa Gospodnjega.

Kada se on za koji trenutak bude prostro na zemlju, mi ćemo moliti neka ga Duh Sveti obuče

silom odozgora. Neka ga obdari poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga. Taj "molitveni troplet" uputit ćemo danas posebice našim svetim zadarskim zaštitnicima.

I dok bude ležao pred oltarom, a mi budemo zazivali nebeske svece i blaženike, posebice one koji su iz našega roda, bit će to vanjski izraz naše nemoći. Ali, i zaufane želje i molitve za ovoga Božjega odabranika koji je dar Crkvi, narodu i našoj Nadbiskupiji.

Molimo, stoga, neka i on bude dar ljubavi bez koristoljublja. Neka se nesebično dariva bez pridržaja i neka služi bez uvjetovanja. A Gospodin, koji ga je pozvao, neka do kraja izvede ono što je započeo na njegovom krštenju. Amen.

DAN DRŽAVNOSTI – MISA ZA DOMOVINU U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Braćo svećenici, predstavnici županijskih, gradskih i vojnih vlasti, dragovoljci i branitelji, braćo i sestre u Krist! Sve vas od srca pozdravljam na ovoj svečanosti na kojoj ćemo uz Dan državnosti posebice moliti za Domovinu. Kada čitamo neke odlomke iz povijesti Izraela, posebice ono o oslobođanju iz egipatskog ropstva i sklapanju saveza koje je povezano s putovanjem naroda kroz pustinju, otkrivamo slične povjesne dionice i našega hoda u vjekovnoj borbi „za krst časni i slobodu zlatnu“. A poznato je kako je poslije četiri stoljeća robovanja u Egiptu, Jahve oslobodio svoj narod te ga punih 40 godina vodio kroz pustinju do obećane zemlje. A onda sklopio savez i odredio neka se to ne zaboravlja već pojedinim godišnjim svečanostima svake godine obilježava. „Ono što čusmo i saznamo, što nam kazivahu otci naši, o slavi Gospodnjoj i sili njegovoj, predat ćemo budućim pokoljenjima“.

Nešto slično i mi smo prošli. Najprije u petstoljetnoj obrani pred otomanskim osvajanjima kad je veliko hrvatsko kraljevstvo bilo svedeno na „Reliqiae reliquiarum“. A onda pedeset godišnji hod kroz ideološku pustinju komunizma i marksizma kojega smo se oslobodili prije 25 godina. Dok se neki pitaju treba li se stalno vraćati u prošlost i razmišljati o onomu što se davno zabilježilo, čuli smo kako Jahve određuje neka se to ne zaboravlja. I neka se svake godine obilježava. Pamćenje je sastavni dio identiteta obitelji, zajednice i naroda. A spomen važnih povjesnih događaja govori o našem ishodištu i ukorijenjenosti. 25. obljetnica Dana državnosti dobra je prigoda sjetiti se silnih Božjih djela i čudesnih zahvata. I uputiti nebu zahvalnu molitvu za sve one koji su se s krunicom oko vrata suprotstavili agresiji, borili se i izborili mir i slobodu.

2. Obljetnice, dakle, obvezuju građane Lijepe naše da se sjete svih koji su zaslужni za sve što danas imamo, te u slozi i odgovornosti izgrađuju zemlju na temeljima pravde, istine i ljubavi. Nije bez razloga Jahve odredio neka "narod nikada ne zaboravi, nego u srcu čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima video" i neka to prenosi s koljena na koljeno, sve do "sinova svojih sinova" (Pz 4, 9). Sveta Misa, kao veliki spomen i sjećanje na svetu gozbu ljubavi, osobito je mjesto našeg urastanja u hod pamćenja i spasenjske povijesti. Ona je znak i naše kršćanske odgovornosti za lice Domovine koje treba odsjevati u njezinim uredbama i zakonima, u njezinoj kulturi i socijalnoj odgovornosti. Jer, „ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji“ (Ps 127, 1).

Naš vrii pjesnik i istaknuti rodoljub Strahimir Kranjčević pjeva je kako on „ima domovinu čija brda dol u svom srcu nosi“. A da bi istakao njezino nadzemaljsko i kozmičko usmjereno on sanja „kad jednom s dušom po svemiru krenem, zaorit ću ko grom: O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene; to moj je, moj je dom!“ Domovina, dakle, nije samo zemljopisni prostor, već i onaj „svijet naših emocija, druženja i čežnji, slavlja i uspjeha“. Istina, ima ih koji misle kako je „domovina ostatak nekog romantičarskog doba“. Mi sljednici starozavjetnih obećanja i svjedoci uskrsnih zbivanja vjerujemo da Domovina ima svoje teološko mjesto u našem hodočasničkom životu. Naime, otkad je Krist ušao u ovaj svijet i prošao zemljom čineći dobro, on je usmjerio ljudski hod prema Nebeskoj domovini. Tako je domovinu vremenitoga i prolaznog života otvorio Bogu

Ocu i njegovu spasenjskome naumu. Stoga, u našem „ovozemnom hodu prema Nebu“ domovina ima svoje „svete dane“ ispunjene spomenom i zahvalnošću, koji usmjerava i bistri naše poglede prema Bogu i budućnosti.

3. Crkva u Hrvatskoj kao „bričljiva majka i učiteljica“ moralno je podupirala pravedne težnje Hrvata za slobodom i samostalnošću. Pozdravila je osamostaljenje Republike Hrvatske 1991., te s posebnom naklonošću pratila proces pomirenja u vlastitim redovima. Od srca se radovala što sinovi onih koji su se u Drugom svjetskom ratu borili na suprotnim stranama, pružaju ruku jedni drugima; ne samo u crkvama, nego i na političkim tribinama. Takostrategijom pomirbe i praštanja pod vodstvom prvog predsjednika dr. Franje Tuđmana, stvorene su pretpostavke za novo stabilno društvo pravde, mira i sigurnosti.

Istina, rađanje hrvatske države, slobode i demokracije nailazilo je na veliki otpor u međunarodnoj zajednici koja u tom turbulentnom razdoblju rata nije uspjela obustaviti stradanje ljudi. Predugo je tolerirala one koji su okupirali Hrvatsku i onemogućavala povratak prognanih koje su pobunjeni Srbi protjerali s njihovih ognjišta. Ovih dana slušali smo bolni vapaj banjalučkog biskupa mons. Franje Komarice upućen vlastima BiH i međunarodnim predstavnicima, neka se omogući povratak prognanih u Banjalučku biskupiju. I dok zdušno podupiremo dragoga biskupa Franju u njegovim opravdanim vapajima i zahtjevima za povratak prognanih u svoj kraj i u svoj dom, sjećamo se i naših protesta i apela za vrijeme Domovinskog rata, kao i brojnih žrtava koje su bile utkane u slobodu ove zemlje.

4. Zato uz Dan državnosti upućujemo zahvalnu molitvu za sve koji su se s krunicom oko vrata suprotstavili agresiji, te izborili mir i slobodu i otvorili putove novih mogućnosti suživota s ljudima i narodima Europe i svijeta. Ovaj dan je obveza i poticaj svim građanima zemlje, posebice onima koji nose teret odgovornosti, da zauzeto i složno služe općem dobru u duhu evanđeoskih i općeljudskih principa. Jer, samo slogan i snagom zajedništva, uz zagovor i pomoć s neba može se ostvariti puno toga. Pa i „protivnim vjetrovima“ usprkos. Stoga, „opašimo bedra istinom, obucimo oklop pravednosti i potpašimo noge svoje spremnošću za evandelje mira“ veli sv. Pavao (Ef 6, 14-15), pa će i milost, ljubav i zajedništvo Boga Oca biti s nama. Euharistija koju slavimo „napuna dušu milošću i daje nam zalog buduće slave“. Kao eshatološka anticipacija novog neba i nove zemlje ona najavljuje uskrsno svjetlo i postaje sigurnim obećanjem buduće nade.

Zahvalni Bogu za taj veliki dar mira i slobode mi ćemo danas moliti za Domovinu neka joj na ovozemnom hodočašću, posebice u danima krize, kušnje i nepovjerenja, Gospodin daruje izobilja razboritosti, ljubavi i razumijevanja. Zahvalni za dar slobodne Domovine „koju nam višnji Bog je dò“, a u koje temelje je ugrađeno puno suza, žrtava i krvi, molit ćemo za sve njezine žitelje neka budu trajno zahvalan Bogu za silna djela koja nam je iskazao Gospodin. Preporučit ćemo naš narod zaštiti nebeske Majke kako bi ostao vjeran Kristu, njegovoj Crkvi, te urešen kršćanskim krjepostima neka napreduje ovdje na zemlji, dok ne prispije u vječno spasenje. U duhu one starodrevne pjesme i molitve: „Isuskrste srcu tvom, s nama naše se kune dom! Dušom, tijelom vijek sam tvoj, za krst časni bijuć boj! Slava ti kralju, slava ti Kristu. Pred tobom sve je pepeo prah. Dokle smo tvoji, tko nam što može. Ti si nam snaga ljubav i strah“. Amen.

ODREDBE

Broj: 792/2016.

Zadar, 16. svibnja 2016.

Predmet: Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici,

U četvrtak, 26. svibnja 2016. godine, slavimo svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, svečanim euharistijskim slavljem u katedrali svete Stošije u 19,00 sati. Nakon misnog slavlja slijedi euharistijska procesija iz Katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ulicom Elizabete Kotromanić do crkve svetog Šime.

Sudjelovanjem u misnom slavlju i u procesiji, iskazujemo svoju živu vjeru u Isusa Krista, koji je Kruh života, nazočan u presvetoj Euharistiji. Procesija je stoga uvjek, javni iskaz vjere i zajedništva okupljene Crkve Božje te dolikuje da ona bude dostojanstvena i pobožna.

Pozivam na ovo slavlje sav Prezbiterij grada Zadra, redovnike obaju naših Samostana, sve redovničke zajednice u gradu Zadru, kao i vjernike svih gradskih župa, da svjedočki iskažemo svoju ljubav prema Kristu u otajstvu Euharistije.

Mole se vjernici, koji stanuju uz put kojim procesija ide, da ukrase i osvijetle prozore svojih stanova.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 794/2016.

Zadar, 16. svibnja 2016.

Predmet: Obljetnica posvete katedrale sv. Stošije

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Draga braćo svećenici!

U nedjelju, na svetkovinu Presvetog Trojstva, 22. svibnja 2016. godine, na svim svetim misama prenesite vjernicima sljedeću obavijest i potaknite ih na sudjelovanje:

U petak, 27. svibnja ove godine, obljetnica je posvete zadarske prvostolnice - katedrale svete Stošije. Katedrala je posvećena 27. svibnja 1285. godine. Obljetnicu posvete Katedrale proslavit ćemo euharistijskim slavljem u Katedrali u 19,00 sati.

'Katedralna je crkva središte liturgijskog života jedne biskupije, te se na prikladne načine treba u vjerničke duše utiskivati ljubav i poštovanje prema katedralnoj crkvi. Tome osobito doprinosi godišnja proslava njezinog posvećenja, kao i hodočašća vjernika u katedralnu crkvu'. (usp. Biskupski ceremonijal, br. 44., 45.)

Pozivam sve svećenike, redovnike, redovnice i Kristove vjernike laike da svojom nazočnošću uzveličate ovo slavlje.

Svima pozdrav u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 809/2016.

Zadar, 20. svibnja 2016.

Predmet: Svećenički dan i svećeničko ređenje

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

1. Svećenički dan 1. lipnja 2016. - Solin (Svetište Gospe od Otoka)

Prema programu koje je Povjerenstvo za permanentno obrazovanje svećenika i rekolekcije učini-

lo za ovu školsku 2015./2016. godinu predviđeno je da za 55. svećenički dan u lipnju pođemo do Solina, povodom 40. obljetnice početka velike devetnice 'Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata'. Predviđeni program za taj dan:

9,00 sati: polazak autobusom sa starog Autobusnog kolodvora i Autobusnog kolodvora u Zadru (gradski prijevoz). 11,30: Sveta Misa (za koncelebraciju treba ponijeti liturgijsko ruho bijele boje). Riječ upravitelja Svetišta Gospe od Otoka. Oko 13,00 predviđen je zajednički objed. Nakon ručka razgledavanje starokršćanske Salone pod stručnim vodstvom dr. don Slavka Kovačića i eventualno tvrđave na Klisu. 18,00: Povratak prema Zadru.

Budući da za odlazak u Solin treba na vrijeme rezervirati autobus, mole se svećenici neka odmah popune priloženi listić i dostave na Ordinarijat ili neka se javе preč. Dekanu.

2. Svećeničko ređenje, 25. lipnja 2016. u Katedrali

U subotu, 25. lipnja 2016. u 11,00 sati bit će u našoj katedrali svećeničko ređenje našeg đakona don Ante Dražine iz župe Gorica-Raštane. Pozivam braću svećenike koji mogu priključiti se euharistijskom slavlju ređenja, a sve potičem pratite molitvom našeg ređenika i s ljubavlju ga prihvate kao člana prezbiterija naše Nadbiskupije.

I dok Bogu zahvaljujemo za dar njegova zvanja, molimo za našeg ređenika, za njegov rast u vjeri i apostolskom žaru, da velikodušno i hrabro stavi svoj život u službu Gospodinu.

Ovim ujedno molim braću svećenike neka u nedjelju, 19. lipnja 2016., na svim misama s nandom obavijeste vjernike o ovom događaju i potaknu ih sudjelovati na obredu svećeničkog ređenja. Nakon ređenja predviđeno je primanje u Nadbiskupskom sjemeništu.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup
Zadar, 2. lipnja 2016.

Predmet: Milostinja 'Petrov novčić'

Draga braćo svećenici!

Podsjećam Vas da je po odluci Hrvatske biskupske konferencije, u svim našim crkvama, milostinja 13. nedjelje kroz godinu, u nedjelju, 26. lipnja 2016. milostinja koju treba predati u Ekonomat s naznakom 'Petrov novčić'. Ovu kolektu je potrebno najaviti i potaknuti vjernike da u njoj sudjeluju.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 839/2016.

Zadar, 2. lipnja 2016.

Predmet: Misna tablica

Svi dijecezanski svećenici, aktivni i umirovljeni, župni vikari i svećenici redovnici, dužni su predati Nadbiskupskom ekonomatu, do 11. srpnja 2016., popunjenu misnu tablicu za II. tromjesečje 2016. godine, kao i tablicu za I. tromjesečje ukoliko to još nisu učinili.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 849/2016.

Zadar, 2. lipnja 2016.

Predmet: Duhovne vježbe za svećenike Zadarske nadbiskupije 2016.

Raspored održavanja duhovnih vježbi

Kao što sam najavio u prigodi zadnje svećeničke rekolekcije odlučio sam neka svećenici u ovoj

ODREDBE

Godini milosrđa obave svoje godišnje duhovne vježbe u jednom od predviđenih termina.

a. Kongregacija za Katolički odgoj (Ratio fundamentalis, 1985., br.101) preporučuje organiziranje posebnih duhovnih obnova za svećenike zaređene posljednjih deset godina gdje će u središtu susreta biti duhovne teme, s dostašnim prostorom za šutnju i molitvu, liturgijska slavlja pokore, euharistije i klanjanja.

Svećenici zaređeni zadnjih deset godina imat će duhovne vježbe u rujnu prema dogovoru sa susreta u svibnju. Voditelj, mjesto i datum uskoro će biti određeni. Sudionici su: Martin Jadreško, Ante Delić, Ante Sorić, Božo Barišić, Filip Kucelin, Stipe Mustapić, Zoran Topalović, Ivan Rončević, Tomislav Dubinko, Jerko Vuleta, Slavko Ivoš, Roland Jelić, Darko Marušić, Tomislav Planinić, Šime Žilić, Ivan Perković, Damir Šehić, Vlahović Tomislav, Ivica Bašić, Valter Kotlar)

b. Duhovne vježbe u samostanu sv. Pavla (Školjić) (13.-15. srpnja 2016.). Sudionici su: Ivica Mustać, Thomas Vargas, Marinko Duvnjak, Darijo Matak, Tihomir Vulin, Gašpar Dodić, Jerolim Lenkić, Marinko Jelečević, Zvonimir Čorić, Antun Pećar, Josip Lenkić, Dario Tičić, Srećko Petrov, Ivica Jurišić, Tomislav Sikirić, Mario Akrap, Mario Soljačić

c. Duhovne vježbe u sjemeništu „Zmajević“ (23.-25. kolovoza 2016.). Sudionici su: Andelko Buljat, Jure Zubović, Šimun Šindija, Andelo Zorić, Pave Kero, Pave Zubčić, Krešo Ćirak, Tomislav Baričević, Zbigniew Jacek Korcz, Stjepan Vinko, Šime Perić, Josip Radoica Pinčić, Igor Ikić, Mario Sikirić, Nikola Tokić, Domagoj Kelava, Zdenko Dundović, Joso Kokić, Alojzije Knežević, Damir Juričin, Elvis Ražov, Josip Lisica, Josip Radić, Zdravko Katuša, Mladen Kačan, Zdenko Milić, Boris Pedić, Elvis Knežević, Andrzej Jan Stepien, Stanislaw Wielinski

Direktorija za službu i život prezbiterâ (KS br. 161. ZG 2013.), kao i Zakonik kanonskoga prava vele da su „klerici dužni posvetiti se duhovnoj sabranosti, prema propisima krajevnog prava“ (kan. 276, § 2, 4°; kan. 5339. Crkveni dokumenti uz to savjetuju neka biskup planira i organizira duhovne obnove i godišnje duhovne vježbe tako da „svaki svećenik ima mogućnost sudjelovati na jednom od susreta koji se organiziraju u biskupiji ili izvan nje, a vode ih uzorni svećenici ili redovničke ustanove koje su iskusne u duhovnom odgoju (PO 8). U duhu gori iznesenih smjernica odredio sam za ovu Godinu milosrđa raspored duhovnih vježbi za svećenike Zadarske nadbiskupije kako je naznačeno. Ukoliko netko ima opravdanih razloga za promjenu termina, neka mi se na vrijeme javi (najkasnije do 20. lipnja).

Sveti Karlo Boromejski svojedobno je molio svećenike neka 'ne zanemare brigu o sebi' i neka 'misle na duše kojima su na čelu': 'Dijeliš li sakramente, misli brate, što činiš; ravnaš li dušama, misli kojom su krvlju oprane. Tako ćeš lako moći nadvladati poteškoće što ih danomice doživljavaš, te imati snage roditi Krista u sebi i u drugima' (Karlo Boromejski, Acta Milanske Crkve, 1559., 1178). Neka nam dani sabranosti pomognu „ne zanemariti brigu o sebi“ kao i brigu za „duše kojima smo na čelu“.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 841/2016.

Zadar, 2. lipnja 2016.

Predmet: Ljetni dopust u Ordinarijatu

Poštovana braćo svećenici!

Ovim Vas obavještavam da će osoblje uredâ u našem Nadbiskupskom ordinarijatu imati godišnji odmor od 18. srpnja do 12. kolovoza 2016. godine.

U tom vremenu neće raditi redovite službe u Ordinarijatu. Zbog toga, ako bude hitnih slučajeva,

obratite se voditeljima ureda mobitelom ili na kućne telefone.
Iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 908/2016.

Zadar, 15. lipnja 2016.

Predmet: Misa za Domovinu povodom Dana državnosti Republike Hrvatske
Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Poštovana braćo svećenici,

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske (25. lipnja 2016.) o. Nadbiskup predvodit će misno slavlje za Domovinu u nedjelju 26. lipnja 2016. u 11,00 sati u katedrali svete Stošije u Zadru.

Molimo Vas da u župnim obavijestima kod nedjeljne sv. Mise, 19. lipnja 2016., obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje.

S poštovanjem Vas pozdravljam,

don Josip Lenkić, kancelar

Broj: 53/2016.

Zadar, 24.05.2016

Poštovanim

ŽUPNICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE, RIJEČKE METROPOLIJE

PREDMET: Upis novih sjemeništaraca u Nadbiskupsko sjemenište „Zmajević“

Poštovani,

bliži se završetak školske godine te se ovogodišnji učenici osmih razreda trebaju opredijeliti koju školu upisati i u kojem smjeru usmjeriti svoj život. Među njima su također oni koji razmišljaju o duhovnom pozivu te bi se željeli upisali u naše sjemenište.

Budući da su se zadnjih godina način upisa u srednje škole promijenio te se sada učenici upisuju preko interneta, samim time se djelomično promijenio upis u sjemenište. Da bi se olakšao taj postupak, ovdje se nalaze potrebne informacije o upisu u sjemenište i srednju školu (Klasična gimnazija Ivana Pavla II.).

Za upis u sjemenište „Zmajević“ potrebno je pripremiti sljedeće:

1. Krsni list
2. Molba za prijam u sjemenište (vlastoručno napisana i naslovljena na Ordinarijat)
3. Preporuka župnika (naslovljena na Ordinarijat)
4. Potpisana izjava obaju roditelja da su suglasni s izborom zvanja svoga sina te prihvaćaju pravila života i ponašanja u sjemeništu
5. Liječničko uvjerenje o zdravstvenom stanju koje ne prijeći put prema svećeništvu
6. Izvornici školskih svjedodžbi od 5. do 7. razreda (8. razreda, ako ju je već dobio)
7. Dvije fotografije (veličina za osobne dokumente)
8. OIB i JMBG (kopija osobne iskaznice ili putovnice)

Sve dokumente potrebno što ranije poslati na vlastiti Ordinarijat. Isti će ga, s Ordinarijevim zahtjevom za upis, poslati na adresu Sjemeništa najkasnije do 21. lipnja 2016., kako bi Zadarski nadbiskup, najkasnije do 27. lipnja 2016., o tome mogao obavijestiti Gimnaziju.

Posjet sjemeništu „Zmajević“ bit će moguć od 12.-13. srpnja u vremenu od 09-12 sati, kada se

ODREDBE

ujedno u školu mora donijeti potpisana Upisnica kao potvrda upisa. Kandidate, kao i svoj posjet, bi bilo dobro najaviti na broj mob. 095 579 6693 (don A. Dražina) ili na e-mail: ante.drazina@gmail.com, kao osiguranje u slučaju da dođe do kašnjenja s pošiljkom.

U samom procesu e-upisa kandidat bira kao svoj prvi izbor Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. s pravom javnosti u Zadru, odnosno u slučaju da kandidat nema dovoljan broj bodova za Gimnaziju, u dogovoru sa sjemeništem, iznimno će upisati drugu četverogodišnju strukovnu školu.

S poštovanjem,

don Ante Dražina, v.d. ravnatelj

IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA

1. Mr. don Ivica Jurišić - Imenovanje ravnateljem Caritasa Zadarske nadbiskupije - produžuje se mandat (dekret imenovanja broj: 805/2016., od 20. svibnja 2016.);
2. Gđa. Mirjana Tadić - Imenovanje pomoćnicom ravnatelja Caritasa Zadarske nadbiskupije - produžuje se mandat (dekret imenovanja broj: 806/2016., od 20. svibnja 2016.);
3. Gđa. Ana Škifić - Imenovanje tajnicom Caritasa Zadarske nadbiskupije - produžuje se mandat (dekret imenovanja broj: 807/2016., od 20. svibnja 2016.).

INKARDINACIJA

U Zadarsku nadbiskupiju inkardinirali su se sljedeći svećenici:

- Don Petar Doljanin (dekret broj: 490/2015., od 24. veljače 2015.)
- Fra Mario Akrap (dekret broj: 900/2016., od 16. lipnja 2016.)

KRONIKA

SVIBANJ 2016.

1. 5. – O. Nadbiskup je predslavio sv. Misu u župi sv. Nikole u Poličniku gdje je podijelio sakrament sv. Potvrde.
2. 5. – GOSPA OD ZEČEVA – U Gospinom svetištu u Ninu obilježena je 500. obljetnica štovanja Gospe na otočiću Zečevu. Jutarnju sv. Misu predslavio je o. Nadbiskup, a večernje svečano euharistijsko slavlje mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH.
7. 5. – O. Nadbiskup je sudjelovao na proslavi sv. Duje, zaštitnika grada Splita i splitsko – makarske nadbiskupije. Navečer je u katedrali sv. Stošije sudjelovao na smotri zborova Katoličkih škola Dalmacije i Primorja.
8. 5. – U župi Prikazanja BDM - Smilićić i sv. Martina – Pridraga, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde.
10. 5. – U zgradi HBK održana je sjednica Stalnog vijeća HBK kojoj je predsjedao o. Nadbiskup.
11. 5. – U prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“, održana je mjeseca rekolekcija prezbiterija zadarske nadbiskupije. U kapeli kratki nagovor na temu „Marija – uzor svećenicima, služiteljima milosrđa“, održao je kardinal Vinko Puljić. U dvorani je predavanje na temu „Elementi terapijskoga u isповijedi“ održao prof. Josip Bošnjakvić.
14. 5. – U župi sv. Josipa na Plovaniji, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde.
15. 5. – Na svetkovinu Pedesetnice – Duhova u katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je predslavio euharistijsko slavlje i podijelio sakrament sv. Potvrde krizmanicima iz župa: sv. Stošije – Katedrala, sv. Šime i sv. Šimuna i Jude Tadeja – Bokanjac.
18. 5. – U Dubrovniku je o. Nadbiskup sudjelovao na proslavi 25. obljetnice Biskupijske klasične gimnazije Ruđera Boškovića, gdje je u dvorani Ivana Pavla II. održao izlaganje „Kako uskladiti pravednost i objektivnost s temom milosrđa?“ Navečer je predvodio sv. Misu u crkvi sv. Ignacija, a potom sudjelovao na svečanoj akademiji u kazalištu Marina Držića. Tih dana ujedno je sa svojim kolegama proslavio 50. obljetnicu mature.
19. 5. – U sveučilišnoj crkvi sv. Dimitrija održano je predstavljanje knjige mons. Mile Bogovića „Lika i njezina Crkva u prošlosti i sadašnjosti“, na kojoj je sudjelovao i o. Nadbiskup.
21. 5. – U crkvi sv. Frane o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde krizmanicima župe Presvetog Srca Isusova – Voštarnica.
22. 5. – U župi sv. Ante – Suhovare i sv. Mihovila – Galovac, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde.
25. 5. – U gospičkoj katedrali održano je biskupsko ređenje novog gospičko – senjskog biskupa mons. Zdenka Križića na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup, gdje je pozdravio novozaređenog biskupa ispred biskupa HBK.
26. 5. – SVETKOVINA TJELOVA – U katedrali sv. Stošije svečano euharistijsko slavlje i procesiju predvodio je o. Nadbiskup.
28. 5. – U župi Uznesenja BDM – Belafuža, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde.
29. 5. – U župi Kraljice mira – Stanovi, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde.

LIPANJ 2016

1. 6. – SVEĆENIČKI DAN – U svetištu Gospe od Otoka – Solin, održan je svećenički dan prezbičerija zadarske nadbiskupije na kojemu je sudjelovao i o. Nadbiskup.
- 3.6. – Na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, o. Nadbiskup je predslavio svečano euharistijsko slavlje u župi Studenci u Mostarsko - duvanjskoj biskupiji.

KRONIKA

- 4.6. – U župi Bezgrešnog začeća BDM – Barbat i sv. Luke – Kolan, o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakramenat sv. Potvrde.
5. 6. – O. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Duha Svetoga u Podgradini.
7. 6. – U prostorijama zgrade HBK održan je susret članova HBK s redovničkim poglavarima, a popodne Izvanredno zasjedanje HBK pod predsjedanjem o. Nadbiskupa.
8. 6. – U prostorijama zgrade HBK održan je susret članova HBK s redovničkim poglavaricama pod predsjedanjem o. Nadbiskupa. U večernjim satima u dvorani “ Vjenac ” održano je predstavljanje knjige urednika Ivana Vlajića “Putokazi sreće, Blaženstva i svjedočanstva vjernika”, na kojemu je sudjelovao i o. Nadbiskup kao jedan od predstavljača.
10. 6. – U katedrali sv. Stošije slavlјena je sv. Misa povodom završetka školske godine za Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II., koju je predslavio o. Nadbiskup. Potom je uslijedila kratka akademija i podjela svjedodžbi maturantima u sportskoj dvorani Gimanzije.
11. 6. – O. Nadbiskup je predslavio sv. Misu i podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi sv. Kuzme i Damjana u Slivnici.
12. 6. – U župi sv. Josipa u Obrovcu, o. Nadbiskup je slavio sv. Misu i podijelio sakramenat sv. Potvrde. Navečer je predslavio u katedrali sv. Stošije sv. Misu zahvalnicu za kraj akademske godine.
13. 6. – Na blagdan sv. Ante Padovanskog u istoimenoj župi na Smiljevacu, svečano euharistijsko slavlje predslavio je o. Nadbiskup.
14. 6. – U Nadbiskupskom ordinarijatu održana je sjednica Zbora konzultora kojoj je predsjedao o. Nadbiskup.
15. 6. – U Rijeci je održana proslava svetkovine sv. Vida, zaštitnika riječke nadbiskupije i Dan grada Rijeke, na kojoj je sudjelovao o. Nadbiskup.
19. 6. – O. Nadbiskup je slavio sv. Misu u župi sv. Tome apostola u Tkonu i podijelio sakrament sv. Potvrde.
23. 6. – U kapeli Nadbiskupskog doma, pred o. Nadbiskupom, đakon Ante Dražina je položio isповijed vjere i zakletvu uoči svećeničkog ređenja.
24. 6. – Na svetkovinu rođenja sv. Ivana Krstitelja svečano euharistijsko slavlje, u istoimenoj župi na Relji – Zadar, predslavio je o. Nadbiskup.
25. 6. – U katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je podijelio sveti red prezbiterata đakonu Anti Dražini iz župe Gorica – Raštane. U večernjim satima sudjelovao je na primanju kod Predsjednice Republike u povodu Dana državnosti.
26. 6. – O. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predslavio sv. Misu u povodu Dana državnosti.
27. 6. – U Nadbiskupskom ordinarijatu održana je sjednica ekonomskog vijeća kojoj je predsjedao o. Nadbiskup, a navečer je predsalvio sv. Misu u crkvi sv. Frane za udrugu Hrvatsko katoličko liječničko društvo.
29. 6. – Na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, o. Nadbiskup je pohodio župu Veli Iž, gdje je slavio sv. Misu i podijelio sakramenat sv. Potvrde, a potom i blagoslovio obnovljenu župnu kuću. Popodne je u Nadbiskupskom domu primio kanadskog veleposlanika u Republici Hrvatakoj Nj.E. Daniela Maksymiuka.

SVEĆENICI JUBILARCI

50. OBLJETNICA SVEĆENIČKOG REĐENJA

DUČKIĆ mons. NIKOLA, rođen u Janjevu 12. 5. 1941., zaređen za svećenika u Janjevu 29. 6. 1966. (Skopska biskupija). 2007. inkardiniran u Zadarsku nadbiskupiju. Dosadašnje službe: 1999. Kistanje (župnik in solidum), od 2002. župnik Kistanja, Nunića i Ervenika, od 2014.-2015. v.d. dekan Benkovačkog dekanata

KERO mons. dr. PAVAO, rođen u Bibinjama 25. 1. 1940., zaređen za svećenika u Rimu 10. 7. 1966. Dosadašnje službe: 1970. tajnik nadbiskupa, profesor u Nadbiskupskoj srednjoj školi - Zadar, voditelj Središnjega gradskog crkvenog zbora; 1971. duhovnik sjemeništa "Zmajević"; 1972. generalni vikar Zadarske nadbiskupije; 1973. član Zbora savjetnika; 1976. voditelj SICU-a; 1980. član Administrativnog vijeća Zavoda sv. Jeronima u Rimu; 1983. kanonik Stolnoga kaptola sv. Stošije; imenovan kapelanom Njegove Svetosti; 1990. imenovan prelatom Njegove Svetosti; 1981. župnik Murvice, Briševa (do 2007.) i Dračevca Ninskog; član Svećeničkog vijeća; 1992. profesor moralnog bogoslovija i liturgijskog pjevanja na VTKŠ-u; 1996. biskupski vikar za kulturu; povjerencnik Nadbiskupije za kulturu i umjetnost; 1999.-2005. branitelj veza u ženidbenim parnicama; 2016. član Svećeničkog vijeća.

25. OBLJETNICA SVEĆENIČKOG REĐENJA

DUVNJAK don mr. MARINKO, rođen u Karlsruheu (Njemačka) 23. travnja 1965., zaređen za svećenika u Zadru, 29. lipnja 1991. Dosadašnje službe: od 1991.-1993. župni vikar u župama Zadar-Belafuža i Bokanjac; župnik župe sv. Josipa Radnika, Zadar-Plovanija (1993.-2004.) te župnik Bokanca (1996.-1999.); ravnatelj VTKŠ-a u Zadru (2001.-2011.); ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' (2004.-2006.); 2006. župnik župe Turanj; 2010. redoviti isповједник benediktinki Svete Marije u Zadru.

WIELINSKI don STANISLAV, rođen u Chojnice (Poljska), 25. rujna 1964., zaređen za svećenika u Pelplinu, 25. svibnja 1991. Dosadašnje službe: od 1997.-2002. župnik Velog i Malog Iža; od 2002. duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru; 2004-2013. župnik Galovca; 2012. pročelnik Povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante; 2014. župnik župe Crno; 2015. duhovnik u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II u Zadru; 2015. začasni kanonik Stolnoga kaptola sv. Stošije u Zadru.

STEPIEN don ANDRZEJ JAN, rođen u Myszkow (Poljska) 3. veljače 1965., zaređen za svećenika u Czestohovwa, 12. svibnja 1991. Dosadašnje službe: 2001. pastoralni suradnik u župi Bezgrešnog začeća BDM u Zadru-Puntamika; 2002.-2008. župnik Velog i Malog Iža; 2008.-2013. župnik Vrgade; 2013. župnik župa Molat, Brgulje, Zapuntel i Ist; 2015. župnik Molata, Brgulja i Zapuntela.

Svim slavljenicima čestitamo obljetnice svećeničkog ređenja u Godini milosrđa. Neka ih u životu i svećeničkom radu prati Božji blagoslov i zagovor Blažene Djevice Marije, Majke milosrđa.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

SUSRET DUHOVNIH ZVANJA RODOM IZ NINSKOG DEKANATA

Susret susreta svećenika, redovnika i redovnica rodom iz Ninskog dekanata prvi put je održan u petak 29. travnja u župi sv. Anselma u Ninu. Iz dekanata je sedamnaest osoba u duhovnom zvanju te jedan sjemeništarac. Neki među njima sudjelovali su na misnom slavlju koje je slavljeno na susretu mlađih Zadarske nadbiskupije u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu. To su fra Anselmo Stulić (Nin), župnik župe Presvetog Srca Isusova u Zadru, fra Gabrijel Škibola, benediktinke u zadarskom samostanu sv. Marije s. Anselma Stulić (Nin) i s. Tarzicija Petričević (Ninski Dračevac), s. Mirjana Tartaro (Nin), s. Krešimira Zanki (Privlaka) te tri rođene sestre Ninjanke, redovnice Ivana (Školske sestre franjevke), Ana (Službenice Milosrđa) i Monika Oltran (Kćeri Milosrđa bl. Marije Petković) kao i njihov nećak, sjemeništarac Antonij Oltran.

Fra Gabrijel Škibola, član franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru, rodom iz mjesta Grbe koje pripada ninskoj župi, župni vikar u zadarskoj župi Srca Isusova, u ime svih rekao je o značenju toga susreta. Franjevac je jedanaest godina, a svećenik četiri godine. „Čovjek je biće željno susreta, biće odnosa upućeno na drugoga. Sve najljepše stvari u životu događaju se unutar zajednice. Rađamo se u zajednici božanskog ustanovljenja – obitelji, vjerski i duhovno odrastamo u zajednici vjere – župi. Pre-sveto Trojstvo zajednica je osoba. Uskršnji Isus

dolazi svojim učenicima dok su bili okupljeni kao zajednica. Duh Sveti silazi nad apostole i majku Mariju dok su bili okupljeni na molitvi u dvorani posljednje večere. I mi smo okupljeni kao duhovna zvanja Ninskog dekanata oko Majke koju u Ninu častimo kao Gospu od Zeče-va i to baš u vazmenom vremenu kad s cijelom Crkvom iščekujemo Pedesetnicu kad je Crkva rođena“ rekao je fra Gabrijel, istaknuvši da u tom susretu duhovnih zvanja po prvi put tako organiziranog u Ninu vidi Božji prst. „Raduje me da je Ninski dekanat, iako malen brojem stanovnika, bogat duhovnim zvanjima. Vjerujem da je svako zvanje izmoljeno od Boga. S nama su i mlađi sa svojim pastirima kako bi svi zajedno slavili euharistiju, ‘izvor i uvir svega kršćanskog života’. Mi svećenici, redovnici i redovnice danas smo više nego ikad pozvani biti znakom, svjedočanstvom autentičnog života. Pozvani smo ovom svijetu donositi Isusa. To je težak i odgovoran zadatak. Ljudi nas promatraju, gledaju nas i s pravom traže od nas da budemo znak, da budemo autentični, da živimo ono za što smo se dragovoljno opredijelili“ rekao je fra Gabrijel, istaknuvši da ta stvarnost nadilazi njihove glinene posude, ali Bog svojih ne zaboravlja.

„Potrebno je računati više s Njim u svom životu. Pozvani smo najprije mi susretati se s Isu-som kako bismo ga mogli donositi drugima, najprije osobno, a onda i kao zajednica onih koji se uvijek nanovo rađaju snagom ‘kruha i duha’. Ono što me najviše oduševilo u mom redovničkom i svećeničkom životu kod sv. Franje

čijem redu pripadam, upravo je ta njegova želja živjeti Evandelje u bratstvu, biti s braćom, biti za braću, stavljati dobro zajednice ispred svog osobnog dobra. Raduje me ovaj dan i bilo bi lijepo da ovo postane tradicija kako bismo mogli uvijek svjedočiti svakom čovjeku ljepotu života i hoda s Isusom Kristom. Neka naša dobra Majka sa Zečeva izmoli da se to i ostvari“ poručio je fra Gabrijel. Svi su se zadržali s mladima i na agapeu nakon liturgijskog dijela susreta prisjećajući se svog rodnog mjesta i vremena kada su krenuli na put duhovnog zvanja, rekavši da će moliti jedni za druge.

Fra Gabrijelov stric je fra Šime Škibola, predstojnik samostanske kuće u Trogiru, a njegova teta je Ivana Škibola, benediktinka na Hvaru. Duhovno zvanje rodom iz Ninskog dekanata ostvarili su i mons. Ivan Mustać (Privlaka), župnik u Biogradu te redovnice Valerijana Perinić, Privlačanke Rozalija Šango, Ivana Šango, Fatima Kršlović, Zatonke Nada Peša, Vjera Peroš i misionarka u Kongu s. Erika Dadić (Poljice). One među njima koji su taj dan došli u Nin, župnik Barišić poslijepodne je počastio i ručkom u ninskoj konobi Stara kužina.

S. Ivana Oltran koja je u župi sv. Ante u Kninu orguljašica i sakristanka, sjetila se kako je kao djevojčica štedjela da bi mogla kupiti kutiju Zdenka sira da bi imala što jesti na cjelodnevnom hodočašću na otočiću Zečovo. Posebna ljepota u njenom djetinjstvu bila je kad su djevojke i odrasle žene u Ninu isle brati poljsko cvijeće na livade par dana prije svetkovine, kojim se kitila Gospina stina u središtu Ninu na koju se za vrijeme procesije postavi čudotvorni Gospin kip. Tu se navijesti evanđelje i

blagoslovi ljudi i mjesto. Na branje cvijeća pozvalo bi zvono crkve. Gospin kip u njeno vrijeme nosile su djevojke odjevene u bijelo, koje su morale biti i ispunjedene za taj milosni čin. Također, s. Ivana je posvjedočila kako je kao malena djevojčica bila na cesti kad je nahrupošlo krdo konja pokraj njihove obiteljske kuće. Nije bilo moguće da njena majka kreće ususret svom djetetu od brzine kojom su konji došli u prolazu kroz mjesto. Zavapila je ‘Gospe draga, spasi mi dijete’ te je tada djevojčica Ivana, koja je još puzala, bila nedotaknuta u tom naletu konja. Njena majka Anka tu čudesnu zaštitu pripisuje Gospi od Zečeva kojoj se cijelog života utjecala u molitvama. S. Ivana je rekla da je taj susret duhovnih zvanja bio osvježenje koje je pomladilo i njihov duh. Sve je ohrabrla da život grade na čvrstoj stijeni vjere u Isusa Krista i naslijedovanja njegove svete Majke Marije.

KONCERT ‘KLAPSKI POZDRAV GOSPI’ U NINU

Koncert ‘Klapski pozdrav Gosi’ u subotu 30. travnja u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu predstavio je marijansku klapsku baštinu u svom pučkom izričaju molitvi i zahvala Mariji. Bio je to pjevani susret molitve i hvale Majke Božje, tako tematski posvećen Gosi prvi put održan u Ninu kao marjanskom svetištu. Stihovi pjesama častili su Gospin život, muku i trpljenje ali i slavili njen u nebu proslavljeni život i zahvaljivali za pratinju koju kao Majka Spasitelja i Crkve pruža vjernicima. Muška klapa Condura iz Nina otvorila je koncert skladbom Zdravo Majko Djevice i zatvorila ga hodočasničkom pjesmom Dobra Majko sa Zečeva. Ženske klape Luna (Kožino) izvele su Čuj nas Majko i Gosi od žalosti, Peružini (Pag) Tebje pojem i Zdrava Kraljice, Kandelora (Zemunik) Čuj vruću molbu i Ave Maria, Libar (Privlaka) Versi i Pannonia iz Đakova: S visokoga neba je došao, Ave Mari Arkadelt, Bogorodice Djeko i Tebe tražimo.

„Već pet stoljeća među pukom u Ninu osjeća se duhovna prisutnost i majčinski zagovor čudotvorne Gospe od Zečeva. To je neumorna i bliska majčinska prisutnost kroz svu petosto-

ljetnu povijest u njenom i našem svetištu. Majčinsku blizinu i ljubav Gospe osjetit ćemo i ovih dana svi zajedno s hodočasnicima koji iz godine u godinu, iz dana u dan hodočaste na ovo sveto mjesto“ rekao je voditelj večeri Stjepan Magaš, koji je uz ninskog župnika Božu Barišića i ostale, član ninske klape Condura.

„Ako bi netko želio izdvojiti najmediteranski, najdalmatinski od svih hrvatskih glazbenih fenomena, zacijelo bi se odlučio za klapsko pjevanje koje predstavlja idealan spoj tradicijskog i popularnog, s pozitivnom težnjom širenja izvan granica Dalmacije i izvan zamišljenih mediteranskih granica. Svima neka je ugodno u ljepoti tenora, baritona i basa, soprana i alta, u duhovnim klapskim pjesmama posvećenima nebeskoj Majci i Gospri od Zečeva“ rekao je Magaš istaknuvši da su i te klape svojim marljivim radom i nastupima utkale sebe u hrvatsko klapsko stvaralaštvo.

NIN: UOČNICA SVETKOVINE GOSPE OD ZEČEVA – MISNO SLAVLJE PREDVODIO MONS. JURAJ BATELJA

„Ima nešto puno korisnije od pobožnih suza: to su spasonosne odluke koje se rađaju u duši. Poslujajte me zato, predragi: s hodočašća Gospina odnesite svojim domovima dušu punu dobrih odluka! Odluka skovanih u školi boli, muževnih i tvrdih, kao što su tvrda vremena u kojima živimo“ te je riječi bl. kardinala Alojzija Stepinca mons. Juraj Batelja, postulator Stepinčeve kauze, uputio vjerničkom mnoštvu u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je

na uočnicu svetkovine Gospe od Zečeva u nedjelju 1. svibnja predvodio u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu. Uvod je to u središnju proslavu 500. godišnjice ukazanja Gospe od Zečeva (1516.-2016.) koja se slavi ove godine u Ninu kao središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije.

Uvodni poticaj hrvatski blaženik je izrekao u Mariji Bistrici 8. srpnja 1945. g. kada je poručio: „Budite odani Bogu i njegovoј Crkvi do posljednjeg daha života! Držite se evanđelja i idite putem Božjih zapovijedi. Čuvajte svetost obitelji. Ne bježite od dječjeg blagoslova. Ne činite nikome ni najmanje nepravde. Praštajte i ljubite i onda ako vas budu mrzili i proganjali. Neka andeo ljubavi širi uvijek svoja krila nad hrvatskom domajom. Pa će onda iz tolike krvi, koja je natopila naše rodne gredice, niknuti cvijeće ljepše budućnosti: pravog mira, istinske slobode i bratske slove u ovoj zemlji, koju je mržnja tako okrutno izmučila“. Istaknuvši da je 500. obljetnica ukazanja Gospe od Zečeva dragi spomen jer osjećamo Božju blizinu i Bogorodičinu zaštitu koju su naši pradjedovi u Ninu svjedočili, osjećali i s njome usmjerali korake svog života, mons. Batelja je rekao kako je Stepinac u pobožnosti Majci Božjoj prepoznao opstanak hrvatskog naroda rekavši: „Gdje je čašćenje Majke Božje proželo srce i duše vjernika, nema straha da će taj narod otpasti od Crkve i katoličke vjere“.

„Majka Božja je duhovna roditeljica cijelog čovječanstva i posrednica milosti koje dobivamo s neba. Marijine slave i moći ne može i neće nikad poništiti nijedna bezbožna sila na svijetu. Nitko nije prodro u dubinu otajstva Boga koji je postao čovjekom kao Marija. Sav je njen život oblikovan prisutnošću utjelovljenog milosrđa. Majka Raspetoga i Uskrsloga ušla je u svetište milosrđa jer je intimno sudjelovala u otajstvu njegove ljubavi“ istaknuo je mons. Batelja. Nazivajući Nin uporištem neuništive vjere i svjedočanstva za istinsku slobodu, mons. Batelja je podsjetio na Stepinčeve riječi: „Ako treba trpjeti, trpjjet ćemo. Ako u zatvor, u zatvor. Ako umrijeti, umrijeti. Ali Sotoni popustiti ne“. „Stepinca je važno spomenuti u Ninu. Nakon što su Talijani u 20. st. okupirali Zadar,

iz ljubavi prema Katoličkoj Crkvi i na molbe svećenstva i naroda, svojski se zauzeo da se ponovno uspostavi Ninska biskupija i gradu Ninu vrati njegov prvotni sjaj, što je zapisano i u njegovim rukopisima. On je iz ljubavi prema hrvatskom narodu, prigodom 1300. obljetnice njegova pokrštenja, iz Venecije u Hrvatsku omogućio vratiti krstionicu kneza Višeslava, najvjerođostojniji spomenik katoličke vjere i hrvatskog identiteta. Ona je dokaz samobitnosti našeg naroda koji je već u ranom srednjem vijeku imao svoje knezove, kraljeve i vlastitu državu, a Nin im bijaše jedno od sjedišta“ rekao je mons. Batelja, istaknuvši da je Stepinac pred protukatoličkim i protuhrvatskim interesima bezbožne komunističke ideologije postao hrabri odvjetnik i branitelj hrvatskog naroda. Činio je napor da ga sačuva od grijeha, čistih ruku i čiste savjesti.

Tragom spomena u Knjizi Otkrivenja o razrušenom zemaljskom Jeruzalemu, mons. Batelja je rekao: „O, grade Nine! Razrušeni su tvoji zidovi, ali je neumrla slava tvoja. Čuva je vjera u Krista Gospodina i zagovor Gospe od Zečeva. Tome smo mi danas svjedoci. Tvoja sigurnost nije u kamenu, jer on može postati i ruševina, nego u Bogu svemoćnome. Molimo na grobu ninskog biskupa Jurja Divnića, za kojega Nijjanin, pjesnik Petar Zoranić reče da je bio „uzor pastir, a ne najamnik, umiljeni (ponizan) biskup u srdašcu svom“. Nakon pokolja hrvatske vojske na Krbavskom polju 1493. g., osobno je 1499. g. svoj grad Nin branio od osmanske opsade. Branio je europsku i kršćansku uljudbu. O Divniću, uzeo si štit i mač u obrani svog naroda, ali si vjerom rasvijetlio grad i narod koji je izronio iz Višeslavove kri-

stionice i postao predziđe kršćanstva“ naglasio je mons. Batelja. Podsjetio je zato na stihove Marka Marulića iz ‘Molitve suprotiva Turkom’ da svemogući Bog odvrati svoj gnjev, zlu kobi pogleda na našu vjeru. „Ako su porušeni tvoji zidovi, Nine, ne dopusti da iz tebe iščupaju Svjetiljku i ukradu Jaganjca. Marulićevo su stihovi puni vjere u Boga stvoritelja svijeta i čovjeka, u Boga oprosnika, Oca milosrđa. Ti su stihovi poput čvrstih zidova koji čuvaju zemlju i lozu našu. Narode moj, zar ne vidiš, zar ne čuješ kako prijedlog Nacionalnog kurikula za hrvatski jezik nastoji Marulićevo stvaralaštvo baciti u ropotarnicu povijesti, a ne imati ga za orijentir budućnosti. Trgnimo se i učimo djecu da biljka raste iz živog, a ne sasušenog korijena“ poručio je mons. Batelja, istaknuvši: „Pred Gospom od Zečeva s pravom izražavamo i svoje nezadovoljstvo što se u Prijedlogu Nacionalnoga kurikula za Katolički vjeronaute, u prikazu njegove svrhe, izrijekom ne navodi naš vjernički katolički identitet, duhovna, moralna i kršćanska zrelost u odgoju i obrazovanju djece i mladeži, prepoznatljiva po vjeri u jedinog pravog Boga za kojeg su živjeli i život položili bl. Alojzije i stotine tisuća hrvatskih katolika. Premda se spominje da katolički vjeronaute na sustavan i cjelovit način posreduje i tumači kršćansku objavu i vjeru Crkve, zar katolički roditelji ne bi željeli da im djeca budu odgojena u duhu vlastite vjere, kršćanske tradicije i bogate duhovne baštine? Zar ne bi željeli da im djeca budu upoznata s cjelovitim sadržajem vjere koju isповijedamo u Apostolskom vjerovanju, u Crkvu jednu, svetu, katoličku i apostolsku; u ulogu Majke Božje u ekonomiji spasenja; u uskrsnuće tijela; Božji sud te vječnu propast u paklu ili vječni život u kraljevstvu Božjem? Može to biti i „sustavno i postupno“, ali katolički, ne religijski, sociološki“ istaknuo je mons. Batelja, dodavši da „katolički vjeronaute nije moguć bez priznanja duhovne, sakramentalne i povjesne uloge i zadaće Crkve. Stoga očekujemo da djeca katoličkih roditelja iz Objave i vjere Crkve otkrivaju razlog svoga postanka, postojanja i smisla svog života, a to će ih sposobiti i za ‘kritičko propitivanje mogućnosti traženja i spoznaje Boga‘“.

„Ne dopustimo da se zatiru naša povijest i pismenost, omalovažava riječ hrvatska i katolički svjetonazor, promiče religiozna kultura, umjesto cjelovitih istina katoličke vjere. Bl. Alojzije nas uči, i mi ne smijemo iznevjeriti njegovu baštinu: ‘Ili jesmo ili nismo katolici. Ako jesmo, onda se to mora očitovati na svim područjima našega života’“ poručio je propovjednik, naglasivši da je naša sveta dužnost čuvati hrvatsku književnost i katolički vjeronauk, promicati i čuvati kršćansku obitelj, jer vjerski život znači primjenu kršćanskih načela u svakodnevnom životu. Mons. Batelja je istaknuo Stepinčeve riječi kako „vjera nije kabanica koju možeš po volji okrenuti. Polovičnost u vjeri jedna je od najgorih zaraza naših dana“ te da „ako smo katolički narod, naše bi čudoređe trebalo biti na visini“. „Kao budan pastir uočio je da se u hrvatskom društvu duhovi sve jače dijele na dva tabora: za Boga i protiv Boga. Vjernici ne žive u strahu pred Bogom i čovjekom, dovoljno mu je jamstvo sloboda u Isusu Kristu.

Svima koji su se bojali da će ih komunistička vlast uništiti ako im oduzmu kuće i posjede, sestrama Kćeri Božje ljubavi kojima je vlast sve bila uzela, pa i dom gdje su imale pravoslavne i židovske djevojke, kad su mu se potužile kako nemaju više gdje živjeti niti primati kandidate, Stepinac je doviknuo: „Činjenica da vam uzimaju kuće ne smije u uznemiriti vaše duše. Niti okom trepnuti, a kamoli jednu suzu prolići! Mogu uzeti sve, ali dušu nikada! Bila bi vječna sramota i neizbrisiva mrlja kad bismo Crkvu prodali za nekoliko kuća. Bog će providjeti“. Bio je uvjeren da će ‘Onaj koji je Izraela preveo preko Crvenog mora, i nas izbaviti od crvene poplave’ rekao je mons. Batelja, ista-

knuvši da je Stepinac živio u Kristovom miru te je mogao bez straha krijepiti uznemiren svijet. Stepinac je rekao: „Neću požaliti nijednog dana svojih dugih patnja, samo da se sačuva sloboda Crkve Božje i da se naš narod može opet u slobodi klanjati Bogu, kojem jedinom pripada čast i slava. Da smo htjeli izdati Crkvu Božju, danas bismo stajali na počasnim tribinama i primali partijska odlikovanja, ali mene je tješila Isusova riječ iz evanđelja, ‘Što bi vrijedilo sav svijet zadobiti, a dušu svoju upropasti’. U ovom vremenu nedostaju takve duše. Molimo Stepinca neka se obrati Majci, Gospod Zečeva i moli da zadobijemo blagostanje i spasenje“ potaknuo je mons. Batelja. Poželio je da nas zahvati snaga Stepinčeva duha jer u njemu prepoznajemo Duh Božji, Isusov dar mira našem srcu i zagovor Majke Božje. „Isus nam daje mir da bismo mogli živjeti s ljudima na zemlji, da bismo mogli pobijediti neprijatelje duše i živjeti bez straha pred njima, da bismo otklonili svađe među nama“ rekao je mons. Batelja.

Postulator Stepinčeve kauze je podsjetio i na blaženikovo isticanje zdrave uloge supruge i majke koja je pozvana usaditi djetetu vjerske istine. Stepinac je rekao da se to „treba naglašavati osobito danas, kad škola sve više zanemaruje vjerski odgoj, a često puta i radi protiv njega“. Znakovit je usklik bl. Alojzija „Daj nam, Bože, kršćanskih majki i Hrvatska će biti spašena“, rekao je mons. Batelja, istaknuvši da je već Stepinac govorio o „bijeloj kugi koja suši izvore života i narodne snage. Naša sela izumiru, naši su gradovi već odavno postali grobljima života i rasadištima svakog zla. Lice je naših gradova izgubilo svoje kršćanske oznake“. „Hrvatsko društvo mora čuti tužaljke majki koje u naše vrijeme u očaju prizivaju smrt vlastite djece. Opustjela sela, sve praznije učionice, sve manje osmijeha u kolijevkama, sve više grobnih raka u hrvatskoj zemlji. Petstotinjak bogorodičina ukazanja na Zečevu nas opominje da ne iskrivljujemo u sebi Božju sliku uništavanjem naravne obitelji i braka između muškarca i žene. Zato svaki put kad ugledamo ženu u blagoslovrenom stanju, recimo ‘Veliča duša moja Gospodina’. Nažalost, često puta se čuje ‘Opet jedna gladna usta’. Neka

je proslavljen Bog radi začetog djeteta. Grijeh je i pogubnost za hrvatski narod kad se trudnoj ženi na radnom mjestu daje otkaz zato što se veseli suradnji s Bogom stvoriteljem, rađa novi ljudski život, obnavlja hrvatsku mladicu i priprema budućeg stanovnika neba“ naglasio je mons. Batelja, poručivši kao da Marijina svetišta svima zalutalima dovikuju: ‘Vratite mi se, djeco, ja vas imam još uvijek rado’.

Uz ninskog župnika Božu Barišića, u misi su suslavili i don Srećko Petrov, župnik župe sv. Jude i Tadeja na Bokanju u Zadru i don Filip Kucelin, župnik Gospe od Ružarija iz Ražanca koji su došli s vjernicima koji su satima pješice hodočastili iz Ražanca i Zadra do Nina. Procesija se nije mogla održati zbog kiše. Nakon mise vjernici su učinili zavjet ophodeći i moleći pred kipom Gospe od Zečeva za glavnim oltarom župne crkve sv. Anselma.

SVETKOVINA GOSPE OD ZEČEVA: MISNO SLAVLJE PREDVODIO NADBISKUP ŽELIMIR PULJIĆ

Proslava 500. obljetnice ukazanja Gospe od Zečeva pod motom ‘Evo ti Majke’ u Ninu, središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije i jednom od najstarijih marijanskih svetišta u Hrvatskoj, u ponedjeljak 2. svibnja od prve mise u šest sati ujutro okuplja tisuće hodočasnika iz cijele nadbiskupije koji zahvalom, molitvama i zavjetom dolaze počastiti Majku Božju. Od četiri prijepodnevne mise, središnje koncelebrirano slavlje u ninskoj župnoj crkvi sv. Anselma i procesiju kroz mjesto s čudotvornim Gospinim kipom predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u zajedništvu s trideset svećenika. U ninskom svetištu je izmoljena i molitva na nakanu Svetog Oca da vjernici zadobiju potpuni oprost uz ispovijed i pričest.

Već i u pojavi sunca i vedrog neba koje je ujutro osvanulo u Ninu, nasuprot meteoroloških prognoza da će biti kiša, Ninjani i svi hodočasnici zahvalno prepoznaju Gospin znak koja je to darovala jubilarnoj svetkovini svoje polutisućljetne prisutnosti u Ninu. Ističući kako je

za uništenje neke zajednice i njene povijesti dovoljno razoriti njenu prošlost, mons. Puljić je rekao kako su „ovakve godišnjice izvrsna prigoda razumjeti odakle dolazimo, gdje se nalazimo i kamo nam je ići i stići. Prigoda su prelistati arhive i vremenski portretirati pojedinosti po kojima prepoznajemo kraj, narod i kulturu“. I sv. Ivan Pavao II. je poručivao neka se ne zaboravlja prošlost, jer čovjek bez prošlosti i pamćenja riskira ostati i bez budućnosti. Pamćenje je sastavni dio identiteta čovjeka obitelji, župe, društvene zajednice i naroda, istaknuo je nadbiskup, dodavši da su hodočasnici došli Gospo od Zečeva, koja u Ninu već pet stoljeća okuplja vjerni puk koji je toliko puta osjetio njenu blizinu i zaštitu. „Gospinim zagovorom dogodilo se toliko pozitivnih i dobrih stvari koje je ljudski teško razumjeti. Zbili su se i u nedavnoj prošlosti, čemu smo i mi svjedoći. Kako rastumačiti stvaranje slobodne države koju nisu htjela Europa, Amerika ni Ujedinjeni narodi? Kako protumačiti činjenicu da smo, ne samo obranili svoja ognjišta nego i preživjeli razaranja i strategiju spaljene zemlje“ upitao je nadbiskup, istaknuvši da je blagdan Gospe od Zečeva prigoda zahvaliti Mariji za tu brigu, ljubav i zaštitu. „To je zasluga Marije koju nam je u zadnjim trenucima svog ovozemnog života Isus ostavio kao majku, kad je apostolu Ivanu rekao „Evo ti majke“. Kao dobra zagovornica ona nas je i danas okupila na gozbu Riječi i euharistije svoga Sina. To je činila kroz duga stoljeća jučer, to čini i danas, to će kao brižna majka činiti do konca vjekova“ istaknuo je mons. Puljić.

„Blagdan Gospe od Zečeva prigoda je zahvaliti Mariji za brojne događaje iz hrvatske prošlosti koji su memorija našeg kolektivnog pamćenja. Spomenimo neke čudesne zahvate: Gospo od Zečeva u obrani Nina i Zadra (1500.), Gospo Badijsku koja je očuvala Korčulu od propasti (1571.), Gospo od Škrpjela je zaštitila Perast (1654.), Gospa Sinjska je spasila Sinj (1715.) i Gospo Snježnu u obrani Petrovaradina (1715.). To su događaji iz 16. i 17. st. u obrani od Turaka“ rekao je nadbiskup, dodavši da tome treba pribrojiti čudesne događaje tijekom Domovinskog rata. Uz Marijinu pomoć dogodili su se od Dubrovnika, Šibenika, Škabrnje i Zadra, preko

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Gospica, Karlovca i Vinkovaca do Voćina, Aljmaša i Vukovara. „Pripisujemo ih Marijinom zagovoru jer branitelji su joj vjerovali, nosili oko vrata krunicu i molili. Vrhunac čudesnog zahvata zbio se na blagdan Gospe Sniježne 1995. g. kad je oslobođen i kraljevski grad Knin. Hrvatske su institucije smatrale taj događaj tako značajnim da su dan Gospe Sniježne proglašili nacionalnim blagdanom i Danom zahvalnosti“ rekao je mons. Puljić. Istaknuo je da je hrvatski narod sve svoje povijesne krize i kušnje, prijetnje i zastrašivanja uspjevao prebroditi uz pomoć Marije koju zovemo našom kraljicom i zagovornicom. „Dok smo prebivali zrnca krunice i hodočastili u njena svetišta, ona je vršila ulogu obrane i pomoćnice. Bila je i ostala stoljećima naše utočište, utjeha, pomoć i obrana. Stoga se u sabranosti, molitvi i šutnjima svetišta lijepo i dobro osjećajmo u njenom društvu. Zahvalni za svjetlo dobrote koje nam je preko Marije zasjalo, rado joj palimo svijeće, nosimo i častimo njezine medalje, slike i škapulare. Njoj u čast činimo zavjete i zidamo crkve i oltare. To su naši prepoznatljivi putokazi i orijentiri po kojima nas prepoznaju i drugi diljem Europe i svijeta. Mi smo, ne samo narod sv. Petra, nego i Marijin narod“ poručio je mons. Puljić.

Podsjetio je i na Hrvatsko proljeće 1971. g., ugušeno progonom i zatvaranjem hrvatskih studenata i intelektualaca, kad je bila zašutjela slobodna riječ. „Crkva se tada pribrala te punе četiri godine prikupljala snagu. A onda je počela govoriti provjerenum načinom: hodočašćima Gospa diljem domovine. Prvo veliko narodno hodočašće održano je u našem pravoslavnom Solinu 1976. g. Tu je započela velika

devetnica hrvatskog puka. Crkva je shvatila kako je hitno sve učiniti da mladi otkriju i prepoznaju korijene kršćanske baštine i narodnog stabla. Odabранe su teme i određeno vrijeme tog hodočasnicih hoda od Solina, preko Nina i Knina do nacionalnog euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici gdje se okupilo preko pola milijuna ljudi“ rekao je mons. Puljić. Naglasio je da je to bilo „mirotvorno događanje naroda koji nije tražio oružje nego krunicu u kojoj su prepoznali snagu i konačno osvojili slobodu. Mariju se ovdje štuje i doživljava kao mati koja nas pazi, štiti i čuva i u koju ljudi imaju neograničeno povjerenje i pouzdanje“ rekao je zadarski nadbiskup, moleći Mariju da trajno ostane s nama jer je bila i ostala stijeg naših pobjeda i poticaj naših obnova.

Zavjetna svetkovina Gospe od Zečeva je spomen na Gospina ukazanja pastirici Jeleni Grubišić 1516. g. na otočiću Zečevu pokraj Nina. Tada je Marija pozvala na post i molitvu a Nin je obranjen u zaštiti od turskog osvajanja. Tadašnji ninski biskup Juraj Divnić 1517. g. službeno je utemeljio blagdan Prikazanja Gospe od Zečeva i priznao autentičnost ukazanja. Čudesna ozdravljenja duše i tijela u pet stoljeća Marijina štovanja u Ninu zadobilo je mnoštvo vjernika koji se utječu zagovoru Gospe od Zečeva.

**NIN: „ČOVJEK ČISTE SAVJESTI
– RAZMIŠLJANJA I MOLITVE S
BL. ALOZIJJEM STEPINCEM“**

‘Čovjek čiste savjesti – Razmišljanja i molitve s blaženim Alozijem Stepincom’ naziv je nove knjige koju je priredio mons. Juraj Batelja, postulator Stepinčeve kauze, u izdanju Postulature bl. Alozija Stepinca, izdane prigodom proslave 500. godišnjice svetkovine Gospe od Zečeva. Uz opis Stepinčeve osobnosti kao čovjeka čiste savjesti, u knjizi su kardinalove misli o temama iz Crkve i društva, mladima, važnosti i odgovornosti učitelja i škola i dr. Zatim Stepinčeve molitve Bogu Duhu Svetome, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Mihovilu arkandelu, litanijske bl. Alozija, biskupa i mučenika, Na križnom putu s bl. Alozijem, Molitvena zajednica ‘Bl. Alozije Stepinac’. Knjiga donosi „najljepše tekstove Stepinčevih misli izgovorene u njegovim propovijedima i oslikavaju njegov duhovni lik“ rekao je mons. Batelja u nedjelju 1. svibnja, na uočnicu svetkovine Gospe od Zečeva, govorči o Stepincu u prigodnom nagovoru nakon mise koju je predvodio u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu. „Glavnu nit Stepinčevog životnog stava koji nažalost mnogi zlorabe je da je on čovjek čiste savjesti. Bl. Alozije je slika na kojoj se jasno prepoznaju tragovi Božje ljepote. Model po kojem je moguće urediti čovjekov život kao posudu dobrote i uzor koji upućuje prema slavi neba. Njegovo dvostruko ime Alozije, u značenju čist i Viktor – pobjednik, upućuje da kraljevstvo nebesko pripada čistima srcem koji Kristu ostaju vjerni do smrti“ rekao je mons. Batelja. Proučio je 40 000 stranica dokumentata od kojih je 9800 učinila UDBA. Obranu svog kršćanskog stava i savjesti riječima ‘Moja je savjest čista’ Stepinac je prvi put izgovorio u Čakovcu 1935. g. na euharistijskom kongresu.

Mons. Batelja je opisao svoj susret s Josipom Hrnčevićem, koji je bio javni tužitelj Jugoslavije i osudio je Dražu Mihajlovića na smrt u Beogradu, kako mu je bez imalo grižnje savjesti rekao: ‘Mi mladi skojevci imali smo dužnost, obvezali smo se na partijskom sastanku da ćemo srušiti oltar pripremljen za svetu žrtvu euharistijskog kongresa, na kojem je bilo oko

35 000 ljudi’. „Sve je bilo izrežirano da se to dogodi, ali su redari bili budni, puno svećenika pa nisu mogli izvršiti svoj bezbožni naum. Ta rada je imala odjeka u narodu pa je Stepinac javno s propovjedaonice rekao: ‘Neprijatelj traži u našim euharistijskim kongresima ono čega u njima nema. Da nas katolike i biskupe mogu denuncirati i prikazivati kao bundžije i protivnike države. Kratko odgovaramo da se izazivati nećemo dati, da ćemo sačuvati potpuni mir i prisebnost duha, jer je naša savjest čista’“. Dakle, to je rekao i prije suda 1946. g.

„Tolike je uvrede primio, tolike su klevete izgovorene, ali Stepinac nikad nije izgovorio ružnu riječ za one koji su to činili. Govorio je, ‘Mi njih ne smijemo mrziti, nego za njih moliti da se obrate i spase svoju dušu’. Nije to lako“ rekao je mons. Batelja, dodavši da je primjer za to i susret Stepinca i njegovog brata na ulici, kad je izašao iz Lepoglave. Htjeli su jedno drugome pružiti ruke, a policajac je rekao: ‘Ti njega ne smiješ pozdraviti’. „Kaže nadbiskup, ‘osjetio sam da mi je krv navrla u lice’. Ono što i mi svi nekad osjetimo. Stepinac se rodio u redovitoj obitelji, ali je u Isusovoj školi sazrio za svjedočanstvo evanđelja. ‘U tom naporu krvi koja je proključala u bradi, bio bih ga najradije udario. Ali ne. Mi njih ne smijemo mrziti’. Dakle, moguće se svladati“ rekao je mons. Batelja, ističući Stepinčevu misao: ‘Čvrsto sam uvjeren da će doći vrijeme kad će sve stvari biti postavljene na svoje mjesto’.

Stepinac je za knjigu *Magnum crimen – Veliki zločin, Viktora Novaka, 1957. g.* rekao da bi primjereno bilo da se zove Velika laž. „To je mason koji je u toj knjizi oklevetao hrvatski

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

narod i Katoličku Crkvu u njemu. Srpski epi-skopi su tu knjigu dali papi Franji da je čita“, rekao je mons. Batelja, istaknuvši Stepinčeve riječi: „Kad me savjest za ništa drugo ne bi koriла, nego za nasilne prijelaze pravoslavaca ili židova, mogu mirno Bogu na sud. Zanimljivo je da na tome najviše inzistiraju oni koji su kao nitko u povijesti pogazili slobodu savjesti. Tako ni nacizam nije činio, što sam doživio u rodnom mjestu, da je jedna seljakinja osuđena na 25 dana zatvora od šefa jaskanske UDBE. Pitao ju je susjed hoće li sušiti sijeno u nedjelju. Ona mu je odvratila ‘Danas ne, jer je nedjelja’. Špjun je prijavio na UDBU i bila je osuđena radi narušavanja javnog reda i mira. Međutim, sve će to proći i mi gledamo vedro u budućnost“.

Glede Stepinčeve kanonizacije, puku je mons. Batelja poručio: „Radi vaše sigurnosti, u što vjerujem, u što sam osvjedočen i pred Gospinim likom ne bih želio govoriti što nije dio moguća, moga svećeničkog naziranja na svijet, poimanja povijesti koja mora biti istina, pravedna i objektivna – nije u pitanju Stepinčeva kanonizacija. Ona će se dogoditi i mi ćemo toga biti svjedoci. Istina, bole klevete i rane. A to su ranjivije kad dolaze iznutra. Možda mislimo da nas je papa zaboravio, da nas papa ne shvaća. Meni se čini da je Sveti otac izabrao način, da dva naroda preko svojih vjerskih predstavnika sjednu za stol, ako je moguće da se dogovore, da razgovaraju, da se barem čuju. Neki političari žele nas prisiliti da prihvatimo što nismo činili i što naši pastiri nisu učinili. Nisu naši biskupi i svećenici izdali svoj narod“. Istaknuo je da je sačuvana vjera naroda jer smo zagledani u Krista koji reče ‘Ja sam put, istina i život’. U prolazu kroz hrvatska mjesta vidi kako još ima

sačuvanog vjerskog života, „čuva ga vjera jer je ona kao kvasac i sol koja ne dopušta da se iskvari i nestane“. „Marija ne drži Isusa za sebe nego ga pruža nama. Primimo ga i povedimo u dom. Neka naša srca postanu jaslice za njegovu ljubav. Neka u našem srcu bude mjesta za Mariju. Jer kako kaže bl. Alojzije: ‘Gdje je krunica, tamo je Gospa. Gdje je Gospa, tamo je Isus. Gdje je Isus, tamo je Bog. Gdje je Bog, tamo je nebo’. Tako se kroz molitvu i doživljavanje božanskih stvarnosti radujemo i poprimamo što ćemo biti. Osvjedočeni smo, na zemlji sve prestaje, a nebo ostaje“ istaknuo je mons. Batelja, poželjevši da Gospa od Zečeva bdije i nad onima koji ne mare za božanske stvarnosti.

Mons. Batelja je podsjetio i kako je Stepinac nakon svoje teške operacije 1938. g. obećao šibenskom biskupu Jerolimu Miletiju, koji je bio i apostolski administrator dijela Zadarske nadbiskupije, da će se zauzeti za obnovu Ninske biskupije.

„Nadbiskup Stepinac je ozbiljno shvatio molbe puka i molio papu Piu XII. da obnovi Ninsku biskupiju. Otišao je na Olib, pomoliti se i na grob zadarskog nadbiskupa Vinka Pulišića, gledao je prema ninskim krajevima i u svom Dnevniku zapisao: ‘Bože, znam, puno smo ti sagriješili, ali te naš narod ljubi. Nemoj ga iskorijeniti’. To je njegov vapaj i u ovom marijanskom svetištu. Tako sam shvatio i svoj dolazak u Nin i rado sam došao. Svetkovina Gospe od Zečeva je Božji prolaz ne samo Ninom, nego Zadarskom nadbiskupijom i cijelim hrvatskim narodom“ zaključio je mons. Batelja i svima udjelio blagoslov.

**VOJNI ORDINARIJ U RH, mons. JURE
BOGDAN, PREDVODIO VEČERNJE
SLAVLJE NA SVETKOVINU GOSPE OD
ZEĆEVA U NINU**

„Jedna mjesna Crkva, Zadarska nadbiskupija, stoji u molitvi okupljena pred bogatom poviješću dugoj petsto godina. Ne stojimo tu samo pred povješću jednog svetišta, nego i jednog naroda. Koliko li se toga tijekom povijesti izmijenilo, a u našem narodu ostala je i traje jedna konstanta – ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji kojoj se svi utječemo jer se ‘nije čulo da je bio napušten itko koji se utekao u njenu zaštitu, koji je zazvao njenu pomoć i molio njen zagovor’“ rekao je mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH, u propovijedi koncelebriranog večernjeg slavlja koje je predvodio na svetkovinu Gospe od Zećeva u ponедjeljak 2. svibnja kad je slavljena i 500. godišnjica ukazanja Gospe od Zećeva (1516.-2016.). Misa se slavila na otvorenome pokraj župne crkve u središtu mjesta, na Višeslavovom trgu, gdje se nalaze kip Grgura Ninskog, (ninski biskup od 900.-929.) i Gospina stina, gdje se postavi Gospin kip u procesiji, navijesti evanđelje i uputi blagoslov. Suslavlili su zadarski nadbiskup Želimir Puljić, administrator Gospicko-senjske biskupije Mile Bogović i dvadeset svećenika. Među brojnim hodočasnicima bili su i članovi KUD-ova u narodnim nošnjama iz cijele Zadarske nadbiskupije.

„Svako marijansko svetište ima svoj naziv, svoju posebnost i povijest. U svima njima jedno je zajedničko: Bogorodica, Gospa od milosti, Majka Božja koja posreduje milosti od svog

Sina svojoj Crkvi. U središtu zbivanja u marijanskim svetištima je Majka Isusova koja je povijesna osoba: Božja odabranica, Majka Crkve koja majčinskim srcem prati Crkvu hodočasnici u prostoru i vremenu u svim razdobljima njene povijesti. Tako će biti do kraja, do ponovnog Kristovog dolaska, kad će u slavi doći suditi žive i mrtve. To je velika i trajna utjeha svim kršćanima koji znaju da u svim trenucima i situacijama života imaju Crkvu i u njoj Majku koja ih prati, čuva i štiti“ rekao je mons. Bogdan. Biskup je govorio o čovjekovom padu i milosrdnom Ocu, rekavši da uz ljudsku povijest koja ima svoj početak i kraj, teče i povijest našeg spasenja čiji je početak u stvaranju svijeta i prvog čovjeka koji je svojim ‘Da’ Sotoni, rekao ‘Ne’ svom stvoritelju. Čovjek se odlučio za ponudu dobru za jelo, za oči zamamljivu, za mudrost poželjnju. „Prvi čovjek, Adam, nije ateist, agnostik. On je vjernik, ali živi kao da Boga nema. Kao da kaže: ‘Što se ti, Bože, imaš petljati u moj život? Ti se bavi sobom, a ja ču po svome’. To je praktični ateizam, praktično bezboštvo. Živjeti kao da Boga nema, na način da nas ne zanima što Bog govorи i misli o čovjeku i što od njega traži. Tako u ime apsolutne ljudske slobode gubimo pravac“ upozorio je biskup. Nakon Adamovog postupka u vrtu i svakog našeg takvog postupka, čovjeku se otvaraju oči i počinje se skrivati pred Gospodinovim pogledom. „Otkriva da je gol, razgolićen, osiromašen u svojoj nutritini. Nestalo je njegove povezanosti sa svojim Bogom prijateljstva, povjerenja, ljubavi. Grize ga nutarnji plamen savjesti, Božjeg svjetla u svakom čovjeku. To je iskustvo svakog grijeha, svakog pada. Čovjek se pokriva lišćem, maskama, skriva svoj pravi identitet“ rekao je biskup Bogdan, dodavši da Gospodin ni u tim trenucima nije mogao sakriti svoje milosrđe i ljubav prema čovjeku. „Tako je uvijek. Pita Adama ‘Gdje si?’ Čovječe, gdje si, pita u savjesti svaki put nakon grijeha. Čovjek se boji i crveni od svojih grijeha, a Gospodin ga i dalje ljubi. Sotona oduzima ljudima stid da bi sagriješili. Potom im vraća crvenilo na lice da bi se previše stidjeli za svoje grijehu kako ih ne bi ispovjedili“ upozorio je predvoditelj slavlja.

Povijest spasenja je povijest Gospodinove ljubavi prema čovjeku, istaknuo je mons. Bogdan,

dodavši kako je Bog uvijek računao i računa na čovjeka. Podsjetio je na Nou, Abrahama, Mojsija i tolike proroke koji su Božji narod uвijek poticali na vjernost Savezu. „Čovjek je i dalje padao, a Gospodin i dalje nije odustajao nego uвijek milosrdno pritekao u pomoć. U punini vremena poslao je Spasitelja, Sina koji se rodio od Žene koja je Gospodinu izrekla svoj spremni ‘Da’. S pravom se naziva blaženom jer je povjerovala da će se ispuniti što joj je rečeno od Gospodina. U svim trenucima Marijinog života iz njenog bića blista kristalna, čvrsta vjera i povjerenje u Boga“ istaknuo je biskup, rekavši kako Mariji na putu ispunjenja Božjeg plana s njenim Sinom i njom nije bilo nimalo lako. Za nju i Josipa nije bilo mjesta u svratištu, zabiljuto je tražila Isusa u hramu, susrela svoga Sina na putu prema kalvariji, pod križem na Golgoti mač boli joj probada dušu. „U razdoblju od Uskrsa do Duhova je u jednodušnoj postojanoj molitvi s apostolima i Isusovim učenicima. To je bio njen put. Ali, njen put – Gospodin, je i naš put. Put je to koji će nas često iznenaditi i ostaviti s Marijnim pitanjem ‘Kako će to biti?’, ali i njenim odgovorom: ‘Što god vam rekne, učinite’. Time naš put zadobiva svoj početak i kraj. Tijekom životnog putovanja Marija svjetli putujućem Božjem narodu kao znak pouzdane utjehe“ rekao je biskup Bogdan, dodavši da u svom apostolskom radu Crkva s pravom gleda na Mariju koja je rodila Krista, da se on po Crkvi rodi i raste u srcima vjernika.

„U Godini milosrđa Crkva nam daje jasna i konkretna sredstva po kojima se Krist i danas može roditi i nastaniti u srcima vjernika. Živjeti iz žive vjere svoju povezanost i prijateljstvo s Bogom, poput Marije. Ne vezati se grijehom, a pitanje grijeha rješavati u isповјedaonici. Poput Marije imati inicijativu, aktivno promicati dobro. Potrebno je izaći iz ravnice svog života i poput Blažene Djevice pohitati u gorje gdje se susrećemo s Gospodinom, bližnjima i činiti djela milosrđa. To je bio Marijin put. To je i naš put“ zaključio je biskup Bogdan.

U pozdravnoj riječi nadbiskup Puljić rekao je da naslovni ninski biskup, apostolski nuncij Martin Vidović, koji je u Rimu, nije mogao nažočiti svečanosti, pa je biskup koji je nedavno

stigao iz Rima predsjedao slavlјem. Svečanost je održana pod pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović čiji je izaslanik, zadarski župan Stipe Zrilić, sudjelovao na misnom slavlјu, kao i ninski gradonačelnik Emil Ćurko. „Kao hodočasnici uz veliki spomen petstoljetnog čašćenja Gospe od Zečeva povezani smo s Marijom kojoj je odani i vjerni puk stoljećima ponavlja ‘Zdravo Marijo milosti puna, Gospodin s tobom...’ To je divna molitvena simfonija koja je stoljećima odlijegala po našim crkvama i svetištima. S tom molitvom umrežujemo se pod Marijnim plaštem i molimo je neka trajno bude s nama“ rekao je mons. Puljić u pozdravnoj riječi. Pjevanje je animirao župni zbor s orguljašicom Krešimirom Zanki.

Pojava olujnog vjetra i kiše tijekom mise one mogućila je procesiju, no u tome se simbolički može iščitati i znak kako je bilo našim precima koji su doživjeli brojna povijesna, egzistencijalna nevremena koja su pogadala Nin i cijelu domovinu, kakvo je baš bilo i u 16. st. za Gospina ukazanja u Ninu. No svakoj protivštini odoljeli su baš u čvrstoj vjernosti Bogu, Crkvi i Majci Božjoj. Tako je jubilarna 500. godišnjica, koja je u jednom danu sabrala vedrinu sunca najvećim dijelom, a predvečer i prolazne oblake i koju kap kiše kao znak blagoslova, u cijelosti pokazala stvarnost koja čini puninu života, te su sa svećenicima vjernici svih generacija žarko i nepokolebljivo sudjelovali u slavlju i usmjeraju do kasnih večernjih sati častili Gospu od Zečeva čineći zavjet u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu ophodeći čudotvorni kip Bogorodice s Djetetom.

**NIN: USKRSNI SUSRET
„KRIST USKRSLI NA NAŠEM MORU“**

Uskrsni susret u župi sv. Anselma u Ninu koji je na osobit način okupio ninsku djecu s roditeljima održan je u srijedu 4. svibnja u župnoj crkvi sv. Anselma. Misno slavlje je predvodio o. Jozo Milanović, OSB, iz benediktinskog samostana na Čokovcu. U propovijedi je o. Jozo rekao kako Isus govori svojim učenicima da im mnogo ima kazati, ali da to sada ne mogu nositi. „No kada dođe on – Duh Istine – upućivat će vas u svu istinu“ (Iv 16,13).

„Sam Isus za sebe je rekao da je Put, Istina i Život“ istaknuo je o. Jozo, rekavši da će nam moguću neshvaćenost te činjenice Duh Sveti dati da razumijemo. „Duh Sveti će nas upućivati da razumijemo glavnu istinu, Kristov vazam, njegovo uskrsnuće nakon smrti i ukopa. Gospodin nam otkriva istinu, pomalo nas upućuje i daje svakome koliko može nositi. Isus nam daje koliko možemo primiti. Da još više njegovih darova primimo, potrebno je darove koje nam je dao posredovati, proslijedivati bližnjima“ potaknuo je o. Jozo, dodavši da Božje darove nismo dobili da ih zadržimo za sebe, nego da ih darujemo drugome.

„Bog u svojoj ruci drži dar još većim. Kako će ga staviti u moju ruku, ako je ne otvorim jer sam je stisnuo čuvajući dar koji mi je već dao, govoreći, ‘ovo je moje’. Tako lišavam sebe još većeg dara, ne vjerujem da je Bog tako dobar“ istaknuo je o. Jozo, dodavši da je nebeska majka posrednica Božjih darova, s majčinskom ljudavlju posreduje što Bog daje.

„Marija ništa ne zadržava u sebičnosti. Sve nama prosljeđuje svojom majčinskom dobrotom, prati nas i zagovara kod svog Sina“ rekao je o. Jozo, podsjetivši da je Benedikt VI. više puta rekao kako „nismo vlasnici, nego posrednici Božjih darova“. „Nebeska majka je najbolji, najsjajniji primjer posrednice. Primamo od Gospodina, darujemo bližnjima. Pozvani smo uključiti se u to kolo Božjeg darivanja, pružiti ruku prema Gospodinu i bližnjemu, da to kolo bude blagoslovljeno, da nas Gospodin obdari još većim darovima. Zato nas je i stvorio, jer nas je Bog htio obdariti. Treba isprazniti ruku da primimo nove darove, da budemo uključeni u Božje darivanje, da po primjeru nebeske Majke budemo posrednici Božje dobrote“ rekao je o. Jozo.

Istaknuo je da će nas Duh Sveti upućivati da razumijemo glavnu istinu, Kristov vazam, njegovo uskrsnuće nakon smrti i ukopa. „O Isusovom vazmenom događaju najbolje nam svjedoči njegova i naša Majka. Nitko nije bio tako blizu Kristu u muci i u uskrsnuću kao Blažena Djevica.

Nitko nije bio potpunije upućen u istinu Isusove smrti i uskrsnuća kao sveta Bogorodica. Nitko u povijesti Crkve nije bolje upućivao kršćanski puk u istinu Kristove žrtve i slave kao Marija“ naglasio je o. Jozo, dodavši da i u Ninu Gospa od Zečeva već pola tisućljeća svjedoči o Kristovoj žrtvi za naše spasenje.

„Prije 500 godina, 4. svibnja 1516., upravo na današnji dan i upravo u ove večernje sate dok smo mi u crkvi, Gospa se ukazala udovici Jeleni dok je molila pred njenim kipom na otočiću Zečevu. Tu je večer Gospin kip proplakao, a Jelena i vjerni narod od ganuća su proplakali suzama radosnicama. Kroz pet stoljeća Gospa je brojnim čudesnim događajima posvjedočila svoju majčinsku ljubav prema nama. Neka nas Gospa od Zečeva i dalje prati svojim majčinskim zagovorom i pokazuje nam vječnu Istinu, svoga Sina i našeg uskrslog Gospodina“ zaključio je o. Jozo.

Nakon mise, priredbu ‘Krist uskrsli na našem moru’ održao je dječji zbor ‘Kunjski ćoci’ iz Tkona na Pašmanu, uz glazbeno vodstvo Jele-

ne Barić i pripremu Kristine Ostojić. Bio je to njihov prvi nastup s tom priredbom izvan Tkon-a, kojom su u vazmenom vremenu htjeli oživjeti radost susreta s Uskrslim Kristom. Zbor čine 24 djevojčice i dječaka od kojih najmlađa djevojčica ima pet, a najstarija 14 godina.

O. Jozo je čitao kratke evandeoske ulomke koji su opisali Isusova ukazanja učenicima na obali Genezaretskog mora. Sažeto je svaki prepričao, s glavnom porukom da je nakon neuspjelog ribarenja učenika ulov bio čudesan, kad su poslušali Isusa i na njegovu riječ bacili mreže.

„Kad god su Isusu bili poslušni, uvijek su silnu radost kušali“ rekao je o. Jozo. Djeca su sve pratila prigodnim stihovima i pjesmama. „Isus se očitovao učenicima na moru Tiberijadskom. Njih umorne ribare je hrabrio, gladne učenike je hranio. Na obali Genezaretskog mora uskrсли Krist je svoje učenike čekao, čudesnim ulovom ih razveselio i doručak im pripremio.

Vjerujemo da uskrсли Isus čeka i nas na obali ‘našega mora’, kako kralj Petar Krešimir IV. 1069. g. u Ninu naziva Jadransko more u darovnici benediktinskom samostanu sv. Krševana u Zadru” rekao je o. Jozo, zaključivši “da će nas Uskrсли, nakon plovidbe nemirnim morem ovoga života, dočekati na vječnoj obali, u vječnoj luci. Ondje nam nije pripremio privremeni doručak, nego vječnu svadbenu gozbu”.

Na susretu je bio i načelnik Općine Tkon Goran Muščet.

NIN: UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO I ZA-VRŠNA SVEČANOST GOSPE OD ZEČEVA

Svetkovina Uzašašća Gospodinova i završna liturgijska svečanost zavjetne svetkovine Gospe od Zečeva proslavljenja je u četvrtak 5. svibnja večernim misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu predvodio mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije. Suslavili su ninski župnik Božo Barišić i don Roland Jelić.

Nakon mise svećenici i puk su sa svijećom u ruci sudjelovali u procesiji s čudotvornim Gospinim kipom iz 14. st. kroz mjesto, kad je nakon navještaja evanđelja upućen blagoslov puku i zemlji pokraj Gospine stine. „Svjetla je simbol svjetla vjere koje obasjava životne puteve pojedinaca, obitelji i naroda. Simbol je to i Krista, Svjetla na prosvjetljenje svakog čovjeka i svih naroda.

Odlučimo pred ljubljenom Majkom da ćemo, vođeni njenim savjetima, oslonjeni na evanđelje njenog Sina, u većoj mjeri dopuštati da kršćanska vjera bude istinsko svjetlo i snaga našem življenju i djelovanju; da nam svima Krist, kojeg nam Marija uvijek pokazuje i ponavlja kao svoj majčinski savjet i oporuku, bude istinskim učiteljem, suputnikom i vođom do cilja života, do Očeva doma na nebu gdje nam je svima dom“ potaknuo je mons. Lenkić. U propovijedi je rekao i kako svetkovina Isusova uzašašća budi u vjernicima udivljenje zbog slave koja nam se pokazuje na kraju Isusovog zemaljskog spasenjskog djelovanja, u čemu vidimo najavu i naše proslave.

„Svojim uzašašćem Isus se vraća svom Ocu čiju je ljubav prema ljudima potvrdio do krajnjih granica ljudskih mogućnosti: umro je za ljude. To je i bila zadaća koju je Isus od Oca primio među ljudima i za ljude: posvjedočiti nam da nas Bog ljubi. Naša budućnost u uzašašću nuka nas da zauzeto živimo na svijetu, da riječima i djelima svjedočimo Božju ljubav prema ljudima i Božju umiješanost u događanjima svijeta. To je poziv i zadatak za sve Isusove učenike do konca svijeta: biti prepoznatljiv po riječima i djelima u svakodnevici“ rekao je mons. Lenkić, dodavši da se Isus vratio Ocu, ali nas nije ostavio.

„S nama je, među nama je, poruka je Uzašašća. Pokazao nam je tko smo, što smo i kamo idemo. Zato Kristovo uzašašće kršćane ispunja radošću i zahvalom za život, darove koje smo primili, svjetlo vjere kojim je obasjan naš hod. Kristovo uzašašće i naše je uzdignuće, kamo je pred nama ušao Krist, naša Glava“ rekao je mons. Lenkić. Apostol Pavao u poslanici Efežanima s Kristovim uzvišenjem govori i o našem uzvišenju.

„Isus u svojoj proslavi nije sam. S Isusom su počašćeni i proslavljeni svi koji su s njime sjeđinjeni vjerom i ljubavlju. To smo svi mi. Mi smo s Isusom jedno tijelo, kome je on Glava. Njegova je sadašnja prisutnost u Crkvi posebice u sakramentima, u euharistijskoj žrtvi, u djelovanju Duha Svetoga. Isusova se sadašnja prisutnost svijetu očituje po svakom od nas. Kolike li časti i odgovornosti“ istaknuo je predvoditelj slavlja, dodavši da Bog ne prestaje progovarati u našem životu da bi nam se približio, očitovao svoju blizinu i privrženost.

„Bog se najčešće služi jednostavnim načinima, malim ljudima, da učini velika djela svoje ljubavi. U tom svjetlu gledamo i začetke bogate vjere hrvatskog naroda utkane u povijesti svetišta Gospe od Zečeva. To prijateljevanje mnogih s Isusom i Marijom u ninskom svetištu najdragocjenije je blago i polog prošlih, sadašnjih i budućih generacija. Isusove riječi apostolu Ivanu ‘Evo ti majke’ postale su naša zbilja koja nas ispunja radošću. Njenu nazočnost kao službenice, ‘domarice’ ovog svetišta, osjećamo osobito podno njenog čudotvornog lika, pred kojim ostaje pogled ljubavi, titraji duše i suza u oku.

Ninsko svetište to potvrđuje za svakoga osobno i za hrvatski narod. Tu Mariju časte i prose mnogi. Gospodin od Zečeva hodočastili su mnogi, znani i neznani, veliki i mali. Njihovi pohodi, poruke vjere i pobožnosti baština su ovog svetišta i trajno nadahnuće svima nama“ poručio je generalni vikar, istakнуvši da je Marija kao majka raspetog i uskrstlog Gospodina ušla u svetište milosrđa jer je sudjelovala u otajstvu njegove ljubavi. Oduvijek je bila pripravljana da bude Kovčeg saveza između Boga i ljudi.

„Ona nas uči čitati povijest spasenja kao povijest Božjeg milosrđa, što je protegnuto i na sadašnji naraštaj Božjih sinova i kćeri, što nam treba biti izvor utjehe i snage. Proslavu 500. obljetnice Bogorodičina ukazanja na Zečevu krunimo zahvalnim hodočašćem, ophodom sa svijećama i Gospinim kipom. Ovu večer i hod mogli bismo nazvati hodom svetoga, časnoga spomena na Božja dobročinstva nama i narodu preko Marije.

Vrijedno je to učiniti, da ne bismo smetnuli s uma milost koja nam je darovana; vjera koja je u nas usađena i njegovana, povezanost s Kristom i Marijom koja je sastavnicom našeg životnog hoda od krštenja“ rekao je mons. Lenkić, dodavši da smo u Ninu kao „nad ‘kolijevkom’, u mjestu koje diše vjerom bivših i sadašnjih pokoljenja, nebrojenih hodočasnika i pobožnika koji hrle u časno ninsko svetište“.

Potaknuo je da probudimo iskrenu vjeru, ljubav i zanos, da nas ne zahvati duhovna ravnodušnost i neosjetljivost za Boga. „U Ninu svjedočimo o višestoljetnom krsnom savezu našeg

puka s Kristom koji je u temeljima kršćanske uljudenosti, vrednota koje iz njega izviru i po kojima opstojimo kao narod, a to mjesto trajno nam ih dozivlje u svijest“ rekao je mons. Lenkić, zaključivši riječima Sluge Božjeg kardinala Franje Kuharića, Marijina hodočasnika: „Ti, Djevice i Majko, Kraljice Hrvata, budi majkom naše prošlosti, majkom naše sadašnjosti i majkom naše sretnije budućnosti!“.

Misom na svetkovinu Uzašašća i procesijom završena je višednevna crkvena i liturgijska proslava zavjetne svetkovine Gospe od Zečeva kada su Nin pohodili Marijini štovatelji iz cijele Hrvatske i inozemstva.

Zbog ovogodišnje 500. obljetnice Marijina ukazanja na Zečevu, u Ninu kao hodočasničkom odredištu i u nadolazećem razdoblju će se održati događaji u znaku zajedništva mjesne Crkve koji će u predanju potreba Marijinom zagovoru i zahvalnom čašćenju Gospe kao posrednica milosti okupiti sudionike s određenim povodom na razini Zadarske nadbiskupije.

KATEDRALA SV. STOŠIJE: EUHARISTIJSKO KLANJANJE ZA MLADE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramen-tom okupilo je u petak 6. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru više stotina mladih koji su dup-kom ispunili prvostolnicu u dvosatnom preda-nju svojih molitvi i potreba Isusu u euharistiji. „Ja ću otvoriti srce i reći da volim te, jer duši mojoj toliko si potreban“ geslo je tog klanjanja koje je na osobit način prvi put u tako veliko

zajedništvo okupilo članove zborova mladih iz grada Zadra, ali i brojne studente, radničku mladež i sjemeništarce iz sjemeništa ‘Zmaje-vić’.

„Taj je susret poziv svima nama da pored svih obveza i svega što nas svakodnevno zaokuplja iskoristimo priliku da budemo sami s Gospo-dinom. Onoga koga volimo, s njime želimo provoditi vrijeme. Koliko i na koji način provo-dimo vrijeme baš s Isusom? Koliko iz odnosa s njime crpimo snagu za ono što živimo i ra-dimo?

Želimo mu otvoriti svoje srce i reći da ga vo-limo i koliko nam je potreban. Vidim suze i osmijehe na licima, dakle, blagoslovljena je naša hvala i slava Gospodina“ rekao je Luka Kotlar, jedan od animatora klanjanja iz organi-zacije tog susreta koji će se ubuduće održavati svakog prvog petka u mjesecu.

Mladi su molili snagu za prihvati drugoga, da ih Isus nauči prihvati ljude, jer i on je prihv-aćao one koji su se zatekli na njegovom život-nom putu. U prigodnim meditacijama preda-vali su svoje ranjenosti, slabosti, propuštene prilike.

„Želim se darovati cijeli, potpuno u Isusove ruke koje nose preko svake prepreke. Ne mogu biti sol i svjetlo ako sam tužan i plačem. Sve stavim u svoje ruke, a od tebe se udaljam. Toli-ko puta sam odbio tvoje rame za plakanje, po-moć i ljubav. Povlačim se u sebe i pitam se što mi nedostaje. No ti si uz mene i dalje. Ti me čekaš i podižeš.“

Nauči me darivati kako ti darivaš i ljubiti kako ti ljubiš“ izrekli su mladi pred Presvetim, za-

hvaljujući Gospodinu za jednostavnost života koju nudi u euharistiji: „Klanjam ti se u jednostavnosti kao što je jednostavna hostija i tvoja prisutnost u njoj“. Mladi su zahvalili Gospodinu jer prihvaća naše slabosti, grijeh i lutanja.

„Pred problemom se pitam, ‘Zašto Bože ja?’. Križ mi se čini pretežak, ne želim ga prihvatići i nositi, čini mi se da nema izlaza. Gubim vjeru da ćeš mi pomoći, prozivam te i bježim od tebe, a ti me ljubiš i pokazuješ koliko sam ti važan. Prihvaćaš me upravo takvog, slabog. Dovoljne su ti moje suze koje vidiš kao znak da prihvaćam svoje slabosti“ rekli su mladi u razmatraњu pred Presvetim na koljenima.

U polumraku katedrale, tišini osobnih predanja i prigodne pjesme, a pjevanje je predvodio zbor mladih iz župe Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, na kraju klanjanja mlade je s Prešvetim blagoslovio o. Franjo Kowal, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije. Sljedeće takvo klanjanje u katedrali je u petak 10. lipnja, kao zahvala za završetak akademske godine.

Inače se zadarska mladež okuplja svake druge srijede na euharistijskom klanjanju u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru, a susret u katedrali dodatno je pokazao da je potreba za tom pobožnosti i takvim molitvenim odnosom s Gospodinom mladima osobito drago, privlačno i potrebno.

ZADAR: PRVA SMOTRA ZBOROVA KATOLIČKIH ŠKOLA DALMACIJE I PRIMORJA

Glazbena smotra zborova katoličkih škola Dalmacije i Hrvatskog primorja prvi je put održana u subotu 7. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Nastupili su zborovi katoličkih škola iz Rijeke, Šibenika, Dubrovnika, Sinja, Splita i Zadra. To su zborovi klasičnih gimnazija u tim gradovima, osim Šibenika odakle je nastupio zbor tamošnje katoličke osnovne škole.

Na susretu su sudjelovali i ravnatelji katoličkih škola: Niko Tunjić (Rijeka), Božo Škember (Šibenik), Bernardo Pleše (Dubrovnik), Josip Grbavac (Sinj), Josip Dukić (Split) i Ante Sorić (Zadar).

Domaćin mr. don Ante Sorić, ravnatelj Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar, u pozdravnoj riječi je rekao kako je taj susret rezultat dogovora na zadnjem sastanku ravnatelja katoličkih škola održanom u Zagrebu, kad su ravnatelji poželjeli ostvariti aktivnosti kojima bi se bolje povezale škole i učenici.

Ta smotra nije glazbeno natjecanje niti za ocjenu, rekao je mr. Sorić, rekavši da ipak svi zaslužuju petice. Čestitao je sudionicima i poželio

im uspjeh do sljedećeg takvog susreta u nekom drugom gradu.

Na smotri je sudjelovala i Ivana Petrak, voditeljica Nacionalnog ureda HBK za katoličke škole. Pozdravila je prisutne u ime požeškog biskupa Antuna Škvorčevića, predsjednika Vijeća HBK za katolički odgoj i obrazovanje.

„Pjevati u zboru ne znači samo pohađati još jednu izvannastavnu aktivnost i razvijati svoje talente, nego biti svjestan da pjevanjem predstavljamo i školu. Zbor je ogledalo škole. Svečanu prigodu ne možemo zamisliti bez nastupa zbora. Zbog velike važnosti koju imaju zborovi, drago mi da je od samih ravnatelja potekla ta ideja“ rekla je Petrak poželjevši sudionicima da im dok pjevaju srca budu ispunjena molitvama.

U Hrvatskoj je dvadeset katoličkih škola. Sudionicima u katedrali obratio se te prenio pozdrave biskupa primorskih biskupija sa svetkovine sv. Duje iz Splita na kojoj je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, čestitavši svima na dojmljivim i kvalitetnim izvedbama koje zahtjevaju puno rada i vježbanja. Na susretu su kao publika gostovali učenici i profesori Franjevačke klasične gimnazije Visoko s ravnateljem fra Zvonkom Miličićem.

„Želimo glazbom kao univerzalnim jezikom stvarati mostove, približiti naše svjetove te nastaviti stvarati vrijednu tradiciju pjevanja i druženja koje je ovom prigodom i najvjrijednije, na novim susretima katoličkih zborova Dalmacije i Hrvatskog primorja, a možda i šire“ poručili su voditelji večeri, zadarski gimnazijalci Matea Kaleb i Marko Brzović.

Redom su nastupili: Zbor Salezijanske klasične gimnazije iz Rijeke s voditeljem Edinom Pecmanom izveo je pjesme ‘Dječak i more’ (Josip Kaplam) i ‘Proslavi se’ (Bob Kilpatrick). Zbor Katoličke osnovne škole Šibenik (voditeljica prof. Luiđa Cvitan) izveo je ‘Kao Marija’ (Maja Majcen) i ‘Moj Isus’ (Darlene Zschech).

Zbor Biskupijske klasične gimnazije Ruđera Boškovića iz Dubrovnika, (voditeljica prof. Mara Manjić) izveo je ‘Divici Mariji’, (stihovi Marka Marulića, obrada Šime Marović) i ‘Sveti Vlaho od Gorice’ (Blagoje Bersa i Krešimir Magdić). Franjevačka klasična gimnazija iz Sinja pod vodstvom prof. Andre Čule izvela je ‘Večernji zvon’ (Fran Ferjančić) i ‘Cantate Domino’ (John Carter).

Nadbiskupska klasična gimnazija ‘Don Frane Bulića’ iz Splita pod vodstvom s. Lidije Matijević izvela je ‘Ave verum corpus kv 618’ (W. A. Mozart) i ‘U boj, u boj’, finale opere Nikola Šubić Zrinski (Ivan pl. Zajc).

Klasična gimnazija Ivan Pavao II. Zadar izvela je ‘Bliže, o Bože moj’ (Lowell Mason) i ‘Wade in the water’, pjesmu afroameričkih robova iz kolonijalizma pod vodstvom prof. Nele Šarić, koja je bila sprječena sudjelovati pa je zborom dirigirao njihov bivši profesor Tomislav Pehar.

Tijekom prijepodneva zadarski klasičari kao domaćini proveli su svoje kolege u razgledavanje crkveno-povijesne baštine grada na polootoku.

KARDINAL VINKO PULJIĆ NA BLAGDAN GOSPE LORETSKE U ARBANASIMA

Blagdan Gospe Loretske u istoimenoj župi u gradskom predjelu Arbanasi u Zadru svečano je proslavljen u utorak 10. svibnja koncelebranim večernjim slavlјem koje je u župnoj crkvi Gospe Loretske u Zadru predvodio kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup.

Nakon mise, u zajedništvu s brojnim svećenicima koncelebrantima, među kojima su bili i vlc. Pejo Orkić, provincijal Hrvatske salezijske provincije, mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije i arbanaški župnik Tunjo Blažević, tisuće vjernika iz cijele Zadarske nadbiskupije na početku koje su bila djeca u bjelini koja su u pratinji roditelja putem prosipala cvijeće, sudjelovalo je u procesiji kroz Arbanase s čudotvornim Gospinim kipom okičenim brojnim zavjetnim darovima u zlatu.

Na četiri mjesta je navješteno evanđelje a kardinal Puljić je uputio blagoslov.

Gospa Loretska je povezana s tradicijom Marijine nazaretske kuće te je kardinal u propovijedi govorio o značenju za čovjeka kad ima svoju kuću i gdje glavu nasloniti. Čovjek pokušava urediti kuću da u njoj bude ugodno svima koji žive te je istaknuo: „Kuću kućom čine ukućani. Ne krov i zidovi, nego oni koji u njoj žive“.

Kada se kaže topli obiteljski dom, važna je toplina koja treba grijati srcem koje voli, a ne da je to vatrica koja daje toplinu. „Središte obiteljskog doma je majka. Žena je sposobna voljeti i žrtvovati se. Nema prave ljubavi gdje nema žrtve. Sve te manje topline u domu“ upozorio

je kardinal Puljić, nazivajući televiziju u domu strancem kojeg se plača, „a ona truje djecu, prikazuje svjetske vrijednosti prevariti, ukraсти, zavesti, preljub. Taj stranac u kući oteo je toplinu koja treba stvoriti ozračje razgovora.

Isus čini radost obiteljskog doma. Dječja radost čini obiteljski dom lijepim, dragim, zanimljivim, da uvijek ima veselja. Iz nazaretskog doma želimo gledati što znači da Isusu činimo kad god primimo jednog od najmanjih“ rekao je kardinal. Osvrnuo se i na odlazak Hrvata u Europu. „Napuštaju svoje kuće, radna mjesta, tamo se više plača. Ima tu vrlo perfidne aktivnosti. Oni koji nisu htjeli rađati, sada im treba radna snaga. I ne žale platiti, jer je to netko drugi radio, odgojio, školovao, pa im dobro dođe ta radna snaga“ rekao je mons. Puljić, sa žalošću utvrdivši da ljudi „za novac prodaju dušu“ i izgube ljepotu s kojom su kao dijete odrasli u svom domu i zavičaju.

„Govoriti o nazaretskoj kući znači da moramo prepoznati ljepotu kuće. Kuću čini lijepom da jedne druge podupremo, razumijemo. Srcem se najbolje odgaja. Ako u obitelji nema srca, topline, ljubavi, sporemnosti na žrtvu, nema budućnosti“ poručio je kardinal. Istaknuo je da je žena plemenito stvorenje koje treba znati svoju vrijednost. Žena treba unijeti toplinu u kući, a „postala je roba s kojom se trguje“.

Upozorio je na prizore golotinje u medijima i zloupotrebu tijela žene koju zasipa propaganda na sve strane. „Navodno smo jednaki, ali sa ženom se trguje. Je li žena svjesna svog dostažanstva i vrijednosti koje joj Bog dao? Ne daju to država ni ljudi. Da bude mati, osoba koja zrači plemenitošću, odgaja dijete i obrati svog

muža. Ako se žena pretvori u sebičnost, narod propada. Dostojanstvom žene narod pada ili raste, rekao je Josip Kentenich“ istaknuo je kardinal Puljić, potakнуvši vjernike da podu u nazaretski dom i vide u čemu je Marijina lje-pota.

„Bog je Mariju pripravio da ona bude njegov dom, da se utjelovi u njenom srcu. Ona je naj-dostojanstveniji dio Crkve i majka je Crkve, jer je rodila Krista, glavu Crkve. U Mariji, naj-dostojanstvenijoj ženi, želimo gledati kako obnoviti dostojanstvo obiteljskog doma koje će unijeti žena, majka; ono što je plemenito, što neće postati roba za trgovinu. Gdje ćemo stranca ušutkati da ne unosi otrov u kuću, nego međusobno razgovarati“ rekao je kardinal, upozorivši da sve manje znamo jedni druge čuti, razumjeti, podijeliti ono što nosi čovjek vjere.

Osobno se uvjerio kako je u jednu katoličku sredinu došao psiholog koji je savjetovao djevojke da što više iskoriste i ‘probaju muškarce, da znaju koga će odabrati’. Na kardinalovo pitanje djevojakama znaju li da je spolni čin prije braka grijeh, odgovorile su da ne znaju.

„Prije braka to činiti radi užitaka je zloupotreba tijela. Kakva će to biti majka? Potrošena. Bl. Ivan Merz je rekao, život nije uživanje, život je žrtva. Ljudi koji nisu sposobni za žrtvu, nisu sposobni graditi budućnost. Tko je sposoban uživati, bježi čim dođe žrtva. Takvi ne stvaraju novu budućnost, ma koliko molili i klečali“ upozorio je kardinal Puljić, istaknuvši da je kršćanstvo obilježeno Kristovim križem.

„Biti kršćanin, biti Kristov znači prigrliti križ, poput Marije. Hrabro stati pod križem. Kukat

ćemo na svijet da je pokvaren, a možemo li unijeti u taj svijet nešto ljepše, vrijednije, kao vjernici. Nije dovoljno reći, ja vjerujem. I đavao zna da Bog postoji. Potrebno je da se vjera ugrađuje u naše srce i uvjerenje. Da iz vjerničkog uvjerenja radimo, živimo, razgovaramo. Da i naše srce postane Božji dom gdje će Bog stanovati“ naglasio je kardinal Puljić.

Rekao je kako nekad susretnemo osobe pune ljubavi, plemenitosti, zrače nečim što čovjeka razoruža. „Takve nam duše trebaju. Duše koje će zračiti kršćanskom ljubavlju, svjedočenjem za Krista uskrsloga. Tada će naše srce, obiteljski dom i domovina biti mjesto gdje Bog stane. A ne kako se zna reći u političkim krugovima, ‘Narodu domovina, nama imovina’“ rekao je kardinal Puljić dodavši da nije dovoljno slušati što svijet priča.

„Treba ozdravljati javno mnjenje, treba u njega unijeti uvjerenje, čovjeka vjere, čovjeka koji srcem živi, koji se ne boji žrtve. Takvi će ljudi graditi budućnost. Nema smisla kukati, narod propade. Propadamo mi, ako ne shvatimo svoje mjesto u tom narodu. Ako ne shvatimo svoju obavezu i svoju dužnost.

Častiti Gospu Loretsku znači vratiti svetost obiteljskog doma, vratiti vrijednost zajedničkog života, Boga štovati i Božju držati.

Tada ćemo svi zračiti radošću vjere“ zaključio je kardinal Puljić, potaknuvši sve da slijede Gospu Loretsku u tome kako se Božja riječ čuje, vrši i živi.

Župljani župe Gospe Loretske prikupili su i novčani prilog pomoći za Vrhbosansku nadbiskupiju kojeg je arbanaški župnik Blažević pre-

dao kardinalu Puljiću. Na misi su sudjelovali i vjernici iz Barske nadbiskupije u Crnoj Gori, udruga građana Šestani i predstavnici albanske manjine u Zadru.

Ovogodišnja svetkovina 'Dani Gospe Loretske 1726.-2016.' u znaku je spomena 290. godišnjice od dolaska Arbanasa iz Barske nadbiskupije u Zadarsku nadbiskupiju. „Zadarski Arbanasi su Hrvati koji znaju svoje porijeklo, zahvaljujući barskom i zadarskom nadbiskupu Vicku Zmajeviću“ poručilo je Društvo zadarskih Arbanasa koje je tom prigodom od 3. svibnja organiziralo prigodne kulturne događaje.

Između ostalog, predstavljena je knjiga 'Sveti Šimun prorok – pretisak i crtice' autora Darija Tikulina i Enija Grdovića i održano predavanje 'Muška učiteljska preparandija u Arbanasima – rasadnik hrvatskih učitelja (povodom 150 godina osnutka)'. Istaknut je značaj dr. Ivana Petanija, šibenskog biskupa (1766.) rođenog u barskoj Briski, koji je bio prvi ravnatelj Zmajilliircuma i ravnatelj Hrvatskog zavoda Colegium Illyrcum u Loretu. Bio je prvi Arbanas doktor bogoslovija i mudroslovija.

U pozdravnoj riječi, arbanaški župnik Tunjo Blažević podsjetio je kako kardinala Puljića s Arbanasima povezuje osoba Vicka Zmajevića koji je u Zadru osnovao sjemenište za obrazovanje hrvatskog glagoljaškog svećenstva i danas po njemu nosi ime, a u kojem je kardinal Puljić devet godina bio duhovnik.

Vicko Zmajević je prije 290 godina doveo skupinu od petsto Arbanasa s obala Skadarskog jezera u Zadar i utemeljio sadašnje predgrađe Arbanasi. Zmajevića je zadarskim nadbiskupom 1713. g. imenovao papa Klement XI., a u zadarskoj Crkvi kao pastir je ostavio bogatu duhovnu i materijalnu baštinu.

Za vrijeme trodnevne duhovne priprave ususret svetkovini, u župu Gospe Loretske bile su donesene relikvije sv. Leopolda Bogdana Mandića i bl. Alojzija Stepinca kojima su vjernici iskazali čašćenje i štovanje.

SUSRET KARDINALA VINKA PULJIĆA I ZADARSKOG ŽUPANA STIPE ZRILIĆA

Kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup, pohodio je u srijedu 11. svibnja ured zadarskog župana Stipe Zrilića u zgradи Zadarske županije gdje je u pratnji zadarskog nadbiskupa Željimira Puljića održan susret između kardinala Puljića i župana Zrilića u pratnji njegovih suradnika, pročelnika Odjela za društvene djelatnosti Zadarske županije Ivana Šimunića i Marine Dujmović Vuković, pročelnice Ureda zadarskog župana.

Tom je prigodom župan Zrilić uručio kardinalu iznos od 50 000 kn pomoći za Vrhbosansku nadbiskupiju. „Ne gledamo na količinu, nego da nismo zaboravljeni. Ne znači da količina nije bitna, ali najvažnije je da kao Hrvati u BiH nismo zaboravljeni“ rekao je kardinal Puljić u zahvalnosti županu na podršci.

Župan Zrilić je ponudio pomoći ljudima u BiH u savjetovanju, da kardinal posreduje tu informaciju ukoliko im zatreba pomoći kod ustrojstva obiteljskih i poljoprivrednih gospodarstava, jer Zadarska županija poznaće kako organizirati tu strukturu.

Rekao je to budući da je kardinal Puljić u razgovoru istaknuo: „Potrebno je stvoriti novi mehanizam za opstanak. Važno je stvoriti obiteljska gospodarstva, da se stvaraju gospodarstvene zadruge proizvodnje i plasiranja robe. Nemamo stabilne vertikale kao države koja bi sve vodila i svime upravljala jednako. Problem je nejednakosti i nejednakopravnosti u BiH“ upozorio je kardinal Puljić, istaknuvši da je va-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

žan narod, ali praksa pokazuje kako se važnijim pokaže kuda ide stranka, a ne narod.

Istaknuo je značaj vladavine zakone na svim prostorima, rekavši kako Hrvati u Republici Srpskoj nemaju nikakvih prava. Iznio je podatak da je u Vrhbosanskoj nadbiskupiji 1991. g. bilo 528 000 katolika, a sada ih je 180 000. „U četrdeset župa živi manje od dvjesto vjernika.

Treba to održavati. Ne može ih se ostavlјati na milost i nemilost. Stariji ljudi se vraćaju, mlađi ne. Život starih je na leđima župnika, dотle da im župnici idu mijenjati posteljinu“ rekao je kardinal Puljić, istaknuvši značaj caritasa koji se brine o kućnoj njezi te će otvarati i nove socijalne domove.

Glede popisa stanovništva u BiH, kardinal je rekao kako postoji realni popis kojim raspolažu župnici a učinjen je s obzirom koliko ljudi zaista i živi gdje su prijavljeni te službeni koji je rađen temeljem postojanja imovine, a ljudi ne žive u tim kućama.

„Naš čovjek je izgubio svijest da što je krvlju obranio, sada tako bagatelno ostavlja. To je naš problem, kao i odgoj za žrtvu. Roditelji su odgajali ljude da uživaju. Kad ne mogu uživati, oni bježe. Ljudi koji nisu sposobni za žrtvu, ne mogu biti kreativni. Taj mentalitet moramo mijenjati“ istaknuo je vrhbosanski nadbiskup. U Zadarskoj županiji u Benkovcu, Karinu i Gračacu žive doseljenici iz BiH prognani tijekom rata, te je župan Zrilić rekao kako se ljudi koji su odatle bili otišli, sada vraćaju.

Na susretu je kardinal ponovio kako za narod u BiH često kaže: „Mi smo sitniš u rukama velikih sila s kojim se oni potkusuravaju. Velepo-

slanici SAD-a, Francuske, Engleske, Njemačke i Rusije daju smjernice visokom predstavniku u BiH. To je interesna koncepcija“ rekao je kardinal Puljić. Župan Zrilić je istaknuo kako je sfera sigurnosti najbitnija, da ne ovisi o pojedincima. Sudstvo treba biti nezavisno, jednako u postupanju prema svima, da sustav sam sebe kontrolira, a ne ljudi.

Glede opasnosti od islamskog fundamentalizma iz BiH za Hrvatsku, kardinal Puljić je rekao kako „islamski fundamentalizam nije niknuo među BiH muslimanima koji su tu i prije živjeli, nego se pojavio dolaskom ekstremista tijekom rata, vehabija“, otkad je stvorena ta opasnost. Podsjetio je i kako muslimani u Hrvatskoj hvale da je kao primjer i za druge zemlje riješen status muslimana u Hrvatskoj.

Istaknuo je kako je zakon u BiH odredio da se nitko drugi osim Katoličke Crkve, Pravoslavne Crkve i Islamske zajednice u BiH službeno ne može registrirati kao zajednica vjernika s pravom djelovanja. Ipak, državna tijela su registrirala i druge islamske zajednice koje zastupaju radikalniji islam od dosadašnjeg u BiH.

Izdanjem dopuštenja od strane BiH državnih tijela muslimanima koji se registriraju u sudovima, a ne u službeno priznatoj Islamskoj zajednici u BiH, omogućuje se njihovo odvojeno djelovanje od službeno postoeće Islamske zajednice. Tome se usprotivilo i vodstvo Islamske zajednice u BiH sa svojim odgovornima. Kardinal Puljić je rekao da je država koja je nove islamske zajednice registrirala to dužna i riješiti.

NAGOVOR KARDINALA VINKA PULJIĆA ZADARSKIM SVEĆENICIMA NA RELEKCIJI

Kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup, za svog dvodnevnog boravka u Zadru, u srijedu 11. svibnja susreo je svećenike Zadarske nadbiskupije koji su imali svoj mjesecni susret, kolekciju u sjemeništu Zmajević u Zadru.

U kapeli sjemeništa kardinal Puljić je svećenicima održao nagovor o temi ‘Marija – uzor

svećenicima, služiteljima milosrđa'. Kardinal Puljić je devet godina bio duhovnik u zadarskom sjemeništu (1978.-1987.) te je u dragoj uspomeni pohodio sjemenište gdje je molio, propovijedao, djelovao i rado susreo zadarske svećenike od kojih većinu poznaje.

„Svećenici su služitelji Božjeg milosrđa, a Marija je uzor, majka milosrđa. Mi smo služitelji milosrđa – to je identitet svećenika. Želimo od Marije učiti. Začeta je bez grijeha i ostala je bez grijeha. Na poseban način Bezgrešna je svećenicima uzor u trajnoj borbi protiv grijeha“ rekao je kardinal, dodavši da je čovjek sklon oguglati na grijeh, otupi osjećaj za grijeh. „To je bolest vremena. Nema osjećaja za grijeh. Postoji izreka – Ako nećeš raditi kako misliš, počneš misliti kako radiš. Zato je važno učiti od Marije kako se ustrajno boriti protiv grijeha“ rekao je kardinal, dodavši da nije lako razdvojiti grijeh od grešnika.

To je delikatno jer su ljudi prožeti emocijama i odnosima pa sve stave na istu razinu. Ne treba imati kompromis s grijehom, a grešnika nikad prekrižiti. „Zato papa Franjo neumorno upozorava da se grešniku uvijek ostave otvorena vrata nade, utjehe. Velika je milost ako to uspijemo. Grešnika ne osudimo, nego mu otvorimo vrata raja, a grijeh uvijek nazvati pravim imenom“ rekao je kardinal dodavši da je Drugi vatikanski koncil za Mariju rekao da je rasla u vjeri. „I svećenicima sve krize dolaze iz vjere. Trajno moramo rasti u vjeri, poput Marije. Ona je bila poučljiva. Poslušna u vjeri. To je važan trenutak, da svećenici uvijek rastu u vjeri. Nema statike. Ili se raste, ili se topi“ upozorio je kardinal Puljić.

Mariju častiti znači od nje učiti kako rasti u vjeri. Kad joj je andeo Gabrijel najavio da će začeti Sina Božjeg, nije se imala s kim posavjetovati. „Mi imamo papu, Crkvu, učitelje vjere. Ona nema nikoga. Kaže, ‘Neka mi bude po tvojoj riječi’. To može samo vjera, povjerenje u Boga. To nama treba svaki dan“ rekao je vrhbosanski nadbiskup.

Znamo i što znači ne biti prihvaćen, ne doživjeti razumijevanje i kako tada reagiramo. Za Mariju nije bilo mesta da rodi i ide u špilju. „Prihvaća tu roditi svoga sina. Što bismo mi rekli? ‘Bože! Pa ako je on tvoj sin, što radiš od mene, da moram ići u štalu!?’“. A Marija kaže, Evo službenice Gospodnje. To je poslušnost vjeri“ istaknuo je kardinal, rekavši da je Marija i ljudskim očima razumjela da je dijete koje povija sin Božji jer je bila poslušna Bogu.

„Koliko puta postavimo pitanje što to, zašto baš tako. Tu nam je potrebna Marijina vjera, povjerenje u Boga. Credo dolazi od cor do, u značenju, dati srce. To je povjerenje“ rekao je kardinal Puljić. Mariju se naziva i Majkom Božjom. I u tome je uzor svećeniku jer on Božju milost rađa u isповijedi, predajući odrješenje.

„Svećenici imaju Marijinu ulogu, rađamo Boga u duši. Kada dajemo pričest, Boga dajemo. To je Marijina uloga – nositi Isusa u svijet. Nosila ga je Elizabeti, u Betlehem. Pobožnost Marije nije neka sentimentalnost. To je duboka vjera. Marija je uzor kako u dušama rađati Boga. Svi doživimo umor, zasićenost, nekad je opasnost rutina. S Marijom prebirati otajstva krunice znači vratiti se izvoru“ rekao je kardinal, dodavši da je papa Franjo htio da se u Godini milosrđa vratimo izvoru, vjernosti.

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

„Kad Isus više ništa nije imao pod križem, nije bio moćan nego razapet, najljepši dar daje učeniku Ivanu, kaže, ‘Evo ti majke’. To je Isusov učenik, svećenik. Pod križem smo dobili majku Mariju. Ona je svećeniku majka. Stvarna svećenička pobožnost prema Majci je izvršenje Isusove oporuke. Isus nam je dao najljepši dar. Zato je važno učiti od Marije“ rekao je kardinal Puljić, istaknuvši da je sva motivacija svećeničkog rada kraljevstvo Božje.

„Častiti Mariju izazov je da ne klonemo, da nas zemaljski motivi ne progutaju, nego da u nama probudi vječni motiv, kraljevstvo Božje, vječni život, uskrsnuće mrtvih. Neka Marija uvede u radost uskrslog Krista, da s Marijom uvijek imamo energije i radost vjere. Da zračimo radošću jer smo u službi Božjeg milosrđa. To je identitet svećenika“ zaključio je kardinal Puljić.

Susret u sjemenišnoj kapeli je počeo zajedničkom molitvom desetice krunice.

Čestitka prigodom obljetnice postojanja Hrvatskog radija i Hrvatske televizije

Poštovani gospodine Kovačiću,

Zahvaljujem na dopisu kojeg ste mi uputili 22. travnja 2016. u kojem ste me izvijestili kako Hrvatska radiotelevizija ove godine obilježava dvije velike obljetnice: 90 godina postojanja Hrvatskoga radija i 60 godina postojanja Hrvatske televizije. Tim povodom uputili ste i ljubazan poziv nazoći svečanoj akademiji u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u dvoranu Vatroslava Lisinskog u nedjelju 15. svibnja 2016. u 17 sati. Zao mi je što osobno neću moći biti dionikom toga slavlja, jer imam pastoralne obveze u Zadru. U ime Hrvatske biskupske konferencije sudjelujem te pomoći zagrebački biskup mons. Mijo Gorski i generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije mons. Enco Rodinis.

Katolička Crkva poklanja osobitu pozornost medijima koje je na Drugom Vatikanskom saboru nazvala „čudesnim i zapanjujućim izumom tehnike“ (Dekret o priopćavanju i raspoređivanju novih medijskog uređaja Hrvatske radiotelevizije). Lijepo je reći da Vatikan tako i danas tako želi da se radi u interesu ljudi i programskim sadržajima koji mogu donijeti korist i dobrobit učenju i razvoju. Radi se o vremenu blistave za Katedralku Hrvatske i djetinu s čiglelom, kroz čije medije će čitav svijet i kultura, početi novog vježbenog stila u demokratiji, promicati solidarnost i poticanje za zajednicu, podržavati profesionalne te potičuti solidarnost i samosvet.

Prema crkvenom učenju obavijesna sredstva, posebice televizija, imaju važnu ulogu u „stvaranju mentaliteta i ljudskog napretka prožetog duhom etike i evanđeoskih vrjednota“. Pastoralna instrukcija o sredstvima društvene komunikacije, „Zajedništvo i napredak“ veli kako je njihov cilj „stvarati zajedništva u obitelji, društvu i narodu, kao i na međunarodnim razinama, te promicati svekoliki napredak u svijetu“ (br. 12). A kad se postignu ta dva cilja, zajedništvo i napredak, brže će se ostvarivati i one druge vrjednote kao što su „pravda i mir, sloboda i dostojanstvo, uzajamno pomaganje i solidarnost, ljubav i zajedništvo“ (isto, br. 12).

Koristim prigodu čestitati Vam, poštovani gospodine Kovačiću, na ukazanom povjerjenju v. d. Ravnatelja Hrvatske radiotelevizije, kao i na kratkom i sržnom opisu programske sadržaja „neovisnog javnog medijskog servisa Hrvatske radiotelevizije“. Lijepo je pročitati u Vašem pismu kako Hrvatska radiotelevizija radom i programskim sadržajima ima „obvezu informirati javnost o radu državnih i javnih institucija te svim temama bitnim za Republiku Hrvatsku i društvo u cijelosti, kao i čuvati nacionalni identitet, jezik i kulturu, poticati razvoj civilnoga društva i demokracije, promicati snošljivost i poštivanje različitosti, podržavati poduzetništvo te poticati solidarnost i humanost“.

Zahvaljujem na pozivu koji ste mi uputili. Ovim putem čestitam velike obljetnice Hrvatskog radija 90 godina i Hrvatske televizije 60 godina. Želim uspješno ostvarenje programskih sadržaja u obitelji, društvu i narodu, kao i na međunarodnim razinama, te promicati svekoliki napredak u svijetu“ (br. 12). Ako je u pitanju vlasništvo i raspoređivanje radijskih i televizijskih emisija, treba da se ostvaruju iste principove kao i u „zvezdi i magičnoj obitelji“ domaćeg i međunarodnog vlasništva i rasporeda, učenje i vježbanje“ (fns, br. 17).

Hrvatska biskupska konferencija
Čestitka prigodom obljetnice postojanja Hrvatskog radija i Hrvatske televizije
Br. 236/2016.

čestitka 12. svibnja 2016.

Zahvaljujem na dopisu kojeg ste mi uputili 22. travnja 2016. u kojem ste mi izvijestili kako Hrvatska radiotelevizija ove godine obilježava dvije velike obljetnice: 90 godina postojanja Hrvatskoga radija i 60 godina postojanja Hrvatske televizije. Želim govoriti o svim i za svih, ali i za vlastite obitelji, društvo i narod. Želim vam uvesti u programski sadržaj koji je u Hrvatskoj i u svijetu uvelike popularan. Radi se o vremenu blistave za Katedralku Hrvatske i djetinu s čiglelom, kroz čije medije će čitav svijet i kultura, početi novog vježbenog stila u demokratiji, promicati solidarnost i poticanje za zajednicu, podržavati profesionalne te potičuti solidarnost i samosvet.

Zahvaljujem na pozivu koji ste mi uputili. Osim poziva čestitati velike obljetnice Hrvatskog radija 90 godina i Hrvatske televizije 60 godina. Želim uspješno ostvarenje programskih sadržaja u vidi, međunarodni i domaći programi, radijski programi, te televizijski programi. Uz sebilas poziv: čestitka Vama i svim hrvatskim Hrvatskog radija i televizije.

HUMANITARNI KONCERT KLAPE ‘KONTRADA’ ZA POTREBE SOCIJALNE SAMOPOSLUGE

Jubilarnu desetu godišnjicu svog djelovanja klapa ‘Kontrada’ iz Zadra proslavila je slavljeničkim koncertom u Arsenalu u Zadru u četvrtak 12. svibnja. Prihod od prodaje ulaznica po cijeni od 35 kn namijenjen je za potrebe socijalne samoposluge koja se nalazi u prostoru samostana sv. Frane u Zadru. Gosti klape bili su pjevač Giuliano, klapa Kampanel i Elena Stella.

„Razmišljajući na koji način obilježiti desetu obljetnicu osnutka i postojanja klape, htjeli smo učiniti i nešto dobro. Nije nam samo cilj da mi kao klapa budemo u fokusu događaja i rođendanskog slavlja, nego i da pružimo radost našim sugrađanima koji su nažalost, zbog spleta raznih životnih okolnosti, postali socijalno ugrožena kategorija.

Svi smo se složili da slavljenički koncert treba imati humanitarni karakter i svi su se članovi odrekli materijalnog dobra od koncerta, uključujući i drage goste“ rekao je prof. Tomislav Pehar, voditelj klape Kontrada, istaknuvši da su time brojni posjetitelji postali dio lijepih humanitarne priče i osjećaja da su pomogli onima kojima je potrebno.

Izrazio je zadovoljstvo da su Zadrani pokazali senzibiliziranost za ljude u potrebi i u takoj velikom broju podržali njih i akciju u gotovo tro-satnom koncertu. Klapa Kontrada je osnovana 2005. g. u Posedarju. Ime je dobila po stihu ‘niz kontradu piva klapa tvoja’, autora pokojnog člana klape Denisa Juričića, koji je bio i solist himne SHKM-a u Zadru 2010. g.

Voditelj klape Pehar je autor glazbe i aranžmana himne nacionalnog susreta katoličke mlađeži u Zadru ‘Da radost bude potpuna’. Bio je i voditelj zbora Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar dok je u toj školi predavao glazbeni odgoj te rado podržavao djelovanje crkvenih zborova mladih.

Klapa Kontrada njeguje tradicionalnu dalmatinsku a cappella pjesmu, ali i vokalno-instrumentalni izričaj. Ostvarili su niz nastupa i osvojili nagrade na klapskim natjecanjima. Godine 2007. objavili su album autorskih pjesama pod nazivom ‘Lipa li si, Dalmacijo’, a pripremaju i novi album pjesama. Članovi klape od kojih svatko svira barem jedan instrument i svi su glazbeno obrazovani na koncertu su izveli i svoju najnoviju pjesmu ‘U vitar’.

Među posjetiteljima na koncertu je bio i ravnatelj zadarskog caritasa don Ivica Jurišić u zahvalnosti klapi za prepoznate potrebe njihovog rada. Paket živežnih namirnica i higijenskih potrepština dijeli se u socijalnoj samoposluzi svakog četvrtka od 8-10.30 i od 17-19 sati. Tu pomoći prima petsto obitelji iz Zadarske nadbiskupije.

BLAGDAN SV. LEOPOLDA B. MANDIĆA: CRKVA GOSPE OD ZDRAVLJA, ZADAR

Blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića svečano je proslavljen u četvrtak 12. svibnja u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru s četiri misna slavlja gdje je sv. Leopold tri godine djelovao kao gvardijan nekadašnjeg kapucinskog samostana (1897.-1900.).

Večernje misno slavlje predvodio je don Igor Ikić, vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije, župnik župe Bezgrešnog začeća BDM u Zadru. Istaknuo je značaj tog sakralnog prostora u kojem je nekad živio sv. Leopold, rekavši da se tu oduvijek osjeća posebna milost zbog svečeva djelovanja te da često nismo svjesni koliki velikani svetosti potječu iz hrvatskog naroda.

U Godini milosrđa govorio je o krivim predožbama o Bogu koje su imali i farizeji i pismoznaci u Isusovo vrijeme. Zbog toga se Isus u svom javnom djelovanju s njima i sukobljavao, kad su krivo predstavljali njegovog oca. „Isus je pritom reagirao. On poznaje oca. Kad je okupio dvanaest učenika, šalje ih u svijet da govore kakav je otac.

To smo i mi dužni činiti. Isus je uvijek reagirao kad su Boga predstavljali kao onoga koji je krut, tvrd, koji se postavlja s visoka kad je u pitanju čovjek, kao da ga samo čeka da pogriješi. Isus je rekao učenicima neka propovijedaju da je Bog milosrđe i ljubav. Čitav život sv. Leopolda je bilo pokazivanje Božje dobrote, ljubavi i milosrđa“ rekao je don Igor.

Nasuprot krivim predožbama o Bogu, treba isticati da nas Bog neizmjerno ljubi i bezuvjet-

no prihvata. „Ljudi su toliko hrlili sv. Leopoldu, jer im je otvarao mogućnost, perspektive, nove horizonte. Čovjek se ne može razvijati i rasti ukoliko ne shvati da je voljen. Nismo izgubljeni na zemlji nego je netko za mene umro“ istaknuo je don Igor dodavši da kao bit Radosne vijesti jedni druge trebamo podsjećati da je Bog čovjeka stvorio iz ljubavi i iz ljubavi za čovjeka umro.

„Bog uvijek čeka raširenih ruku, ne odbacuje čovjeka. Ne postavlja uvjete. Postoji napast đavla koji želi zavarati čovjeka da treba biti svetac da dođe Bogu. To nije put do Boga“ rekao je don Igor. Čovjek mora biti svjesan svoje slabosti i reći Bogu istinu o sebi. Onda će doživjeti oslobođenje i nutarnju radost.

„To je sv. Leopold činio. Zato su ljudi rado njemu dolazili. Imamo li mi jedni prema drugima očinsku crtlu Boga Oca koji nas uvijek prihvata? Jesmo li ljudi koji jedni drugima ostavljaju mogućnost rasta i razvoja, unatoč našim slabostima“ potaknuo je don Igor, dodavši da Bogu nije potrebno da čekamo da sve bude perfekcionistički.

„Bog uvijek čeka raširenih ruku poput milosrdnog oca. U Svetom Pismu je rečeno da je izgubljeni sin došao k sebi pa je išao tražiti milost i vratiti se ocu. Čovjek je otuđen od sebe. Jesmo li kadri susresti se sa sobom i vratiti se ocu? Ljudi se ne žele susresti sa sobom jer se tada suočavaju s vlastitom savješću. Onda je potrebno mijenjati se“ rekao je don Igor.

Potaknuo je na razmišljanje kakve su naše isповijedi, imamo li osjećaj grešnosti. „Neki se isповijedaju samo da to obave. Potrebno nam

je nutarnje pokajanje, žal što sam uvrijedio Oca. Nastojmo biti što sličniji nebeskom Ocu i nositi bit evanđelja, da nas Bog voli. Budimo Božji poslanici koji će otkrivati jedni drugima dimenziju Boga koji nas neizmjerno ljubi i za nas umire“ zaključio je don Igor.

Nakon mise vjernici su počastili relikviju sv. Leopolda za pokrajnim oltarom gdje se nalaze kip i slika sv. Leopolda Mandića.

MONS. MATE UZINIĆ U KISTANJAMA – BLAGDAN POSVETE CRKVE I PRIJENOSA MOĆI SV. NIKOLE

Dubrovački biskup Mate Uzinić predvodio je u ponedjeljak 9. svibnja misno slavlje u Kistanjama, na blagdan prijenosa relikvija sv. Nikole i obljetnicu posvete nove crkve. Župnik mons. Nikola Dučkić pozdravio je biskupa Uzinića i izrazio radost što je među njima na tom slavlju biskup Dubrovačke biskupije iz koje Janjevci vuku podrijetlo.

U propovijedi biskup je podsjetio kako Dubrovnik ove godine slavi Godinu sv. Vlaha u prigodi 1700. obljetnice njegove mučeničke smrti, te izrazio radost što u toj godini može sudjelovati na svečanosti u Kistanju. Zahvalio je Janjevcima “za ljubav prema tom našem svecu, koju pokazujete iz godine u godinu, od pamтивјека hodočasteći u Dubrovnik i aktivno sudjelujući u našoj zajedničkoj Festi sv. Vlaha.” Pozvao ih je da u svoje molitve uključe i zajednicu koja živi u Janjevu i svjedoči ljubav i pripadnost Katoličkoj Crkvi i hrvatskom narodu. Dubrovački biskup naglasio je i da misu slavi kao zahvalu

za dar novog budućeg blaženika fra Serafina Kodića Glasnovića, franjevca mučenika, koji je niknuo iz male hrvatske i katoličke oaze na Kosovu koja više od 700 godina čuva svoj hrvatski identitet, svoju katoličku vjeru i sjećanje na dubrovačke korijene.

U srijedu 11. svibnja spomenut ćemo se kako je na taj dan godine 1947., nakon lažnih optužbi i mučenja komunističkih vlasti u Albaniji preminuo fra Serafin, kazao je biskup i nastavio: “Slično kao bl. Alojzije Stepinac, bl. Miroslav Bulešić i drugi u Jugoslaviji, svoju je dušu predao Gospodinu i na taj način pokazao što znači do kraja biti vjeran Isusu Kristu i svjedočiti za njega. Radosni smo što se on pridružio onom nizu povjesnih mučenika Crkve kao što je naš sv. Vlaho, ali i svetaca kao što je sv. Nikola, ali i što naš hrvatski narod njegovim proglašenjem blaženim dobiva još jednog blaženika. Istovremeno sam radostan što će njegov život, a osobito krv njegove mučeničke smrti, biti ‘sjeme novih kršćana’”.

Biskup Uzinić spomenuo je i drugog Hrvata iz Janjeva – don Antona Muzića iz Vrnavokola koji je svoju zrelost za nebo posvjedočio u 27. godini života i na samom početku svoga svećeništva. On će također biti proglašen blaže-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

nim zajedno s drugim albanskim mučenicima, žrtvama mržnje prema vjeri u Albaniji u razdoblju od 1945. do 1974. godine.

U molitve za što skorije proglašenje blaženim biskup je preporučio još jednog Hrvata iz Janjeva slugu Božjeg fra Alojzija Palića, koji je ubijen 7. ožujka 1913. godine od crnogorskih vojnika jer se – vrlo suvremeno, poštujući svačije pravo na slobodu vjeroispovijesti – protivio nasilnom pokrštavanju muslimana. "Bitna oznaka identiteta koji povezuje svu tu trojicu Božjih uglednika je da su bili svećenici, navjestitelji i vršitelji Božje Riječi".

Tumačeći misna čitanja, dubrovački biskup nagnasio je dimenziju sv. Nikole kao pastira i svetkovinu posvete crkve u kojoj zajednica slavi euharistiju. Sveti Nikola tu svoju ulogu pastira vjerno vrši u sadašnjosti, kao što je to činio i u prošlosti, a sama zajednica je uvijek znala među sobom pronalaziti pastire koji će o njoj brinuti. Uime Katoličke Crkve biskup Uzinić zahvalio je Janjevcima na 38 živih svećenika, više od 20 redovnica i više bogoslova, sjemeništaraca i kandidatica podrijetlom iz Janjeva. A

zvanja se nastavljaju rađati u zajednici u Kistanju, primjetio je.

"Svi ste vi bili oni koji ste bdjeli i molili i zbog toga ste u svim vremenima uspjeli, a i danas nastavljate, vršiti ono na što ste kao kršćani pozvani", istaknuo je biskup. Naveo je kako je prošle godine u toj župi bilo 25 krštenja, a od dolaska zajednice iz Janjeva u Kistanje rodilo se više od 400 djece. Pritom je biskup istaknuo kako se ne radi samo o novim životima nego i o tome da se toj djeci nastavilo prenositi one pozitivne životne vrijednosti. Učilo ih se da imaju i duhovni život, da se vjera koju stoljećima prenose iz generacije u generaciju, živi u sadašnjosti te da bude prenesena na buduće generacije.

Govoreći o jedinstvu Crkve, biskup je pozdravio i pravoslavne svećenike koji su bili na misi, te primjetio kako su Janjevcici, premda su bili enklava, sačuvali jedinstvo s Katoličkom Crkvom i s hrvatskim narodom unatoč raznim pritiscima kroz povijest. Uspjeli ste sačuvali svoj nacionalni identitet koji čak ni mi u Hrvatskoj često ne znamo prepoznati na pravi način, kazao je biskup.

Sv. Nikola, kao svetac jedinstvene Crkve, u tome im je bio i treba i dalje ostati nadahnuće, kako bi u novim okolnostima bili graditelji jedinstva, a ne razjedinjenosti. Kako bi gradili "ono jedinstvo koje smo mi u Hrvatskoj izgubili zbog starih podjela koje nas i dalje dijele" te kako bi svima bili primjer i poticaj i motor koji će voditi prema jedinstvu naroda. Kršćani su i mistično tijelo Kristovo, pa je to još jedan razlog za djelovanje prema jedinstvu Crkve. Biskup je također potaknuo okupljene vjernike na promišljanje o onome što u današnjoj Crkvi koja je Božji hram koji simbolizira i ova crkva, nije dobro. Ne radi toga da bi se zaustavljali na grijehu nego da bi se u Godini milosrđa otvorili prema Božjem milosrđu kako bi mogli uskrsnuti na novi drugaćiji život. I živjeti tako da se buduće generacije mognu ponositi njima.

Za oltarom je bilo tridesetak svećenika među kojima i prvi župnik don Pavao Kero. Uime zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića na misi je koncelebrirao dekan Benkovačkoga dekanata don Andelko Buljat. U crkvi prepunoj vjernika

svih naraštaja nazočni su bili i uzvanici iz društveno-političkog života.

Nakon mise slijedila je procesija oko crkve s moćima ("manom") sv. Nikole, koje je ta crkva dobila prošle godine iz Barija.

PREDSTAVLJEN ALBUM DUHOVNIH PJEZAMA DON GAŠPARA DODIĆA U ZAGREBU

Album duhovne glazbe "Otvorena vrata" u izdanju Croatice Recordsa i Cro Sacro etikete koji je skladao svećenik don Gašpar Dodić, nekadašnji župnik u Janjevu, a sada u Pagu u Zadarskoj nadbiskupiji, predstavljen je u utorak 10. svibnja u kripti župne crkve Sv. Leopolda Bogdana Mandića u Gornjoj Dubravi u Zagrebu.

O albumu su govorili generalni vikar Dubrovačke biskupije mons. Petar Palić i urednik glazbenog programa Hrvatskoga katoličkog radija Slavko Nedić. Izvedeno je i nekoliko pjesama s albuma koje su otpjevale Kornelija Palić i Gordana Marković.

Pjesme s albuma "Otvorena vrata" nastajale su u razdoblju od 1980. do 2010. godine za različite prigode. Don Gašpar Dodić svoj je glazbeni talent utkao u svoje svećeničko služenje, skladajući prigodne pjesme sa željom da vjerničkom puku kojemu je bio poslan, a ponajviše mладима, ponudi kvalitetne skladbe suvremenijega glazbenog izričaja i na profinjene duhovne tekstove. Prve skladateljske pokušaje ostvario je još kao bogoslov u Zagrebu (1980.). Nastavio je s radom i poslije ređenja (1983.), kao kapelan u rodnome Janjevu, potom u Kistanjama (1997. – 2002.) i napokon u Zadru na Ploči, gdje je župnik od 2002. sve do danas. Pisao je riječi i glazbu za zborove i vokalno-instrumentalne sastave djece i mladih koji su vrlo uspješno nastupali i osvajali nagrade na festivalima poput Uskrsfesta i Zlatne harfe.

Kao vrsni kateheta, don Gašpar skladao je prigodne pjesme za svoje pravopričešnike i krizmanike. U njegovu opusu su i pjesme posvećene Blaženoj Djevici Mariji, svetom Nikoli, kao i prigodne pjesme za pojedina liturgijska vremena. Upravo ta njihova prigodnost i konkretnost mogu biti poticajni i nadahnjujući prilikom liturgijskih slavlja, u župnoj katehezi i za osobno duhovno raspoloženje.

Album "Otvorena vrata" don Gašpar posvećuje i objavljuje u spomen na 45. obljetnicu nastupa janjevačkoga dječjeg crkvenog zbara

Bijeli anđeli na Dubrovačkim ljetnim igrama (1970.). Tom je prigodom don Gašpar kao dvanaestogodišnji dječak nastupio kao solist; 30. obljetnicu od nastupa na Uskrsfestu (1985.), sa skupinom "Oaza" iz Janjeva; 25. obljetnicu početka velikog egzodusa Hrvata iz Janjeva (1990.). Velik broj njih se od 1997. nastanio u Kistanjama, gdje im je don Gašpar bio prvi župnik te je dao iznimian doprinos u formiraju nove župne zajednice; 15. obljetnicu otkako je imenovan predstojnikom Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije (2000.) te isto toliko godina organizira i vodi Zlatnu harfu u svojoj nadbiskupiji.

SVETKOVINA DUHOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Svetkovina Duhova proslavljena je svečanim misnim slavlјem koje je u nedjelju 15. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio zadar-ski nadbiskup Želimir Puljić. Za vrijeme mise nadbiskup je podijelio sakrament potvrde krizmanicima katedralne župe sv. Stošije te zadar-kih župa sv. Šime i sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjcu.

Krizmanici su pozvani nastaviti Isusovo djelo spasenja, potaknuo je mons. Puljić poželjevši da taj sakrament urodi duhovskim darovima i obilnim plodovima u svemu što je Duh Sveti počeo na krštenju. „Svetkovina Duhova je rođendan Crkve. Na taj dan Crkva se objavila svi-jetu, a apostoli su puni žara, poneseni Duhom Svetim, navijestili i objavili kako je naše spa-senje jedino u Isusu koji nam je poslao svoga

Duha“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je Pe-desetnica povijesni događaj spasenja pedeset dana nakon uskrsnuća, posvećen Duhu Svetome i vodi na početke Crkve.

„Evangelist Ivan ga opisuje jednom gestom i jednom odredbom: Prvoga dana u tjednu Isus dolazi u dvoranu i pozdravlja uplašene učeni-ke riječima: 'Mir vama. Primite Duha Svetoga'. Onda im izriče nalog i odredbu poslanja: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas' (Iv 20,21). U tom trenutku Jeruzalem i dvora-na Posljednje večere postali su prostorom sve-opće Crkve“ rekao je nadbiskup Puljić, dodavši da su i krizmanici poput apostola dobili nalog 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas'.

„To je znak osobitog povjerenja i ljubavi. Isus vas voli pa vam i povjerava zadatok i poslanje. On računa na vas jer vas smatra svojim prija-teljima i moli za vas. Kao dokaz osobite ljubavi i povjerenja šalje Duha Svetoga s obiljem svo-jih darova: mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjeg“ poručio je mons. Puljić krizmanicima, dodavši da „nije dovoljno znati što vjerujemo. Potrebno je po-kazati kako nam je vjera u životu bitna, kako bez Isusa ne možemo.“

Istaknuvši kako Isus želi da krizmanici nastave njegovo djelo koje je započeo u Palestini, nadbi-skup je naveo primjer velikog talijanskog skla-datelja Giacoma Puccinija. U šezdesetčetvrtoj godini obolio je od raka a žarko je želio dovršiti svoju posljednju operu 'Turandot'. Kad mu se bolest pogoršala, rekao je učenicima: 'Ako ne dovršim operu, vi ćete to učiniti'. Nije uspio za-vršiti to značajno djelo. Završili su ga njegovi

učenici u dvije godine te je premijera izvedena 1926. g. u milanskoj Scali. Dirigirao je Puccini-jev učenik Toscanini.

„Kad je Toscanini došao do dijelova gdje se zaustavilo Puccinijevo pero, u suzama je zaustavio glazbu, okrenuo se publici i rekao: ‘Dovde je pisao moj učitelj’. Nakon nekoliko minuta Toscanini je publici rekao da su ‘njegovi učenici uz određeni napor uspjeli dovršiti započetu operu’. Održali su zadanu riječ svome učitelju koje je uobliočio njegov najvrijedniji učenik Toscanini riječima: „Tvoje djelo neće ostati nedovršeno. Dat ću sve od sebe da s kolegama do tjeram operu onako kako si je ti, Učitelju naš, zamislio“ rekao je mons. Puljić.

Poput Puccinijevih učenika i krizmanici su pozvani nastaviti spasenjsko djelo koje su u njima započeli roditelji, svećenici i vjeroučitelji. „Svojim svjesnim i glasnim opredjeljenjem i obredom krizme javno potvrđujete da je Uskršnuli jedina prava sigurnost u mladenačkom hodu i rastu. Krist je vaša prava budućnost. Najljepši dar koji mu možete prinijeti na oltar je vaša ljubav, srce, vaša budućnost.

Kad vas muče problemi i stojite pred tajnom života, upravlajte prema njemu svoj pogled. Otvorite mu se, jer Isus želi govoriti vašem razumu i srcu, vašoj slobodi i savjesti. Osluškujte njegove poticaje i nagovore“ potaknuo je nadbiskup mlade, ohrabrivši ih da Isusu povjere i pitaju ga sve što ih zanima.

„On je pokraj vas, prati vas i raduje se vašem napretku i obiteljskom zajedništvu“ istaknuo je nadbiskup. Roditeljima i kumovima je rekao da se njihovoj ljubavi i skrbi povjerava ta

mladost. „Pozvani ste prenijeti i darovati im što ste naslijedili. To je baština vjere, kulture i narodnog identiteta. Budite i ostanite vjerni našoj vjerničkoj praksi. Budite ponosni na svoje katoličke i hrvatske korijene. Družite se s Isusom, jer on je jedini otkupitelj čovjeka. On ima odgovore za vaše probleme. On vam nudi značenje i smisao postojanja“ poručio je nadbiskup Puljić.

ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE – PAG I PLOČE

Smotra dječjih župnih zborova Zadarske nadbiskupije, Zlatna harfa o temi Milosrđe, održana je u dva dijela, u subotu 14. svibnja u župnoj crkvi sv. Petra u Pločama i 30. travnja u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Pagu. U Pločama je nastupilo šest zborova: dječji zbor sv. Petra iz Ploča iz Zadra (voditeljica Lucija Stipčević) izveo je skladbe ‘Uzmite, jedite’ i ‘Dođite k meni umorni’, sv. Roko iz Bibinja (s. M. Svjetlana) ‘Zdravo budi Marijo’ i ‘Isuse, vjerujem u Tebe’, Radost i nada iz Biograda (s. Anka Špralja) ‘Iz mnogih krajeva’ i ‘Molimo Tebe’, sv. Marcela iz Nina (s. Krešimira Zanki) ‘Darovi prepuni radosti’ i ‘Gospod je pastir moj’, Glasnici radosti s Relje iz Zadra (s. Agneta Đerek) ‘Zdravo Djeko čista’ i ‘O milosrđe, Spasitelja moga’ te Srce Isusovo s Voštarnice iz Zadra (s. Violeta Jukić) ‘Kad tvoje ime odzvanja’ i O, da bude radost među nama’.

U Pagu je nastupilo pet dječjih zborova: Andeli bez krila iz Paga (Antony Buljanović) izveo je pjesme ‘Zdravo budi Marijo’ i ‘Ti si Otac moj’,

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Bezgrešno začeće s Puntamike u Zadru (s. Marija Beroš) 'Iz mnogih krajeva' i 'Hvalite Gospodina', sv. Josip s Plovanije u Zadru (Nataša Piroc) 'O, da bude radost' i 'Utočište ti si vječno', Antini slavuji sa Smiljevca u Zadru (s. Antone-la Malenica) 'Darovi prepuni radosti' i 'Misa latinska' te Marijini prijatelji iz Zemunika (s. Vladislava Terzić) 'Uzmite i jedite' i 'Svijet treba ljubavi'.

Nastupu zborova prethodilo je misno slavlje koje je predvodio don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije koji je ujedno bio i animator tijekom nastupa zborova od kojih je svaki dobio i priznanje za sudjelovanje. Tragom teme milosrđa u Godini milosrđa, don Gašpar je rekao da je „milosrđe povezano sa srcem, a srce je znak, izvor ljubavi. Zato ljubav nikad ne smije biti apstraktni pojam, jer po svojoj naravi ljubav je konkretni život: nakane, stavovi i ponašanja koja se procjenjuju u svakodnevnom djelovanju“.

Ljubav i srce djecu pokreću i motiviraju da u svojim župnim zajednicama na euharistijskom i drugim susretima i druženjima pozitivno djeluju, rekao je don Gašpar, da pjevaju Bogu na slavu i ljudima na radost.

„Pjevanje Gospodinu određuje i našu sposobnost i efikasnost: osvajati srca za Boga i doći do srca svake osobe, osobito do udaljenih. Po-ređ riječi i glazbe, pjesme, tu je i naše biće, naše srce i duša koji pjevaju pjesmu sastavljenu od riječi i melodije. Sve se to povezuje sa Zlatnom Harfom“ rekao je don Gašpar, ohrabrivši djecu da su svi koji nastupaju dive, u značenju, divine, božanstveni.

„Činite velika, božanstvena djela u liturgiji. Združeni s andeoskim zborovima pjevajući dajete slavu Bogu, a ljudima ispunjate srca radošću i duše njihove uzdižete k Bogu“ rekao je don Gašpar u obraćanju djeci, zaključivši da je ovogodišnja Harfa slavlje i festival milosrđa.

Svakoj voditeljici zbora don Gašpar je poklonio svoj autorski CD duhovne glazbe 'Otvorena vrata' u nakladi Croatia Recordsa i Cro sacro etikete. Album sadrži jedanaest pjesama koje je napisao i uglazbio don Gašpar Dodić, u izvedbi Gordane Marković, Elizabete Jozić, Kornelije Palić Papafave, Stjepana Lacha, Džona Gečevića i Đure Ravenšćaka.

Don Gašpar je objavio taj album u spomen na 45. obljetnicu nastupa janjevačkog dječeg crkvenog zboru 'Bijeli andeli' na Dubrovačkim ljetnim igrama kad je don Gašpar kao dvanaestogodišnji dječak nastupio kao solist te uz 30. obljetnicu od nastupa na Uskrsfestu s grupom 'Oaza' iz Janjeva. Od 2000. g. kao predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda don Gašpar organizira i vodi Zlatnu harfu u Zadarskoj nadbiskupiji.

PREDSTAVLJENA KNJIGA ‘LIK I NJEZINA CRKVA U PROŠLOSTI I SADAŠ- NJOSTI’ MONS. DR. MILE BOGOVIĆA

Knjiga ‘Lika i njezina Crkva u prošlosti i sadašnjosti’ autora mons. dr. Mile Bogovića u izdaju Državnog arhiva u Gospicu predstavljena je u četvrtak 19. svibnja u crkvi sv. Dimitrija u Zadru. O knjizi su govorili prof. Ivica Mataija, ravnatelj Državnog arhiva u Gospicu, mr. don Zdenko Dundović, predsjednik Društva za povjesnicu Zadarske nadbiskupije Zmajević i autor dr. Bogović, apostolski administrator Gospičko-senjske biskupije. „Lika je u povijesnim okolnostima bila izložena različitim agresijama s razornim posljedicama na demografske, gospodarske i kulturne prilike te je uništena glavnina ličke kulturne baštine“ rekao je Mataija, istaknuvši kako se, kao čuvarica memorije i identiteta naroda, na posebnom udaru uvijek nalazila Katolička Crkva. Njene objekte i baštinu sustavno su razarale osmanlijske najezde, Drugi svjetski rat, komunističko razdoblje i agresija u Domovinskom ratu.

„Crkva je u Lici uspjela svom narodu sačuvati sjećanje, korijene, život i vjeru u smisao opstojnosti i vrijednosti koje su naši preci živjeli, kao i potrebu povezivanja domicilne i iseljene Like i Hrvatske“ istaknuo je Mataija. Povijest Crkve neraskidivo je vezana uz zbivanja na prostoru Like, što je dr. Bogović pokazao u tom znanstvenom djelu na cjelovit način, opisujući tijek i posljedice povijesnih zbivanja. Dosad se povijesti Like prilazilo fragmentarno te su cijela povijesna razdoblja bila neistražena. Dr. Bogović je proučavao arhivsko gradivo i povijesnu

literaturu, a u knjizi su sabrani tekstovi koje je u stručnim i znanstvenim časopisima objavljivao o crkvenom i općem društvenom životu Like od najranijih dana Crkve na tim prostorima. Prvi put se u kontinuitetu prati početak crkvenog ustroja do suvremenog doba temeljem zapisa iz biskupijskih vizitacija, izvješća biskupa Svetoj Stolici, spomenica župa, senjskog i vatikanskog arhiva.

„Mons. Bogović ne poznaje svoju biskupiju i Liku samo kroz prizmu povijesnih izvora i arhivskog gradiva. On je na području biskupije rođen, s njom i za nju živi svaki svoj svećenički i znanstveni dan. Osobno je pohodio i dotaknuo svaki njen kutak i kamen, nastojeći ga otgnuti zaboravu ili namjernom prešutivanju“ istaknuo je Mataija. Tekstovi u knjizi donose pogled na društvene, socijalne, gospodarske, demografske, jezikoslovne i crkvene prilike u Lici od vremena egzistencijalne nesigurnosti do sadašnjih crkvenih organizacijskih oblika. Autor navodi imena biskupa, svećenika i redovništva, njihovi životopisi pokazuju kako su dijelili život s narodom.

Na 233 stranice knjiga donosi brojne podatke o župama, sakralnim objektima i inventaru, ličkim naseljima od kojih su mnoga i nestala, povijesne zemljovide i fotografije te bibliografiju radova mons. Bogovića koja je proučavateljima ličke povijesti od neizmjerne važnosti. Knjiga ima četrnaest poglavlja koje je Mataija simbolično usporedio s četrnaest postaja križnog puta jer je povijest Like bila put patnje, iskušenja, padova i ponovnih ustajanja. Stradavanje Crkve i likvidacija klera u Drugom svjetskom i Domovinskom ratu inače je neistražena „a o

razmjerima tog stradanja i posljedicama najčešće se ne govori, osobito ne javno“ upozorio je Mataija, dodavši da dr. Bogović „piše o njima kao suvremenik na razini osobno doživljenog, pronalazeći kao povjesničar njihove uzroke i posljedice, a kao biskup radi na njihovu otklanjanju i obnovi baštine za koju su mnogi misili da je trajno rasuta“. Istaknuo je i nastojanja dr. Bogovića u okviru biskupske komisije za Hrvatski martirologij. Kao biskup i znanstvenik, dr. Bogović je pokazao da je moguće istovremeno biti dosljedan znanstvenom načelu i vjerskoj istini, zaključio je Mataija.

Mr. Dundović knjigu smatra temeljem daljnog proučavanja Crkve na prostoru Like i Krbave. „Povijest je nekad Lici nametnula ulogu rubne, a nekad središnje pokrajine. Nekad je imala karakteristike zatvorenog i zaštićenog prostora, a nekad graničnog“ istaknuo je Bogovićevu misao Dundović dodavši da autor naglašava važnost ličko-krbavskog prostora kao poveznice između južne i sjeverne Hrvatske, bogatu vjersku i kulturnu baštinu hrvatske glagoljske kulture u srednjovjekovlju. Knjiga ima značaj i priručnika povjesničarima.

„Autor upoznaje s najvećom povijesnom ravnom Like, turskom okupacijom od 1527.-

1689. g. koja je promijenila naličje Like ali nije uspjela u narodu i vođama uništiti osjećaj za djela vrhunske kulture. Lički identitet je bio i ostao kršćanski, i nakon oslobođenja Like i Krbave 1689. g.“ istaknuo je Dundović, dodavši da je ta godina prekretnica mnogih događanja, poput nazočnosti pravoslavnih i formiranja pravoslavne hijerarhije u Lici i Krbavi.

Pravoslavlje će tijekom 18. st. obilježiti pravac kojim će Lika i Krbava doći u područje Vojne krajine. Tako će lička Crkva ostati lišena svoje biskupije te je proglašena posebna crkvena jedinica, Ličko – krbavski arhiđakonat. On je do 1833. g. unutar Modruške, a nakon te godine unutar Senjske biskupije. Autor donosi opis župa i ustroj koji je pripremao uspostavu Gospićko-senjske biskupije 2000. g.

Povijest kršćanstva u Lici i Krbavi seže od Rimskog carstva, a zamah ima u vrijeme hrvatskih knezova. U 10. st. kršćanstvo je obuhvatilo gotovo cijelo stanovništvo na području Like i Krbave. Knjiga dokumentira ustrojstvo Crkve o čemu prvi službeni podaci postoje u 12. st. Dr. Bogović je istaknuo kako je bio veliki iskorak uspostava biskupije u Lici. „Tu je prije Turaka bilo više biskupskih sjedišta: Krbava, Modruš, Senj, Otočac. Poslije je sve to pometeno. Ostala je samo biskupija u Senju koja je kasnije otišla u Rijeku. Doista je bilo nužno da se vrati biskupija na te prostore. Između Zagreba i Zadra, Rijeke i Banja Luke, nije bilo niti jedne biskupije. Kao povjesničar dao sam podlogu tome. Smatralo se da je to veliki iskorak za Crkvu i hrvatski narod“ istaknuo je dr. Bogović. U obraćanju prisutnima podsjetio je da je počeo pisati sustavno u nastavcima članke, sada sabrane u knjizi, u časopisu Kana za Domovinskog rata. Osjećaj da neće moći živjeti u svojoj kući, na svojoj zemlji, bio mu je neprihvatljiv i nemoguć. Kasnije je stalno pisao i povijesnu rubriku za časopis Zvona.

Istaknuo je opise mjesta u knjizi značajne za cijelu Hrvatsku: Gospić kao središte biskupije, svetište Gospe od Krasna, Borićevac, Udbina. Na svom novom mjestu stanovanja će otvoriti zavičajnu zbirku s mnoštvom knjiga o ličkom kraju koje posjeduje, što će biti trajna i vrijedna spomen baština. „Sanjali smo na početku

kad je osnovana biskupija da će i država s najjačim institucijama doći u Liku. Jer Like ne može sama. Nema Hrvatske bez Like. Zato su nas tu htjeli presjeći. To se nije dogodilo. Nego se i dalje korov širi, ljudi odlaze na drugi svijet i u druge krajeve. To je na kraju mog biskupskog mandata tužna spoznaja“ rekao je dr. Bogović, pozivajući sve da pohode Like koja je prostor ljepote, voda, šuma i čistog zraka.

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je da dr. Bogovića rese skromnost i poniznost, sam je puno toga morao otkrivati i istraživati. „Drago mi je da si se usudio i da si bio začetnik istraživanja tog područja. Hvala ti na svemu što si učinio. Zaista će mi biti teško za koji dan reći, ‘Opraštamo se od Mile’. Ali, ne oprashtamo se u znanstvenom i drugim područjima. Mile odlazi u mirovinu, ali sam siguran da neće biti u miru. Nastavlјat će objavljivati radove u znanosti i kulturi“ rekao je mons. Puljić pohvalivši vrijedni znanstveni opus dr. Bogovića.

Rektorica Sveučilišta u Zadru prof. dr. Dijana Vican zahvalila je dr. Bogoviću što je svoje temeljito spoznavanje i istraživanje Like ovjekovječio u djelu.

„Što je s pomnom brigom o spoju zemljopisnog položaja, kulture i vjere te povijesnog veza dokumenata i činjenica, utvrdio istine i demaskirao prošlost Like. Što je sve povijesne istraživačke fakte stradanja i uništenja, razaranja i građenja Crkve i duhovnog bitka ličkog kraja začinio svojim mislima, ističući bitne i specifične elemente te je opisao bitne ličnosti. Kao majstor jednostavnog izričaja, svakom Ličaninu, a s Likom kao srcem Hrvatske i svima ostalima, podario je dokumentiran nacionalni kulturni i duhovni identitet od duboke prošlosti do danas. Samo što nije uzviknuo, Ponosite se! Ostavio je to svima nama“ rekla je dr. Vican istaknuvši da je dr. Bogović istinski intelektualac i istinski moralni autoritet, čuveni biskup i pisac, lički i hrvatski ponos.

Moderator predstavljanja bio je prof. dr. Josip Faričić, prorektor Sveučilišta u Zadru. Događaj su organizirali Sveučilište u Zadru i Zadarska nadbiskupija. U glazbenom dijelu programa nizom skladbi pod vodstvom Tvrтka Sarića

sudjelovao je pjevački zbor Degenija Odjela za nastavničke studije u Gospiću Sveučilišta u Zadru. Solistica je bila Ivana Rukavina.

Dr. Bogović je zahvalio svima koji su doprinijeli tom događaju poželjevši podršku Lici da se i dalje razvija u svojim potencijalima.

ZADAR: TRIBINA ‘ŠTO SE DOGAĐALO U JASENOVCU OD 1941. DO 1951. I KNJIGA ‘JASENOVAČKI LOGORI – ISTRAŽIVANJA’

Knjiga ‘Jasenovački logori – istraživanja’, autora Vladimira Horvata, Igora Vukića, Stipe Pilića i Blanke Matković predstavljena je u četvrtak 19. svibnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa Zmajević u Zadru. O povjesnom kontekstu potkrijepljeno činjenicama i arhivskim dokumentima, o tome što se događalo u Jasenovcu od 1941. do 1951. g. govorili su povjesničar dr. Zlatko Begonja s Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru te suautori knjige Igor Vukić, novinar i Stipo Pilić, prof. povijesti. Na 268 stranica u tri poglavlja: ‘Tri jasenovačka logora’, ‘Sabirni i radni logor Jasenovac 1941.-1945.’ i ‘Poslijeratni zarobljenički logor Jasenovac prema svjedočanstvima i novim arhivskim izvorima’ netočnim se pokazuje jugoslavenski i velikosrpski mit o jasenovačkom logoru te se donose podaci temeljem znanstveno utvrđenih činjenica.

„Knjiga je vrijedan prilog rasvjetljavanju značajnog dijela novije hrvatske prošlosti, premda opterećene ideoološkim predrasudama, ali prošlosti koja pruža sliku mirnodopskog vremena u kojem su nastala stradanja i počinjeni zločini nad pojedincima i skupinama ljudi koji nisu imali mogućnosti u legalnim sudskim postupcima dokazati svoju nevinost“ rekao je dr. Begonja, istaknuvši da su u Jasenovcu za vrijeme trajanja rata stradavali prokazivani neprijatelji ustaškog režima, a u poslijeratnom, mirnodopskom razdoblju na tom prostoru živote su gubili uglavnom svjetonazorski i politički neistočnišnjenci, nepočudni elementi po kriterijima komunističkih vlasti.

„Sve to razobličava pravu narav spomenutih totalitarnih režima, bez obzira kojim se plastirom zaodijevali i kakvom fasadom se pokušavali prekriti“ rekao je dr. Begonja, podsjetivši na misao A. G. Matoša: „Istina je blizanka slobode, i bez velike slobode ne mogu u nas niknuti velike istine“. Dr. Begonja je rekao kako sabirni, radni, zarobljenički i likvidacijski logor Jasenovac kao tema u zadnje vrijeme podiže napetosti u hrvatskom društvu. Sučeljavaju se dvije koncepcije pogleda na činjenice i njihovo razumijevanje.

„Jedni zastupaju isključivo dogmatski pristup tom problemu, naspram onih koji teže dodatnom propitivanju, istraživanjima i promociji novih spoznaja o navedenome, što se do danas u Hrvatskoj pojednostavljeno etiketira u negativnom kontekstu, navodnim pokušajima nametanja revizije povijesti“ rekao je dr. Begonja. Zbog boljeg razumijevanja i sveobuhvatnijeg sagledavanja cjeline, pojasnio je često suprotstavljena, a u tom slučaju isprepletena dva glavna pojma, dogmatizam i revizija.

„Dogmatizam označava smisao neoborivosti i neprikosnovenosti određenih ideooloških, kod ovog slučaja, od ranije nametnutih absolutiziranih partijskih stajališta, za razliku od revizije koja u logičnom smislu teži utemeljenim preinakama, argumentiranom traženju korekcije prethodno usvojenih istina. Revizija povijesti ovdje proizlazi kao rezultat znanstvenog rada, što joj samim time daje pozitivnu konotaciju“ istaknuo je dr. Begonja, dodavši da je ova revizija pokušaj korekcije zadanog marksističkog učenja, a narod je kulturniji i pametniji koliko upotrebljava reviziju u partikularnom i sku-

pnom životu. „Reviziji se protivi strast onih koji žude za vlašću, koji mrze raspravu, kritiku i autokritiku i svaku dobromanjernu izmjenu misli“ upozorio je predavač.

Logor Jasenovac u poslijeratnom razdoblju, dakle, nakon dolaska jedinica Jugoslavenske armije, može se promatrati samo uz predočenje vjerodostojnih dokaza i jasnih argumenata, uz uvjet da se odstrani naslijedeni mentalitet apriornog etiketiranja. „O činjenicama poslijeratnog funkcioniranja logora Jasenovac, šиру javnost upoznali su autori Stipo Pilić i Blanka Matković, koji su svoj izvorni znanstveni rad prvi put objavili u Radovima Zavoda za povjesne znanosti HAZU u Zadru, br. 56., 2014. g.

Svojim temeljitim znanstveno-istraživačkim radom nesporno su dokazali funkcioniranje sustava zarobljeničkih logora Jasenovac u mirnodopskim okolnostima, čime su vremenski i prostorno rasvijetlili dotadašnju ciljano zatamljenu stranu dijela naše prošlosti. Međutim, upravo takav pristup koji je rezultirao novim saznanjima, a sve temeljeno na izvornom arhivskom gradivu, dokumentima i vjerodostojnim svjedočanstvima, izazvao je niz protivljenja onih koji su u komunističkom razdoblju, ali još i danas, zagovaratelji predočavanja povjesnih događaja po načelu predrasuda, s različitim pristupom prema zločinačkim postupanjima ustaškog i komunističkog totalitarnog režima“ rekao je dr. Begonja.

U doktrinarnom smislu, u pogledu vremena trajanja i razdoblja u kojem dolazi do počinjenja zločinstava, postoji razlika između dva totalitarna režima, no to ih ne abolira od zlodjela masovnih i okrutnih likvidacija, istaknuo je dr. Begonja. Činjenicama o poslijeratnom funkcioniranju skupine logora Jasenovac i zločinima koje je učinio nastupajući komunistički režim, autori ukazuju na njegovu stvarnu narav i time diskreditiraju apologete toga nenaravnog sustava. „Vjerodostojni dokazi o brutalnim ponašanjima u mirnodopskim okolnostima vojnih i političkih pobjednika svjedoče o tada režimu prihvatljivom miješanju dviju strasti, osvetničke i revolucionarne. Osvetnička strast nije bila presudna, jer ne bi mogla egzistirati bez režimskog neslužbenog podupirateljstva“ rekao je

dr. Begonja. Smatra da je na tom tragu logično pitanje koje Pilić i Matković postavljaju glavnom oponentu njihova rada Slavku Goldsteinu, da bi možda on i „priznao postojanje logora, ali neće nikako priznati ubijanje u logoru. Zašto?“.

„Autori navode kako Goldstein inzistira na nepostojanju dokumenata te da su po njemu svjedoci o tim događajima nevjerodostojni, premda se u radu predočavaju dokumenti koji potpuno osporavaju te tvrdnje. Glede poslijeratnog funkcioniranja logora, on smatra da je riječ o tzv. privremenom logoru i opravdava svoju tezu o postojanju samo ‘radne grupe Jasenovac’, a nikako o postojanju logora u sastavu Križnog puta, premda je poznato da je Jasenovac bio jedan od brojnih logora Križnog puta“ rekao je dr. Begonja. Važnim smatra da taj rad razobličava dugogodišnje nametnutu laž o samo jednom razdoblju funkcioniranja logora Jasenovac, i to za vrijeme NDH od 1941. do 1945. g. U lipnju 1945. g., mjesec dana nakon nestanka NDH, u rijeci Savi pojavili su se brojni leševi koje je trebalo iz zdravstvenih razloga ukloniti.

„Autori navode, okružnicom NOO za Slavoniju naglašavalo se kako rijekom plove brojni leševi fašističkog zvjerstva, iako su ratna događanja završila gotovo dva mjeseca prije. Stoga su autori postavili ispravno pitanje koji to fašisti u tom razdoblju vrše likvidacije i gdje to rade? Pitaju i kako u razdoblju od kraja 1944. do svibnja 1945. nije bilo plutajućih leševa u rijeci, premda su spomenuti fašisti ‘navodno mučili, vršili zvjerstva, ubijali i bacali leševe u Savu?’ Autori upozoravaju kako su spomenuti leševi doista mogli započeti put u Jasenovcu i s

obzirom na vrijeme pojavljivanja u rijeci mogli biti ne žrtve fašizma, nego izgledno žrtve komunizma“ rekao je dr. Begonja.

U knjizi je spomenuto i svojevremeno svjedočenje Josipa Manolića koji je od 1946. g. bio načelnik Odjela za izvršenje kaznenih sankcija u tadašnjem Sekretarijatu za unutrašnje poslove. Priznao je postojanje Jasenovca u razdoblju od 1945. do 1948. g. „Iz vremena jugoslavenskog komunističkog režima, neprikosnoveni politički vođa i dikator Josip Broz nije za svog života nikad posjetio područje logora Jasenovac, što otvara mnoga pitanja, i ona koja sugeriraju da je izgledno znao, ako ne i izravno upravlja događajima koji su obilježili poslijeratno funkcioniranje tog logora“ rekao je dr. Begonja. Upozorio je kako je manipulacija s brojem ubijenih u Jasenovcu za vrijeme NDH „u funkciji da se hrvatski narod prokaže kao genocidan narod.

S jedne strane se preko Alojzija Stepinca koristi napad na Katoličku Crkvu, a s druge strane je izmišljeni broj žrtava, 700 000, koji kada bi se podijelio na godine, mjesece, dane ubijanja je izvan pameti. Zašto to prolazi u dijelu struke unutar Hrvatske? To je pitanje podvojenosti koja egzistira u hrvatskom društvu niz godina“ rekao je dr. Begonja, dodavši da su unutar hrvatskog nacionalnog korpusa dvije opcije. „Jedna se stalno zalaže za ojačanje i egzistenciju, na početku uspostavu, samostalne Hrvatske, a još ima onih koji zagovaraju projugoslavensku orientaciju.

Svatko ima pravo na mišljenje. Ali, nije problem dojma, problem je činjenica. Nesporne su činjenice. O činjenicama nema rasprave. O dojmu možemo razgovarati“ rekao je dr. Begonja, istaknuvši da je nasljeđe komunističkog režima u narodu ostavilo traga, tragom one ako se unutar partije netko ne suglasni s činjenicama, to gore po činjenice. „Na tom tragu, nažalost, još uvjek funkcioniра i razmišlja dobar dio hrvatskog korpusa i u stručnom smislu djeluje“ zaključio je dr. Begonja.

Opisujući sabirni i radni logor Jasenovac od 1941.-1945., Igor Vukić, čiji je djed poginuo na Kozari, bio je zapovjednik partizanskog voda,

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

rekao je da se njihov rad temelji na autentičnim dokumentima vlasti NDH. Autori knjige su razgovarali s ljudima koji su bili u logoru. Sad su u poznoj dobi, ima ih i relativno mlađih. Potvrđuju dobre higijensko-tehničke uvjete u logoru, daleko bolje nego u njemačkim logorima. Izaslanstvo Međunarodnog crvenog križa 1944. g. je obišlo logor i povoljno izvjestilo središnjicu u Ženevi o uvjetima u njemu. Vrijeme zatočenja u logoru je bilo propisano od najmanje tri mjeseca do tri godine. Kako bi nekome istekao rok, bio bi puštan iz logora. Od 10. travnja 1942. g. pušta se prva skupina amnestijom povodom dana osnutka NDH. Intenzivno u zadnjih godinu dana amnestijama uz 10. travnja, Pavelićev rođendan 14. srpnja, za Uskrs i Božić puštano je oko 1500 ljudi iz logora. Zatočenica Marija Savinc je unatoč ocjenama o svom slabom vladanju 1943. g. puštena za Božić. U logor se ulazilo i izlazilo, postojala je kartoteka kojim se taj proces pratilo. Dijelovi te kartoteke su odneseni nakon rata, uništeni i skriveni. „Mi ih pronalazimo i sklapamo od njih mozaik koji pokazuje da je to u NDH bio radni logor, u kojem nije bilo masovnih likvidacija“ rekao je Vukić. Stalno su se poduzimale higijensko-sanitarne mjere da se smanje epidemije. U Jasenovcu su bile dvije bolnice. „U socijalizmu je 1972. g. objavljena knjiga ‘Sećanja Jevreja na logor Jasenovac’ u Novom Sadu u kojoj liječnik dr. Josef Konforti iz Travnika, koji je u logor došao 1942. g., opisuje kako je suzbijena epidemija tifusa koja se u logoru pojavila nakon hladne zime. Nakon toga velikih epidemija tifusa nije bilo“ rekao je Vukić, istaknuvši da je potkraj 1944. g. u logoru umro logorski svećenik Zvonimir Brekalo koji je išao zarobljenim partizanima u bolnicu dati bolesničku pomast. Odgovarali su ga da ne ide jer bi se mogao zaraziti, no to je odbio, zarazio se i umro. O odnosu ustaša prema Židovima i Srbima govori i činjenica da su opskrbu logora održavale židovske bogoštovne općine iz Osijeka i Zagreba. Srpski trgovac Vaso Rogić prodavao je hrani logorskoj upravi, a potkraj prosinca 1941. g. partizani i četnici vjerojatno zbog toga su ga odveli iz sela i likvidirali. God. 1942. napravljena je velika električna centrala na drvo.

Građevinske projekte u logoru provodili su židovski inženjeri. „Često su kod židovskih stručnjaka različita ministarstva iz Zagreba naručivala nacrte za škole koje su se gradile po NDH. U logoru je bila velika dvorana koju su zvali ‘trust mozgova’ gdje su radili ti inženjeri i arhitekti. Postojao je i elaborat ideja da se svi Židovi iz NDH grupiraju u Jasenovcu i tu čekaju kraj rata. Nijemci su to odbili“ rekao je Vukić. U veljači 1945. g. većina logoraša je transportirana u logore u Austriji, a Crvena armija i Amerikanci su ih vratili natrag. „Sedamdeset godina nismo mogli slušati iskaze tih ljudi koji su na taj način izašli iz logora, što im se dođalo dok su bili u Jasenovcu. Takvih izjava ima puno u knjizi. Davali su ih ispitivačima zemaljske komisije za istraživanje ratnih zločina. Budući da se nisu uklapale u već tada stvorenu sliku o logoru, stavljeni su u arhive i tek sad se mogu objaviti“ rekao je Vukić. Istaknuo je da je jedna od najgorih propagandnih laži podatak koji se govori i na službenim komemoracijama, da je u logoru ubijeno 20 000 djece. Ne postoje dokumenti i potvrda da je tamo bilo puno djece. „Kroz logor prolazi nešto djece nakon bitke na Kozari koji se uz logor zbrinjavaju u dječjim domovina u Sisku i Jastrebarskom. Uz pomoć caritasa država ih zbrinjava do kraja rata. Mnogi su se vraćali kućama i za vrijeme rata. Zbrinjavanje sve djece s Kozare organizirala je država na čelu s Pavelićem. Poslije rata se govorilo da je tu djecu spašavala partija. Kad pogledate autentične dokumente, prava istina je da je kozaračku djecu spašavao Pavelić, a ne partija“ istaknuo je Vukić. Manja skupina od 150 djece, rođena između 1929. i 1931. g., uglavnom iz siromašnih obitelji, u logoru su bili učenici zanatske škole koje su opće predmete i obrt učili tamošnji majstori i profesori. „Nekoliko njih smo pronašli. Nakon sedamdeset godina ti su ljudi ispričali kako su prošli. Kako se naša istraživanja objavljuju, tako se ljudi ohrabruju, javljaju, pričaju što se dogodilo. Na kraju ćemo uspjeti pokazati što se realno dogodilo u tri i pol godine u Jasenovcu u NDH, u 1300 dana koliko je logor postojao“ rekao je Vukić.

Istaknuo je i kako ne postoji fotografija mrtvih tijela iz Jasenovca do 1945. g. „Sve fotografije koje se objavljuju na internetu i raznim publi-

kacijama snimljene su drugdje, često u njemačkim logorima“ rekao je Vukić. God. 1942. zatočenici su dobili pravo pisati kućama te su mogli dobivati lijekove, hranu, dodatnu odjeću. Zapisnici o smrti u bolnici šalju se na pet adresa. Sastavljen je povjerenstvo s izaslanicima i liječnicima koji su utvrdili smrt. Govoreći o disciplini u logoru, Vukić je naveo primjer kako je u prosincu 1941. g. skupina ustaša iz logorske straže otišla pljačkati u okolna sela, zbog čega su kažnjeni strijeljanjem pred svim zatočenicima. „Tim postupkom htjelo se pokazati da disciplina i stega moraju postojati ne samo među zatočenicima nego i među stražarima. Deset ustaša od zastavnika Josipa Moravca do vojnika bili su strijeljani. Sljedeće straže su na njihovim grobovima morale polagati prisegu kao upozorenje da se drže stege“ rekao je Vukić. Zatočenici su imali priliku prijeći u službu uprave pa bi dobivali plaću za svoj rad. U mjestu Jasenovac su održavali kino, bile su predstave za stanovnike mjesta. Proizvodi logora su u rujnu 1942. g. izloženi na velesajmu u Zagrebu. „Otač Žarka Puhovskog, Božidar, bio je dvije godine u Jasenovcu, kao i njegov stric Đuro Puhovski. Nakon izlaska iz logora, Božidar Puhovski je prekinuo sve veze sa SKOJ-em i ilegalcima s kojima se ranije družio. Stoga je 1945. g., kad su partizani ušli u Zagreb, dobio otakaz“ rekao je Vukić. U sklopu logora djelovale su tvornica kože, četki i druge obrtne radionice, pekara, kuhinja. „Tvornica lanaca je bila jedina tada u NDH. Sad postoji samo jedna takva tvornica u Zaprešiću. Tu tvornicu poslijerata je osnovao bivši logoraš Jasenovca Ivica Skomrak sa zanatom koji je naučio u logoru“ rekao je Vukić.

Opisujući poslijeratni zarobljenički logor Jasenovac prema svjedočanstvima i novim arhivskim izvorima, Stipo Pilić je istaknuo kako je prema dokumentima hrvatskih ustanova pouzdano da je logor postojao do 1954. g., ostaci su bili još 1956. g. Prvi dokumenti koji govore da u Jasenovcu nema ništa su 1960. g. „Sva mjesta na području Jasenovca navođena su u poslijeratnoj literaturi kao NDH logori. Svi ti logori su postojali poslije Drugog svjetskog rata, neki i po tri, četiri godine. Broćice su bile od 1945. do 1947. g., Krapje 1945./1946.,

Uštica do 1947. g. U Donjoj Gradini je bilo glavno stratište. Fotografija ulaza u logor pokazuje da su kasnije ugrađena vrata, umjesto drveta postavljen je zid. Zašto bi se to radilo, ako logor nije djelovao, upitao je Pilić. Naveo je događaje koji su se od 1945. do 1949. g. zbivali u logoru. God. 1945. su bila intenzivna bombardiranja. Logor je puno stradao, a najviše mjesto Jasenovac u kotaru Novska. „Prema dokumentima komunističkih vlasti sigurno je da su kroz Jasenovac od svibnja do listopada 1945. g. prolazile kolone križnog puta. Išle su iz svih smjerova, Siska, Kutine, Novske, Stare Gradiške, Bosanske Gradiške, Bosanske Dubice. U tim kolonama ljudi su likvidirani, o tome postoje dokumenti.“

Početkom siječnja 1946. g. Jasenovac dolazi pod Ministarstvo unutarnjih poslova Narodne republike Hrvatske. Dokumenti govore o 25 vagona željezničkih pragova u Jasenovcu, dvadeset vagona lijevanog željeza. Znači da je tamo bila ljevaonica željeza. Željezo je trebalo biti odvučeno iz logora“ rekao je Pilić. Svi mostovi oko Jasenovca i željeznička pruga kao okosnica bili su srušeni, a od lipnja do rujna 1946. g. su radovi na tome. „Ako su radovi, netko radi. Tko radi? Zarobljenici, kažnjjenici“ rekao je Pilić. Od travnja 1946. g. Jasenovac je zarobljenički i kažnjenički logor gdje dolaze osuđenici iz cijele Hrvatske i BiH. Postoje dokazi likvidacija, grupna i pojedinačna ubojstva temeljem presuda, poput Marka Radića i Josipa Batarela. Oni se nalaze i na popisu žrtava jasenovačkog logora 1945. g. i Javne ustavne spomen područja Jasenovac. „Sigurno su četiri osobe poginule u sustavu poslijeratnog logora. Jednog Srbina 1946. g. ispred vrata su

likvidirali stražari logora. Što će stražari, ako nema logora? Dvojica Hrvata i jedan Nijemac ubijeni su početkom 1948. g. To je zabilježeno u urudžbenom zapisniku MUP-a FNRJ-a. God. 1947. g. su radovi na željeznici i mostovi se obnavljaju. Složenije poslove rade njemački ratni zarobljenici i kažnjenici, uglavnom jugo-slavenski državljanji, većinom ustaše. Logori nisu bili samo unutar starog logora. Bili su i u mjestu, kao i kožara, šumarija, pored mosta u Jasenovcu, Uštici. Gdje god su bili radovi, bili su i logori jer im je to bilo najisplativije“ rekao je Pilić. Radovi na pruzi i mostovima dovršeni su 1948. g. kad je obnovljen i promet. Te godine prestaje funkcionirati lokalna vlast u Jasenovcu, do 1956. g. Arhivsko gradivo se nalazi u dvadeset i četiri kutije. „To je mali dio, svi kažu da je toga bilo puno više“, rekao je Pilić.

Dokumenti na kojima zasnivaju svoj rad su iz Državnog arhiva Sisak: Narodni odbor kotara Novska, Mjesni narodni odbor Jasenovac te sudski predmeti političkih procesa Sisak i Petrinja poslije rata. U prilog demitologizacije da Srbi nisu mogli postati članovi ustaškog pokreta je dokument prema kojem Đuro Lavrnja kazuje da Jasenovac postaje kazneni logor u kojem je Lavrnja, koji je postao ustaša 1940. g., kasnije osuđen na prisilni rad. Pilić je podsjetio na milijun komada cigle u Jasenovcu. Pola te cigle nije išlo za obnovu naselja oko Jasenovca i Jasenovac, nego je 500 000 komada otišlo za Staru Gradišku koja postaje središnji logor 1946. g. Dnevnik inženjera Matije Helmanna govori o obnovi nastambi u Jasenovcu. Pilić je naveo i dokument prema kojem je u listopadu 1946. g. počelo skrivanje logora Jasenovac, na primjeru Ivana Križanovića iz grupe koja je pobegla. U pitanjima isljednika i odgovorima stalno se spominje logor Jasenovac, a u zaglavlju dokumenta piše ‘Zavod za prisilni rad Viktorovac’. Likvidacija je prema dokumentima počela 1947. g. i radila se do iza 1950-ih godina. Iskapanjima se ekshumiralo 725 žrtava, većinom u Donjoj Gradini. „To sigurno nisu samo srpske žrtve, nego i ratnog i poslijeratnog logora u Jasenovcu“ rekao je Pilić.

SVETKOVINA TIJELOVA U ZADRU

Na Tijelovo u četvrtak 26. svibnja, svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a nakon mise euharistijsku procesiju s Presvetim od katedrale do crkve sv. Šime. U slavlju su sudjelovali svećenici, redovništvo i vjernici iz svih župa grada Zadra. „U molitvenom duhu zahvaljujemo Isusu za dar euharistije koja je temelj stvaranja civilizacije ljubavi. Zahvaljujemo mu što je neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla, ostavio simbole vjernosti i ljubavi. To je najdragocjeniji spomen čin koji najavljuje ‘novo nebo i novu zemlju’“ rekao je mons. Puljić, dodavši da se na Tijelovo zahvalno slavi, ispovijeda i radosno spominje božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore. „Euharistijski Krist nije neki simbol ili slika koju se cijeliva, nego živi Bog, Mesija i Spasitelj koji nas svojim tijelom liječi i hrani za život vječni. Nama je u prolaznom svijetu potrebna takva neprolazna hrana. Vjerujemo da je svaka misna pretvorba predokus Božjeg Kraljevstva i navještaj njegovog konačnog dolaska“ rekao je nadbiskup, istaknuvši kako se, dok zajednica slavi misu, ponavlja ono što se zbilo na Posljednjoj večeri. „Uskrsnuli ponovo lomi kruh i daje ga svojoj zajednici, s drugim učenicima i u drugim okolnostima. Ono što je bilo u dvorani Posljednje večere, događa se i ovdje: kruh i vino postaju tijelo i krv Kristova“ rekao je mons. Puljić.

Tridentinski sabor definirao je euharistijsko sakramentalno događanje riječju pretvorba, ‘transupstancijacija’. „Kruh i vino pretvaraju

se u Tijelo i Krv Kristovu i postaju našom popudbinom i hranom. Zbog toga je euharistija vezana uz zajedništvo stola, a blagovanje je njen bitno obilježje. Kao što su jesti i piti temeljne funkcije života, tako je Isus taj najveći sakrament stavio pod znak blagovanja i zajedništva oko stola. Najteža kazna za kršćane bila je ‘isključenje’ s euharistijske gozbe (‘excommunicatio’) rekao je nadbiskup, istaknuvši da „euharistija nije bilo kakvo blagovanje, nego sveti događaj i sveto bogoštovlje koje valja slaviti raskajanim i čistim srcem. Apostolske upute u tom smislu savjetuju neka se vjernici “saberu u dan Gospodnji kako bi zajedno lomili kruh i isповједili prethodno svoje prijestupe”. Svetе tajne nije dopušteno dijeliti onima koji ”nisu sposobni ili dostojni da ih primaju”, kao npr. nekršteni, luđaci, heretici, rastavljeni i ponovno civilno vjenčani, apostate i shizmatici. Uskratiti euharistiju onima koji je u trenutnom stanju ne mogu primiti, nije nikakva diskriminacija niti poniženje. Time se ne osuđuje grješnika, već ”stanje i položaj čovjeka koji je u objektivnoj suprotnosti zajedništvu ljubavi između Krista i Crkve”“ istaknuo je nadbiskup Puljić. Podsjetio je kako nas svetkovina Tijela i Krvi Kristove vraća Isusovoj posljednjoj Pashi. No, umjesto pashalnog janjeta, Isus je nakon blagoslova dao učenicima kruh i vino. „Otajstvo euharistije smo Kristovim nalogom pozvani slaviti kao središnji događaj spasenja. Apostoli su to shvatili pa su “postojano hrlili u Hram lomiti kruh, te u radosti i prostodušnosti srca uzimati hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda” (Dj 2, 46-47)“ rekao je nadbiskup Puljić.

731. GODIŠNICA POSVETE KATEDRALE SV. STOŠIJE – MISNO SLAVLJE U ZADARSKOJ PRVOSTOLNICI

Na 731. obljetnicu posvete zadarske prvostolnice u petak 27. svibnja, svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić. Katedrala je simbol vjerničkog zajedništva na području mjesne Crkve, a „posveta crkve toliko je važan događaj, da dan posvete za crkvu

postaje svetkovina koja ima liturgijsku prednost pred mnogim drugim blagdanima. Slavеći posvetu stolne crkve, slavimo svoje jedinstvo s biskupom, nasljednikom apostola, koji kao svećenik, učitelj i pastir predvodi mjesnu Crkvu na određenom području u kojoj se na vidljiv način ostvaruje jedna, sveta, katolička i apsotolska Crkva“ rekao je don Josip u povijedi, dodavši da se slaveći blagdan posvete katedrale, vjernici sjećaju svoje povezanosti s biskupom i cijelom mjesnom Crkvom.

Pinčić, „Podsjećamo se da Bog u svojoj dobroti dopušta da gradimo crkve u kojima ćemo se kao zajednica okupljati i njega slaviti, ali nas podsjeća da je najveličanstvenija katedrala čovjek radi kojega je Bog došao na zemlju. Isus nikad ne bi došao na ovaj svijet zbog bilo koje, ma kako sjajne katedrale, ali jest došao zbog čovjeka“ rekao je don Josip, istaknuvši kako uvijek treba posvjećivati da smo krštenjem postali Božji hram, sve što jesmo mora biti bogoslužje u duhu i istini.

Zadarsku katedralu je 28. svibnja 1285. g. posvetio zadarski nadbiskup Lovro Periandar. To je najveća crkva u Dalmaciji, trobrodna je romanička građevina s prepoznatljivom rozetom na svom pročelju. Njeni počeci gradnje su u ranokršćanskom vremenu u 4./5. st. kad se spominje i prvi zadarski biskup Felix, što potvrđuje činjenicu da je kršćanstvo u Zadru organizirano zaživjelo nakon Milanskog edikta kada je dobilo slobodu javnog ispunjavanja. Cripta podno povišenog prezbiterija je iz 12. st. Kapela sv. Barbare u katedrali sa svojim zidovima i apsidom među najstarijim je dijelom katedrale, a veliki podni mozaik u njoj s prikazom dva jelena datira iz prve polovice 5. st. Katedrala je građena još u 9. i 11. st. te u 12. i 13. st.

„Na dan posvete katedrale se spominjemo višestoljetnog bogatstva kršćanskog sjećanja, u zahvalnosti za sve darovane i primljene milosti, jer se u katedrali sv. Stošije od najdavnijih vremena prinosi slava Kristova imena i baština otajstava zajednici mjesne Crkve. Toga dana zahvaljujemo Bogu za tolike (nad)biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, vjeroučitelje i sve koje Bog odabire za širenje Božjeg kraljevstva istine, pravednosti, ljubavi i mira. Tu smo u molitvi da budemo kreponi hram Božji i da u težnji za svetošću prepoznamo Božju želju da svatko postane njegov živi hram i slava“ rekao je katedralni župnik, potaknuvši vjernike da u sebi ostvaruju Božju kuću molitve i čistoće te da se bore protiv neprimjerenih sadržaja i mentaliteta kojim se gubi osjećaj za sveto, tišinu i molitvu u crkvama.

„Stoga treba očistiti kuću Gospodnju od svega što joj ne pripada, poput Isusa koji se ne ustručava uspostaviti red i obračunati s onima koji stvaraju nered i pokušavaju od Doma Gospodnjeg učiniti što on nije“ upozorio je don Josip. Potaknuo je na poštivanje svetosti hrama kako bismo doživjeli da u njemu počiva slava Božja, Božje prijestolje jer u njemu živi euharistijski Gospodin. Upozorio je kako neki ljudi zalaze u crkve, a ne znaju kolika je duhovna vrijednost tog mesta sabranosti, tištine i razmišljanja.

„Na nama je da takvima pomognemo da se prema crkvi građevini ne odnose kao prema nekom od muzeja. Crkva treba biti mjesto liturgijskog čina, sabranosti molitve, doličnog susreta s Bogom u vlastitoj savjesti i zajednicu“ poručio je don Josip. Gospodin boravi u svom domu, katedrali, crkvi, a svojim spasiteljskim poslanjem i djelovanjem želi zahvatiti sve domove i doprijeti do svih ljudi.

„Zahvalni smo Bogu za katedralu koja je majka svih crkava u Nadbiskupiji, jer su se tu mnogi nadahnjivali primajući Božje milosrđe u oproštenju grijeha te odatle odlazili svakodnevnim dužnostima, okrijepljeni i ojačani za daljnji život“ rekao je don Josip, istakнуvši da „ljudi kao živi hramovi trebaju kameni hram, no ne smije se zaboraviti živa Crkva, ljudi koji vjeruju Kristu i Bogu. Bogu ne trebaju sjajna zdanja, ali mu treba čovjekovo čisto i vjerno srce“. Na to poziva i navještena Božja riječ apostola Pavla Korinćanima, „Ne znate li: hram ste Božji, i Duh Božji prebiva u vama“.

Don Josip je podsjetio da se među mnogim pobožnostima u zadarskoj katedrali od ranog 13. st. obavljala pobožnost četrdesetsatnog klanjanja pred presvetim oltarskim sakramenton te kako su stolne crkve tijekom vremena postale dragocjeno kulturno blago. „Dok vodimo brigu o rukotvorenom hramu da bude dostoјno za liturgijska slavlja u bogoslužjima, ne zaboravimo i sami biti hram Boga živoga koji se u nama i preko nas želi proslavljati u svijetu. Neka nam zagovor sv. Stošije, naslovnice katedrale i zaštitnice Nadbiskupije, pomogne da i mi poput nje budemo živi Božji hram u kojem će prebivati Bog“ potaknuo je katedralni župnik Pinčić.

Prema Biskupskom ceremonijalu, ‘katedralna crkva je središte liturgijskog života biskupije te se na prikladne načine treba u vjerničke duše utiskivati ljubav i poštovanje prema katedralnoj crkvi. Tome osobito doprinose godišnja proslava njezinog posvećenja i hodočašća vjernika u katedralnu crkvu’. Papa Aleksandar III. je za svog posjeta Zadru 1177. g. pohodio katedralu Sv. Stošije, a sv. papa Ivan Pavao II. za pastirskog pohoda Zadru 9. lipnja 2003. g. došao je u papamobilu ispred njenih ulaznih vrata. O oba ta povijesna događaja i blagoslova Petrovih nasljednika zadarskoj prvostolnici svjedoče i dvije spomen-ploče na zidovima u monumentalnoj unutrašnjosti katedrale sv. Stošije, u čijoj se lijevoj pokrajnoj lađi, gdje je mramorni sarkofag biskupa Donata s moćima sv. Stošije, nalazi i grobnica zadarskih nadbiskupa u kojima su pokopana tijela Mate Garkovića, Marijana Oblaka i Ivana Prende.

KONCERT ZADARSKOG KOMORNOG OREKSTRA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zadarski komorni orkestar pod ravnateljem Ivana Repušića, istaknutog hrvatskog i u svijetu uspješnog dirigenta, održao je u ponedjeljak 30. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru izuzetan koncert 'U simfonijskom ruhu' na kojem je izveo dva značajna djela: Sinfoniu concertante za flautu, obou, rog i fagot u Es-duru, KV 297b Wolfganga A. Mozarta, (Allegro, Adagio, Andante con variazioni) i Simfoniju u F-duru, br. 8, op. 93 Ludwig van Beethovena (Allegro vivace e con brio, Allegretto scherzando, Tempo di menuetto, Allegro vivace).

Solisti su bili Milena Lipovšek, flauta, Boštjan Lipovšek, rog, Dario Golčić, oboa i Žarko Perišić, fagot. Mozartova simfonija je djelo ljepote, šarma i melodioznosti kojim je htio osvojiti visoki glazbeni ukus prestižnih Parižana potkraj 18. st. Sve solo dionice skladane su s istančanim osjećajem za ekspresiju svakog instrumenta.

U impresivnoj igri i interakciji prožimaju se tečnost flaute, elegancija roga, podržavajuća funkcija fagota te eksresivnost oboe. Beethoven je napisao Osmu simfoniju 1812. g. u četiri mjeseca. Karakteriziraju je kraći stavci, kompaktna forma u kojoj svoj skladateljski

izraz svodi na esencijalne elemente. Čajkovski je finale Osme simfonije smatrao remek djelom Beethovena u kojoj je izravno i jasno pokazao sve što zna i što kao skladatelj jest. Na prizvedbi te simfonije u Beču 1814. g. dirigirao je Beethoven kojem je tada u 43. godini uznapredovala gluhoća otežavala dirigiranje, no nije htio odustati.

Zadarski komorni orkestar osnovao je prije 56 godina Pavle Dešpalj, jedan od najpoznatijih hrvatskih dirigenata svjetske karijere, danas počasni dirigent orkestra. Nakon Petra Vrbančića i Drage Novaka, od 2005. g. šef-dirigent i umjetnički ravnatelj Zadarskog komornog orkestra je Ivan Repušić, jedan od najuglednijih hrvatskih dirigenata. Od tada orkestar ima vlastitu koncertnu sezonu te ugošćuje istaknute soliste i dirigente. Svake godine sudjeluje i u programu Glazbenih večeri u sv. Donatu.

U nekoliko navrata okuplja se i Gudački kvartet Zadarskog komornog orkestra, a zadnje tri sezone nastupaju i njegovi solisti. Repušić je ravnio uglednim orkestrima i opernim ansamblima u Hrvatskoj, orkestrom Njemačke državne opere u Berlinu, Simfonijskim orkestrom Giuseppe Verdi iz Milana, Praškim simfonijskim orkestrom, orkestrom Državne opere u Hannoveru, Slovenskom filharmonijom i drugima. Od 2010. do 2013. g. bio je angažiran kao prvi kapellmeister Državne opere u Hannoveru. Dobitnik je niza nagrada.

Uz dirigentske obveze, Repušić je djelatan i u pedagoškom radu na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu gdje radi kao izvanredni profesor. Publika u katedrali bila je brojna i raznovrsna te su svi s oduševljenjem pozdravili vrhunsku izvedbu zadarskog Orkestra.

55. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE U SOLINU

55. svećenički dan Zadarske nadbiskupije održan je u srijedu 1. lipnja u svetištu Gospe od Otoka u Solinu, odabranom za susret zadarskog prezbiterija jer je ove godine 40. obljetnica spomena na veličanstveni događaj kada je, 12. rujna 1976. godine, pred pralikom Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta, koji sažimlje sjećanje na svu našu povijest, te postaje „Znakom vjernosti Naroda Hrvata“ koja se neće ugasiti, nadbiskup zagrebački dr. Franjo Kuharić, izrazio i obnovio trinaest stoljetnu Vjernost svoga Hrvatskog Naroda Isusu po Mariji, te utvrdio pradjedovski zavjet pređa naših, Molitvom Velikog zavjeta. Na susretu se okupilo oko 60 svećenika.

Dolaskom u Gospino svetište srdačnom dobrodošlicom dočekali su nas župnik don Ranko Vidović, koji nas je ukratko upoznao sa Svetištem i župom, i župni vikar don Mislav Šaškor. Uslijedila je sv. Misa koju je predslavio o. Nadbiskup koji je u svojoj propovijedi naglasio važnost ovog Gospina svetišta za hrvatski narod. „Nalazimo se u Solinu u crkvi Gospe od Otoka u kojoj je pokopana kraljica Jelene, 8. listopada 976. To je dan kada mi u Zadru slavimo spomen svetoga Šime koji je na ulasku u jeruzalemski Hram primio Bogočovjeka Isusa Krista u svoje naručje. Tada je na ovu zemlju stiglo Sunce pravde koje će obasjati čitavi svijet. Dan kada je preminula kraljica Jelena je i dan Neovisnosti RH kada je nakon demokratskih izbora (1990.) Hrvatski Sabor donio je Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti RH. Zračni napadi na Banske dvore s nakanom da se ubije Predsjednika Tuđmana i njegove bliže suradnike, ubrzalo se donošenje odluke o raskidu svih državnopravnih veza RH s tadašnjom Jugoslavijom. To se dogodilo upravo 8. listopada 1991. kada je i spomendan smrti hrvatske kraljice Jelene, koja je pokopana ovdje u Solinu, 8. listopada 976.

Kao žena kralja Mihajla Krešimira II., rodom iz zadarske obitelji Madijevaca, bila je vrlo omiljena u narodu i poznata kao Jelena Slavna. Nadgrobna ploča u ovoj crkvi najbolje govori

kakva je to kraljica bila: Ona je za života bila majka kraljevstva, a onda postala majkom sirota i zaštitnicom udovica.

Ova je crkva važna i za našu nedavnu prošlost. Ovdje je, naime, prije 40 godina započeo devetgodišnji hod naše zahvalnosti za 13 stoljeća kršćanstva. A započeo je ovdje uz tisućitu obljetnicu kraljičine smrti (976.-1976.). Završio je nacionalnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici (NEK) 1984. Zbog toga Solin i Marija Bistrica imaju svoju znakovitost i veliku poruku i za ovo naše vrijeme. Kad je, naime, nakon „hrvatskog proljeća“ 1971. zašutjela svaka slobodna riječ, Crkva se duboko sabrala, prikupila svoje snage i započela govoriti svojim provjerenum načinom. Pokrenute su sve crkvene snage da se narod osvijesti u samopoštovanju, u poznavanju svoje povijesti, svoga identiteta.

Trebalo je, dakle, sve učiniti da naši ljudi otkriju i prepoznaјu korijene svoje kršćanske baštine i narodnog stabla. I započela su narodna okupljanja: Od Solina (1976.) gdje se razmišljalo o daru krštenja, na našem Jordanu kraj rijeke Jadra i crkve Gospe od otoka. Onda se krenulo prema Ninu (1979.) gdje se prisjetilo na papu Ivana VIII. koji je na „Spasovdan 879. podigao ruke prema nebu i blagoslovio kneza Branimira, sav hrvatski narod, i svu zemlju njegovu“. Vrhunac devetnice dogodio se na euharistijskom kongresu u Mariji Bistrici 1984. kad se okupilo preko pola milijuna ljudi. Bilo je to mirotvorno „događanje naroda“ koji nije tražio oružje, već prebirao zrnca krunice. S Marijom u znaku krunice i s krunicom mi smo prepoznali pravu snagu i osvojili slobodu.

Zanimljivo je da uz blagdan sv. Šime, Dan neovisnosti i spomena hrvatske kraljice Jelene, kalendarski se spominjemo upravo toga dana i krunjena kralja Zvonimira 1075. Tada je papin izaslanik Gebizon predao novom hrvatskom kralju mač, žezlo i krunu, te papinsku zastavu kao znak njegove vjernosti i podložnosti Papi. A Zvonimir je učinio zavjernicu koju je potvrdio svojom prisegom: „Ja, Dmitar Zvonimir, s Božjom pomoći i darom apostolske stolice, bit će vazda vjeran sv. Petru..., a poslanike Papi ne primat će časno i čestito s njima postupati. Gajit će pravdu, branit će crkve, štititi siromuhe, udovice i siročad. Prijećit će nedopuštene brakove i protiviti se prodaji ljudi. Tako mi Bog pomogao!“. U taj dan utkana je vjernosti naših ljudi Bogu, Crkvi, Papi i narodu svome. To je obilježilo trinaest stoljetni vrijednosni sustav koji je oblikovao našu povijest, jezik, kulturu i našu narodnu posebnost u zajedničkoj europskoj kršćanskoj uljudbenoj baštini.

Zato su hrvatski biskupi bili naumili, još davne 1941., spomenuti se te visoke obljetnice. Rat je sprječio tu proslavu, a komunističke vlasti nakon rata to su onemogućile nametnutim ideološkim i bezbožnim jednoumljem, programom Crkve, ograničavanjem slobode da se očituje narodna pripadnost i javno svjedočenje kršćanskih vrijednosti. Zbog toga je plan obilježavanja 13.-stoljetne obljetnice bio hrabar i providencijalan čin kojega plodove još uvijek žanjemo. Za uspjeh toga pastoralnoga projekta zasluzni su tadašnji hrvatski biskupi koji su ga usvojili kao zajednički prioritetni program. A on je prije 40 godina ovdje započeo, te se postupno i dosljedno ostvarivao u složenim okolnostima komunističke vladavine.

U prigodi svoga drugog pastoralnog pohoda Hrvatskoj sveti Ivan Pavao II. je nakon one veličanstvene beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca stigao u Split. Sjećamo se kako je onog poslijepodneva, prije povratka u Vatikan, zau stavio se u ovom svetištu Gospe od Otoka. Svi smo se čudili zašto se tako dugo zadržao u molitvi pred Gospom. Na putu od Splita do Solina upitao je pokojnog mons. Jurića, što nam je to tako važno na ovom mjestu. Kad mu je mons. Jurić rekao da su tu u Gospinom hramu ostaci

naše kraljice Jelene, sveti Ivan Pavao II. je sve razumio. I kao osobiti Marijin štovatelj rado je pjevaо s okupljenom mladošću „Zdravo Djevo kraljice Hrvata“.

I mi se, braćo svećenici ovim hodočašćem priključujemo tisućama Marijinih štovatelja i molimo Gospu i svetog Ivana Pavla II. neka štite i brane kler naših dviju nadbiskupija i čitave Hrvatske. Upućujemo im danas i naše žarke molitve rvata „Hrza obitelji i Domovinu našu. Neka pomognu očevima i majkama biti vjerni u ljubavi, postojani u molitvi i gorljivi u djelima dobrotvornosti. Gospodine Isuse, koji si otkupio svijet, a čovjeku povjerio zemlju da njome upravlja, blagoslovi stanovnike zemlje Hrvatske. Pomozi i blagoslovi sve koji vode brigu o njezinom prosperitetu kako bi se u njoj ostvarivalo duhovno i materijalno blagostanje u prijateljstvu, bratstvu i ljubavi. Obdari sve odgovorne, kao i sve žitelje naše zemlje duhom istine i ljubavi kako bi ti vjerno služili i međusobno se bratski ljubili.“

Po završetku sv. Mise pridružio nam se dr. sc. don Slavko Kovačić, istaknut crkveni povjesničar, koji nas je kratko uveo u povijest Solina i važnosti svetišta Gospe od Otoka za našu nacionalnu i crkvenu povijest. U popodnevnim satima, u pratinji dr. sc. don Slavka Kovačića, istaknutog crkvenog povjesničara, obišli smo tvrđavu Klis. Tvrđava Klis, jedna od najistaknutijih utvrda na hrvatskom tlu, u prošlosti je zbog svog strateškog značaja imala istaknuti obrambeni položaj. Na ovom području prebiva ilirsko pleme Delmata već od II. stoljeća prije Krista, a prva vijest o kliškoj tvrđavi, sredinom X. stoljeća, odnosi se na zauzimanje rimske utvrde Kleisa od strane Avara i Slavena, čime su pospješili osvajanje grada Salone u prvoj polovici VII. stoljeća kada u ove krajeve dose-

ljavaju Hrvati. Dva stoljeća kasnije Klis je već vladarski posjed i jedno od središta hrvatske države.

U ispravi kneza Trpimira iz 852. godine spominje se kao njegovo imanje-dvor, a postaje i sjedištem starohrvatske Primorske ili Kliške županije (Parathalassia). Krajem XI. stoljeća odumire hrvatska narodna dinastija i Klis dolazi pod vlast hrvatsko-ugarskih kraljeva. Jedan od njih, Bela IV., jedno vrijeme je tu sklonio i svoju obitelj tijekom tatarske opsade 1242. godine.

Krajem XIII. stoljeća Klisom je zavladala najmoćnija hrvatska plemička obitelj bribirskih knezova Šubića, a od 1335.g. grad je opet pod kraljevom zaštitom i upravom njegovih kaštela.

Najburnije razdoblje kliške prošlosti nastaje početkom XVI. stoljeća u vrijeme najvećega prodora Turaka u hrvatske krajeve. Tada će istaknutu ulogu u njegovoj obrani imati Petar Kružić, kapetan i knez grada Klisa, koji je dva i pol desetljeća sa svojim uskocima odolijevao turskim napadima i opsadama. Njegovom pogibijom 12.ožujka 1537.g. Klis je pao u turske ruke čime je izgubljena najsnažnija hrvatska utvrda u Dalmaciji, a rijeka Jadro će 111 godina biti granicom između turskog Klisa (Kliški sandžak) i mletačkog Splita.

U jednom od pokušaja oslobođanja Klisa, Hrvati pod vodstvom splitskih plemiča Ivana Albertija i Nikole Cindra su u travnju 1596.g. uspjeli na prepad zauzeti tvrđavu, ali su je Turci već koncem svibnja ponovno osvojili, porazivši pritom i generala Jurja Lenkovića koji je pritekao u pomoć braniteljima.

Tek 31.ožujka 1648.g. mletačka vojska pod vodstvom generala Leonarda Foscola, uz brojno sudjelovanje domaćeg puka, nakon desetodnevnih krvavih borbi, oslobođa Klis od Turaka te postiže najveći uspjeh tijekom Kandijskog rata. Kliško područje Mlečani uređuju kao posebnu vojno-administrativno područje kojim upravlja providur sa sjedištem u Klisu. Tvrđava Klis, potpuno obnovljena i znatno proširena, pod zastavom Republike Venecije ostaje sve do 1797.g. kada je preuzimaju Austrijanci, a od 1805.g. do 1813.g. kratko Francuzi. Razdoblje druge austrijske uprave traje sve do konca I.svjetskog rata 1918.g., kada propašću Austro-Ugarske monarhije, Klis, zajedno s ostatkom Hrvatske, dijeli sudbinu svih hrvatskih zemalja u granicama Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca a potom Jugoslavije. Tijekom II.svjetskog rata, od travnja 1941.g. do listopada 1944.g., kliška tvrđava po posljednji put služi u vojne svrhe, uglavnom kao uporište talijanskih i njemačkih okupacijskih snaga, da bi konačno 1990.g. na njoj bio postavljen stijeg nezavisne države Republike Hrvatske.

Završivši razgled velebne tvrđave uputili smo se prema Manastirinama koje su najinteresantniji dio starokršćanske Salone. To je jedno od najvećih starokršćanskih groblja pod vedrim nebom (sub divo). Prije iskapanja, započetih prije stotinjak godina, tu su u vinogradima i među maslinama stršili ostaci zidova, a samo ime je upozoravalo da se radi o ostacima nekog samostana ili crkve. Od kolikog su značenja nalazi na ovom mjestu pokazuju i to da je tu 1894. godine započeo radom Prvi međunarodni kongres kršćanske arheologije. Iskapanja su pokazala da je tu u početku uz malo groblje bio i privatni posjed, koji je možda pripadao nekom kršćaninu, i zato je sv. Dujam nakon mučenja bio tu pokopan. Kršćani su vruće željeli da se ukopaju u blizini mučenika vjerujući u moć njihova zagovora.logije.

Zato se u kratko vrijeme ovdje razvilo prostrano kršćansko groblje, s grobovima svih vrsta: od onih najsiromašnijih od opeka do zidanih na svod, od sarkofaga do nadgrobnih kapelica. Promatramo li razmještaj kapelica lako uočavamo da su smještene oko nekog središta. To

je središte očito grob mučenika sv. Dujma, koji se nalazi na jugoistočnom dijelu bazilike, oko kojeg se nalazi više sarkofaga salonitanskih biskupa. Najbliži je sarkofag biskupa Primusa, sinovca i nasljednika sv. Dujma. Do groba je kameni luminarij za svjetlo koje je gorjelo na grobu mučenika, a u zidu je i prozorčić (fennestra) kroz koji se gledalo u grob i stavljalno na nj rupce.

Groblje je, čini se, porušeno i opljačkano koncem IV. stoljeća, za provale Zapadnih Gota. Početkom V. stoljeća sagrađena je trobrodna bazilika, dužine 48 a širine 21 metar, u koju je uključen i grob mučenika. Gradili su je biskupi Gajan i Simferije, koji su također tu pokopani.

U srednjem dijelu je prostor za pjevače (schola cantorum), a predvorje (narteks) u kojem se još vidi jedan grob s grčkim natpisom, je dodan poslije. Na nadvratnom pragu stoji uklesan natpis: "Deus noster, propitius esto rei publicae Romanae" (Bože naš, milostiv budi rimskoj državi). Na početku VII. stoljeća bazilika je znatno oštećena i porušena. Kad je opasnost minula nije posve popravljena nego je od fragmenata porušene bazilike sagrađena mala crkva u koju su, pretpostavlja se, bile prenesene kosti mučenika iz grobišnih bazilika na Kapljuču i Marusincu jer su tada i one, zacijelo bile porušene. Tu se nastavilo štovanje salonitanskih mučenika sve do konačnog rušenja grada pa se ova crkva s pravom naziva "basilica martyrum". Niti nakon konačnog rušenja Salone štovanje mučenika nije prestalo nego se nastavilo ne samo u obližnjem Splitu. Po odredbi pape Ivana IV. Dalmatinca, opat Martin prenio je u Rim dio kostiju mučenika, gdje je uz kriptu lateranske bazilike sagrađen posebni oratorij za mučenike iz naših strana s njihovim likovima u krasnom mozaiku. Tako su im pouzdano sačuvana i imena i njihova zanimanja.

Groblje na Manastirinama nije još potpuno istraženo. Do sada je pronađeno oko tisuću sarkofaga i grobnica svake vrste, te oko 370 natpisa, od kojih neki zaslužuju posebnu pažnju. Tako oni pobožnih žena Honorije i Marcele govore o želji za ukapanjem što bliže grobu mučenika. Drugi svjedoče o snazi i veličini kršćanskog morala u vrijeme kad Rimsko carstvo

trune u nemoralu. Natpis na sarkofagu Flavija Terencija i žene mu Flavije Talasije govori o njihovoj bračnoj vjernosti i čistoći, možda po uzoru na Bl. Djericu Mariju i sv. Josipa. Grob stolatae feminae pokazuje da su kršćanke svojim životom uzornih žena i majki zasluzivale i carsko odlikovanje. Sarkofag opatice Ivane otkriva kako je ona pobegla iz Sirmiuma pred Avarima, došla u Salonu i tu umrla 614. godine. To je posljednji od poznatih datiranih natpisa prije propasti Salone. Uz spomenute, poznati su i sarkofazi s likom Dobrog Pastira, onaj s prikazom prijelaza Izraelaca preko Crvenog mora, i drugi s likovima Hipolita i Fedre. Dio natpisa i sarkofaga je pohranjen u Arheološkom muzeju u Splitu. Uz groblje još valja spomenuti i jednu kapelu, posvećenu svetom Dujmu i svetom Anastaziju, u dijelu groblja koji je najprije otkriven, te grob don Frane Bulića, velikog istraživača starokršćanske i starohrvatske salonitanske baštine. Don Frane je dao sebi sagraditi grob u obliku sarkofaga i u njega urezati dijelove nekoliko kršćanskih epitafa, s groba jednog mladića pokopanog u predvorju bazilike na Manastirinama, i s groba svećenika Ivana koji za sebe kaže da je "grešan i nedostojan svećenik" koji ovdje počiva "čuvajući časne pragove svetih".

STUDENCI: SVETKOVINA PRESVETOGL SRCA ISUSOVA

Na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, 3. lipnja 2016. u župi Studenci, Mostarsko-duvanjska biskupija, u zajedništvu s domaćim biskupom mons. dr. Ratkom Perićem, župnikom don Ivom Šutalom i mnogobrojnim svećenstvom, svečano euharistijsko slavlje s procesijom predvodio je zadarski nadbiskup mons. dr. Želimir Puljić. Pozdravljajući sve okupljene u svojoj homiliji je naglasio: „Slavimo svetkovinu Srca Isusova u kojem prebiva sva punina božanstva. Drago mi je što sam nakon 15 godina opet među vama. Dok vas štovatelje Božanskog Srca pozdravljam i želim da Isus ispunи vaše želje i nagradi vašu vjeru, pitam se što nam poručuje ova svetkovina? Što ona znači današnjem čovjeku? Zašto se uz ostale dane

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

i Gospodnje blagdane štuje i Srce Isusovo? Iz medicine znamo da je srce vitalno središte ljudskog bića jer osigurava cirkulaciju krvi. U biblijskoj predaji srce simbolizira unutrašnjeg čovjeka, njegov afektivni život, sjedište inteligencije i mudrosti. Nekome uzeti srce znači učiniti da izgubi nadzor nad sobom. A nekome dati novo srce znači dati novi život: „Dat ћu vam novo srce, nov duh udahnut ћu vas“, piše prorok Ezekijel (36, 26). Budući da je srce „središte života“, ono se izjednačuje i sa savješću, te simbolizira božansku prisutnost u čovjeku. Pjesnik to ovako opisuje: „Dobro te čujem suputniče stari, svjedoče tihih samotnih minuta. Kad sam sam sa sobom ti se u meni mičeš, ti često iz mene iza glasa vičeš“. Srce je osovina i središte koje po krvi raznosi kisik i hranu u sve stanice tijela, izvršavajući tako svoju zadaću i svoje poslanje koje mu je Svevišnji u činu stvaranja odredio.

Čuli smo vrlo dirljivu pedagoški tekst iz knjige proroka Ozeje u kojem Jahve veli kako je „iz Egipta dozvao Izraela i Efraima kao dijete učio hodati“. I zaključuje kako „neće više gnjevan dolaziti iako je Izrael i nevjeran bio“. I upravo prorok Ozeja, koji je okusio gorčinu napuštenosti, nevjere i izdaje, postaje prorokom Božje ljubavi i Božjega spasenja. On najprije opisuje Izraela koji se odmetnuo, pa se Jahve zbog toga razljutio. Prezreli su, naime, njegovu ljubav, te Baalu žrtvu prinosili i kadili kumirima. Iako je ta nevjernost bila kažnjena mačem i ognjem Asiraca koji su ih odveli u ropstvo, prorok navljuje svjetliju budućnost. „Dolaze dani kada će Jahve zamilovati Izraela“ i ponovno reći „ti si narod moj!“ (2, 25). Prorok Ozeja tako biva glasnikom Jahvine ljubavi koju je narod pogazio i prezreo. Ali, ona se nikada nije utrnula u

Jahvinom srcu. Zato ga s pravom nazivaju prorokom ljubavi.

Jer, ljubav Jahvina jača je od otpada, izdaje i nevjere Izraela. Ona ne dopušta da Efraim, Izrael, bude uništen. To smo mogli osjetiti u odlomku u kojem prorok prepričava izljev milosrdne i nježne Jahvine ljubavi prema svome narodu: „Dok Izrael bijaše još dijete, ja ga ljubljah, iz Egipta dozvah sina svoga.. Ja sam Efrajima hodati učio, držeći ga za ruke njegove“. Dok je za nas srce sijelo osjećajnosti, za istočnjake (semite) ono je „središte života i djelovanja“. Dakle, prema njihovom shvaćanju srcem se misli, odlučuje i ljubi. Stoga prorok najavljuje kako će Jahve opet „progovoriti srcu ljudi“ i započeti prekinuti dijalog. A onda poziva: „Hajde, vratimo se Jahvi! On će nas iscijeliti. On koji je udarao, rane će poviti“ (6, 1-2). Usprkos tragike i beznađu prorok gleda veliku budućnost u kojoj se „diže novi narod“, a zemlja postaje „novi Izrael“ u kojem ljljani cvjetaju i širi se ljepota i miris masline. Iz ovega kratkoga odlomka proroka Ozeje osjećamo kako je njegov stil živahan i strastven, sažet i zgušnut. Njegovo potpuno predanje u Božje ruke nadahnuto je psalmom koji veli: „Ako se, Gospodine, griješna budeš spominjao, tko će opstat? Al' u tebe je praštanje, da bi smo ti služili“ (Ps 130, 3). U tom vidu ova je knjiga velika pjesma Božjoj ljubavi, a on odgovoran i zauzet Jahvin suradnik koji izvršava povjerenu misiju i poslanje.

Mi kršćani imamo svoju zadaću i poslanje u svijetu. Stari je pisac zabilježio kako su kršćani u svijetu ono što je duša u tijelu. Danas bismo mogli parafrasirati ovu izreku pa reći, što je srce u tijelu, to su kršćani u svijetu. Po Božjoj

zamisli i nakani čovjek je kruna svega stvorenja. Pozvan je uređivati svijet oko sebe. Nažlost, događa se često inverzija toga reda, a to je „nered“ u srcima i ljudskom okolišu. Tvorevina ljudskih ruku izmakla mu je ispod kontrole, „ustala“ protiv konstruktora i postala njegovim gospodarom. A on običnim brojem. Tako je čovjek ostao bez centra, hijerahije vrednota i čvrste uporišne točke. Nema strahopštovanja pred životom i Božjim zakonima upisanim u njegovo srce i savjest. Osjeća se izgubljeno i nesigurno. Ima li nekoga tko će mu pokazati „ugaoni kamen“ i središte svega?! Hoće li se u ovom vremenu nejasnoće i pomutnje naći odvažnih svjedoka koji će ljude na to upućivati. Na potezu su štovatelji svetih Tajna, sljedbenici i štovatelji Presvetog Srca. Onoga Srca iz kojega Bog izlio ljubav na ovaj svijet. On je, naime, „više puta i na više načina govorio ocima po prorocima“ (Hb 1,1). A ovih dana govorim nam slikom probodenog Srca svoga Sina iz kojeg je izveo Crkvu i obdario je svetim sakramentima! Tako je prosuo svjetom cvijeće milosti i svetosti!

I pruža nam osobite znakove svoje naklonosti u ovoj svetoj Godini milosrđa u svetištima u kojima su poput ovog svetišta Srca Isusova u Studencima otvorena vrata milosrđa. Zbog toga nas današnje evanđelje vodi na Kalvariju gdje se Janje Božje smrću i predanjem prinijelo za spasenje svijeta. Preostalo je još samo da otvori svoje Srce odakle će poteći krv i voda, koja će oprati grijehe svijeta. Tim svojim zadnjim ovozemaljskim sebedarjem Isus je ljudima vratio čar izgubljene ljepote kako bi postali bolji, novi i obnovljeni! Upravo zato obraćamo se Srcu Isusovu, koje je „središte ljudskih srdaca“ pa zanosno kličemo: HVALA ti Kriste, što

si nam došao, utjelovio se i čovjekom postao kako bismo i mi mogli postati djecom Božjom.

Hvala Ti što nas činiš dionicima svoje božanske naravi preko svetih sakramenata koje si nam ostavio kao našu popudbinu i hranu. Mi te SLAVIMO kao „kralja i središte ljudskih srdaca“, u kojem je «sve blago mudrosti i znanja» i u kojem „prebiva sva punina božanstva“. Ti si naš Put, Istina i Život. Ti si učitelj naš, pastir, liječnik i svećenik. Ti si „bogat za sve koji zavivaju tebe“. Zazivamo te i častimo kao svoga Boga i Stvoritelja, Spasitelja i Otkupitelja. Mi ti se klanjamo i LJUBIMO te jer si „žarko ognjište ljubavi“. Ti si utjelovljena ljubav Očeva, koji je „ocu vrlo omilio“ i od kojeg „punine svi mi primismo“.

Mi ti se danas posvećujemo, Presveto Srce Isusovo, i PREDAJEMO ti svoj um i srce, sebe i svoju obitelj. Predajemo ti svoju prošlost i sadašnjost. Povjeravamo Ti svoju budućnost, vrijeme i vječnost. Vodi kud hoćeš nas. Ovo razmišljanje o Božanskom Srcu, koje je „središte ljudskih srdaca“, završavam prekrasnom pjesmom koju je sročila hrvatska duša dok je u zanosu pjevala: „Isukrste Srcu Tvom, s nama naše se kune dom: Dušom tijelom vijek sam tvoj, za krst časni bijuć boj! Slava Ti kralju, slava Ti Bože. Pred tobom sve je pepeo prah. Dokle smo tvoji tko nam što može, jer ti si nam snaga, ljubav i strah“. Srce božansko Isusa moga, daj da sve više ljubim te ja!“

Po završetku sv. Mise održana je procesija s kipom Presvetog Srca Isusova, kojeg su, obučeni u narodne nošnje, nosili mladići i djevojke.

Dekretom župnu crkvu u Studencima proglašio je biskupijskim svetište Presvetog Srca Isusova mjesni biskup Ordinarij dr. Ratko Perić. Godine 2008. župa je proslavila 100. obljetnicu osnutka, 70. obljetnicu crkve i 10. obljetnicu Svetišta.

ZADAR: BLAGDAN SRCA ISUSOVA U ŽUPI PRESVETOG SRCA ISUSOVA NA VOŠTARNICI

Središnje večernje koncelebrirano slavlje na blagdan Presvetog Srca Isusova u istoimenoj župi na Voštarnici u Zadru u petak 3. lipnja predvodio je mons. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup u miru. „Rane su trajna vrijednost i Kristove identifikacijske crte za svu vječnost. Ni uskrslo tijelo Isus nije htio oslobođiti od rana. To nije znak gubitnika nego pobjednički trofej“ poručio je mons. Bogović, govoreći u propovijedi o Isusovim ranama, među kojima je i njegovo probodeno srce, kao znakovima pobjede koje je pokazao učenicima nakon uskrsnuća. „Isus je pokazao ruke i bok, svoje rane. Rane su svjedočanstvo koliko Isus voli čovjeka i to apostoli trebaju navijestiti. Nakon toga im je rekao neka idu u svijet. Rane podnesene i ponesene za drugoga najveća su vrijednost. Isus je najjasnije posvjedočio odnos Boga prema čovjeku ali i kako se čovjek treba odnositi prema drugom čovjeku. Čovjek je veći što više rana, truda i znoja uloži za to da bi drugome pomogao, da bi se drugome predao. Ta logika iz Presvetog Trojstva prenesena je u našu sredinu i pokazala se u Isusu Kristu“ rekao je biskup Bogović.

U propovijedi je ukazao na povezanost stvarnosti koje se slave u svetkovinama Presvetog Trojstva i Presvetog Srca Isusova. Crkvena godina koja započinje došašćem tijekom koje se spominjemo događaja iz Isusova života koje su apostoli zapisali završava sa svetkovinom Duhova. Nakon Duhova dva blagdana žele dati

sažetak svega što je vjernik kroz crkvenu godinu slušao. To su Presveto Trojstvo i Presveto Srce Isusovo. „Presveto Trojstvo kazuje kakav je Bog u sebi, a Presveto Srce Isusovo govori kakav je Bog prema ljudima. Nije hladnokrvan, nego nas ljubi do kraja. Kako se jedna osoba do kraja predaje drugoj u Presvetom Trojstvu, tako je i druga božanska osoba, kad je postala čovjekom, cijeli svoj život do kraja, do zadnjeg otkucaja srca, dala za čovjeka. To slavimo u srcu Isusovom“ rekao je mons. Bogović.

Presveto Trojstvo izražava sažetak kršćanske vjere. Isus je rekao, Idite i krstite ljude U ime Oca, Sina i Duha Svetoga. „Bog nije samotnjak, pun samoće, nego je pun zajedništva između tri osobe koje ne stoje jedna do druge, nego se jedna drugoj savršeno i potpuno predaju. Nema ništa što osoba zadržava za sebe, nego sve predaje drugome. A kako se Bog postavio prema čovjeku vidi se po blagdanu Srca Isusova koje je sažetak Božjeg odnosa prema čovjeku jer ide do probodenog srca. Isus, utjelovljena riječ Božja, nije došao promatrati što se zbiva, pa o tome izvjestiti Presveto Trojstvo. Nego je samoga sebe do kraja predao za čovjeka. Time je posvjedočio odnos Boga prema čovjeku. Jer čovjek pada u napast misleći da se Bog sobom bavi, da mu nije stalo do čovjeka. U Isusu se vidi kako je on do kraja bio predan za čovjeka. To pokazuje probodeno srce. Ta rana na srcu nije zbog drugih razloga, nego zbog mene i tebe. Isus daje cijeli svoj život, dok srce ne prestane kucati“ rekao je mons. Bogović.

U tom svjetlu istaknuo je da je prva Crkva najviše slavila one koji su svoje rane ponijeli za druge ljude. Slavila je mučenike, ljude koji su trpjeli za druge. „Što je više to glavno u ljudima, to je društvo zdravije. Kad dođe do toga da nanosiš drugome rane, a ne da si spremam za drugoga ponijeti rane, društvo se kvari“ upozorio je mons. Bogović. Podsjetio je kako su se neki hvalili da imaju velike ljude u 2. st. poslije Krista. Na to je rimski svećenik Gaj rekao ‘Mi imamo najsvjetlijе trofeje, na Ostinskoj cesti’. Tamo je sv. Pavao podnio mučeničku smrt. Dati svoj život za drugoga, time su se hvalili Rimljani i poslije cijela Crkva“ istaknuo je mons. Bogović. I Isus s ranama ulazi u nebesa. To je

njegova slava u cijeloj vječnosti i trofeji s kojima odlazi u nebo.

Biskup Bogović je potaknuo da vjerujemo u snagu rana na sebi, to kršćanin treba učiti. „Kad se to izgubi, nastupa dekadencija osoba i društva. I kod nas su se počeli izrugivati s ranama ljudi koji su izložili svoje živote da spaše druge. Kad se počnu častiti rane kako su to kršćani činili, Isus je rekao, ‘To naviještajte’, onda će društvo biti spašeno. Veliko je činiti nešto za drugoga, ponijeti rane, žuljeve, znojiti se. Zapitajmo se koliko je našeg rada na toj kršćanskoj liniji“ potaknuo je mons. Bogović. Naglasio je da je zadatak Crkve da se u našem narodu počnu cijeniti rane podnesene za drugoga. Zato je pokrenut projekt Crkve hrvatskih mučenika.

„Mislimo da Crkva time doprinosi liječenju našeg naroda. Neki misle da će sve biti dobro kad se srede financije, kad sklopimo dobar ugovor. Ne. Nego kada se ovako počne gledati na brata. Živjeti i trpjeti za njega, rane dobiti za njega. To je put koji je Isus jasno pokazao i koji treba slijediti. Zato smatramo da smo u Udbini napravili spomenik svim hrvatskim ranama. Ali, to nije samo mjesto, nego to treba proširiti u duše, u ljude i spašavati narod“ rekao je mons. Bogović. Među mnogima koji nude recepte, kršćani trebaju dati smjer da znamo što je najvrjednije. To je opraštanje.

„Kad se držimo logike svijeta, propada logika Presvetog Trojstva. Onda vjerujemo u ideale koje svijet postavlja. Kršćani trebaju vjerovati u snagu Kristovih rana. Vjeruj i da su tvoje rane koje podneseš za drugoga, spasonosne. To su najvrjednije diplome koje možeš dobiti

na ovome svijetu“ poručio je mons. Bogović. Potaknuo je da radije podnesemo ranu nego da je nanosimo drugome. „Kršćanstvo unosi novu kvalitetu odnosa među ljudima. Božja ljubav nadilazi pravdu. Ona je milosrdna ljubav. To znači voljeti kao roditelj koji voli dijete i kad je loše“ rekao je biskup. Istaknuo je da se na misi spominjemo događaja Isusovog predanja za drugoga do prolijevanja krvi: ‘Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje, krv moja koja se za vas proljeva’.

„Jedan za drugoga biti. To je poruka kakav treba biti odnos prema Bogu i čovjeku. Nikad neće propasti kad si se žrtvovao za drugoga. To ima vječnu vrijednost. Ta se titula temelji na tome da smo djeca Božja. To je najvrijednija titula. Mi smo stvaralačko remek-djelo Božje moći, slika Božja. Ljude treba poštivati, zato je kršćanstvo aktualno u svako vrijeme“ poručio je mons. Bogović, naglasivši da križanjem ‘U ime Oca, Sina i Duha Svetoga’ ispovijedamo vjeru da je Presveto Trojstvo međusobno povezano ljubavlju da je Bog koji nije nezainteresiran za čovjeka, nego je spreman žrtvovati svoga Sina za nas. „Nisam nevrijedan i nemoćan kad računam s njime, onda sam na strani pobjednika“ zaključio je biskup Bogović.

Nadbiskup Puljić o kurikulnoj reformi

Dvije bih stvari istakao gledom na spomenutu tematiku o kurikulnoj reformi.

Prvo: Kurikulna reforma važan je nacionalni projekt na kojem treba uključiti sve strukture društva.

Drugo: Budući da on zacrtava i daje usmjerenje za desetljeća gledom na ono što se tiče odgoja i obrazovanja, s tim projektom ne bi se trebalo žuriti. To znači kako tom projektu valja posvetiti dostatnu pozornost i dovoljno vremena.

Što se pak tiče trenutnog stanja imam dojam iz javnih rasprava kako je „skupina entuzijasta“ radila na povjerenom zadatku dosta „samostalno“, bez strukturalne povezanosti s određenim institucijama koje bi im po logici stvari

imale što reći i savjetovati. Pogotovu ako se radi o materiji kojom se te institucije desetljećima bave (kao napr. HAZU, institut za povijest, jezik i dr.).

Smatram također kako oni koji su sada ili će biti uključeni u taj važan nacionalni projekt za odgoj i obrazovanje moraju u duhu reformske korektnosti i potrebite znanstvene poniznosti raditi na tomu sa sviješću kako je školstvo nastalo i funkcioniralo stoljećima prije nas, te da „svijet ne počinje od nas“. Postoji, dakle, solidna podloga znanosti, iskustva i materijala koje treba uzeti u obzir. I kao što svaka kuća ima svoje temelje na kojima se onda može zidati zgradu, tako kurikulna reforma mora usvojiti znanstvene i antropološke principe koji će joj garantirati trajnost i „dug život“. U protivnom riskira se učiniti nešto što će biti vrlo kratkog i prolaznog daha. A to nije smisao reforme.

LJUBAČ: ZNANSTVENI KOLOVKVIJ – ‘ŽUPA LJUBAČ U PROSTORU I VREMENU’ (1)

„Župa Ljubač u prostoru i vremenu“ tema je znanstvenog kolokvija održanog u župnoj crkvi sv. Martina u Ljupču u četvrtak 2. lipnja. Četrnaest stručnih izlagača, među kojima jedanaest istaknutih profesora sa Sveučilišta u Zadru, opisalo je povijest i sadašnjost Ljupča temeljem njegovih karakteristika kroz stoljeća iz područja arheologije, povijesti, geografije i etnologije. Cjelodnevni događaj koji je moderirao prorektor Sveučilišta u Zadru dr. Josip Faričić organizirali su Sveučilište u Zadru i župa sv. Martina Ljubač. Uvodnu riječ uputio je i ljučki župnik dr. don Jerolim Lenkić.

Ljupčani su samozatajni ljudi iz čijeg je lokaliteta Plemići rodom istaknuti hrvatski renesansni pjesnik Juraj Baraković te se trude čuvati svoju baštinu. Mjesto ima veliku dijasporu u Americi, Australiji i Njemačkoj koja redovito pomaže potrebe župe i u trajnoj povezanosti s domaćima ljeti pohode svoje korijene. Izlagači su brojnim podacima na ponos darovali domaće mještane koji su goste zahvalno počastili domjenkom, predstavivši sljedeće teme: Najraniji tragovi života na području Ljupča (Dario

Vujević), Arheološki tragovi antičke keramičke radionice kod Ljupča (Mato Ilkić), Ranokršćanski nalazi iz okolice Ljupča (Ante Uglešić), Srednjovjekovni spomenici na području Ljupča (Karla Gusar), Numizmatički nalazi s područja Ljupča (Mato Ilkić i Mate Perica), Problematika srednjovjekovne ljubačke povijesti (Serđo Dokoza), Pregled prošlosti Ljupča od 17. do 20. st. (Tado Oršolić), Župa Ljubač (Ivan Jordan, bogoslov rodom iz Ljupča), Glagoljica župe Ljubač (Pavao Kero), Ljubač na starim geografskim i pomorskim kartama (Josip Faričić), Geografske osnove razvitka Ljupča (Damir Mašaš i Denis Radoš) i Običaji u Ljupču (Marija Dušević, urednica portala Narodni list, rodom Ljupčanka).

Prvi spomen Ljupča je 1205. g. pod vlašću viteškog reda hospitalaca. Toponim Ljubač se spominje prvi put 1188. g. Hrvatski plemiči Pavao, sin Petra, prodaje zemlju u Ljubi, Ljupču. Sačuvani Zadarski katastar od kraja 15. st. kojeg je sačinila Venecija početkom 15. st. pokazuje sve posjede i prihode koji pripadaju komuni/vlasti i iz područja Ljupča. Ljubač je bio među pet najvažnijih ondašnjih središta: Zadar, Vrana, Nin, Novigrad i Ljubač. U distriktu Ljubač su članovi reda ivanovaca – hospitalci koji su vodili posebnu brigu o hospicijima, bolnicama. Bili su među križarima koji su isli oslobođati Kristov grob te im je papa za to dođeljivao posjede.

Krajem 12. st. ivanovci i templari naseljavaju Hrvatsko-ugarsko kraljevstvo u doba Bele III. Ivanovci naseljavaju Ljubač, na čelu reda je receptor, a templari Vranu, 1165. g. Bio je dogovor da ivanovci zaposjednu posjede koje su prije imali templari kad ih je papa kao red ukinuo. Hrvatski plemiči Mogorovići sredinom 13. st. dobili su posjed u Ljupču, a tu su posjede imali i Frankopani, Šubići i Matafari, iz čije obitelji potječu i dva zadarska nadbiskupa. U udžbenicima povijesti Ljubač se spominje po svom dokumentu Popis dužnosti i prava seljaka prema gospodarima u srednjovjekovnoj hrvatskoj državi.

Postojan još iz doba najstarijih kultura paleolitika, Ljubač obiluje obalnim i podmorskim nalazištima u uvali Plemići i Ljubačkoj vali, gdje je nedavno otkriven i prapovijesni nasip za lov ribe. U uvali su pronađeni brojni artefakti,

pečat, amfore, tegule, ulomci keramike, cigle, utezi za tkalački stan, radionički otpad, što potvrđuje tvornicu iz antičkog vremena koja je proizvodila cigle i gospodarski kompleks. U jednom grobu je bila uljanica iz 1. st. U Ljubačkoj uvali je najveći sačuvani gat u sjevernoj Dalmaciji gdje je u nasipima nađeno prapovijesno kamenje. Nevjerojatno je kako se nasip sačuvao u izvornom obliku, u svom drvu i kamenu, unatoč izloženosti raznih utjecaja u toj zoni plime i oseke. Ta dva lokaliteta potvrđuju kako su Ljupčani oduvijek bili dobri obrtnici i ribari. U Ljubačkoj uvali bio je niz rimskih vila,

a na lokalitetu Podvršje veće rimsko naselje. Glavčine u Podvršju su jedan od najznačajnijih lokaliteta ranog kršćanstva gdje je 1939. g. otkriven lokalitet tzv. dvojne crkve iz 4. st. Inače je poznato desetak takvih na prostoru nekadašnje provincije Dalmacije.

Ispod podnice južne crkve je pronađen tzv. oratorij gdje se prva kršćanska zajednica okupljala na molitvu. To je jedan od najstarijih oratorijskih na zadarskom području. Taj lokalitet je dao najcjelevitiju kamenu plastiku. Tu su pronađeni polukružna apsida, krstionica najprije kao križni a potom oktogonalni krsni zdenac, kamene prozorske rešetke, ograda svetišta, baldahin, pluteji, pilastri koji prikazuju kalvariju, dio stupića koji pripadaju menzi. Pronađen je i sarkofag, a uz tu crkvu i groblje s 530 grobova, među kojima jedan s urezanim križem na ploči. Uz jedan u Kruševu to je jedini takav grob na zadarskom području.

U grobovima su nađeni kopča iz 6./7. st., fibula iz 6./7. st. koje su nosili svećenici, pa je moguće riječ o grobu svećenika, zlatne naušnice iz 7. st., zlatnik Konstantina V. Kopronima i pečat-

njak bizantskog cara Mauricija Tiberija (582.-602.). Među srednjovjekovnim spomenicima su grobni humci Duševića Glavica, groblje iz 7. i 8. st. (9 grobova), Jokina Glavica (18 grobova) i prapovijesni humak Matakova Glavica koja se koristila i u antici i u srednjem vijeku, što je jedinstveno u Dalmaciji.

Utvrda na rtu Ljubačke kose pretpostavlja se da je nastala u doba Bizanta. Na toj je lokaciji nađeno i najviše numizmatičkih nalaza, a bila je među najvažnijim liburnskim gradinama i fortifikacijama u srednjem vijeku. Najviše novca je pronađeno iz najstarijeg razdoblja, od 4. st. pr. Kr. do završetka stare ere. Tu su nalazi iz rimskog razdoblja, srednjeg vijeka i ranog novog vijeka. U Ljubač je dospio novac iz Sjeverne Afrike, Egipta, keltski novac, iz Južne Italije. Dvije kovanice grčko-ilirskog novca su jedini takav nalaz u sjevernoj Dalmaciji. Republičanska rimska moneta je drugi takav nalaz na području cijele sjeverne Dalmacije.

Pronađen je i predcarski novac, iz Kartage, od rimskog cara Augusta i do kasne antike, novac Kolomana i iz dinastije Ludovika I. Anžuvinca, komunalni novac iz 13. st. U Dalmaciji su samo u Ljupču pronađene dvije kovanice kraljice Ivane I. (1343.-1382.) i Renata (1435.-1442.). Tu su i kovanice iz Napuljskog kraljevstva, Akvileje, Padove, Verone, Austrije, Kotora i mangir iz Turanskog carstva, kovanice Mletačke republike i srednjeg vijeka. Po svemu tome se može pratiti optičaj novca kroz stoljeća, što potvrđuje Ljubač kao frekventno trgovinsko i prometno područje tijekom povijesti.

**ZBORNIK KAČIĆ ‘SV. FRANJO ASIŠKI
U HRVATSKOJ 1212. GODINE’
PREDSTAVLJEN U ZADRU**

„Hrvatska je najfranjevačkija zemlja na svijetu. Sv. Franjo je sa svojom braćom vjernički, kulturno i politički najveći dobrotvor hrvatskog naroda. Tamo gdje nitko drugi nije mogao preživjeti, preživjeli su franjevci. Zato što su nešto ponijeli od sv. Franje. Važno je da svi otkrijemo sv. Franju, što nam Gospodin poručuje po sv. Franji danas“ istaknuo je fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima u dvorani samostana sv. Frane u Zadru u subotu 4. lipnja, kad je predstavljeno vrijedno djelo – Zbornik ‘Sv. Franjo Asiški u Hrvatskoj 1212. godine’, koji na 568 stranica, uz stotine crteža i fotografija, sabire radove predstavljene na Međunarodnom znanstvenom skupu prigodom osam stoljeća od dolaska sv. Franje u Hrvatsku i o počecima Franjevačkog reda među Hrvatima, održanima u Splitu i Zadru 1. i 2. listopada 2012. g. Taj simpozij organiziralo je Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i BiH.

Zbornik je objavljen kao 46. broj edicije ‘Kačić – zbornik Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja’ iz Splita, čiji je glavni urednik od 1974. g. fra Hrvatin Gabrijel Jurišić. Osobe koje su inicirale i organizirale održavanje simpozija, nepune četiri godine poslije, jer je riječ o pripremi iznimnog i opsežnog znanstvenog djela, predstavile su Zbornik u Zadru. To su bivši provincijali dr. fra Josip Sopta, (Franjevačka provincija sv. Jeronima) i fra Ljudevit Anton Maračić, (Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca) te fra Hrvatin Gabrijel Jurišić, urednik i ovog izdanja čije su tiskanje pomogli Splitko-dalmatinska županija, Grad Sinj i Provincije Prvoga, Drugog i Trećeg reda.

„Franjo je zacijelo najzanimljivija osoba u povijesti Crkve i svijeta. Za njega se zanimaju vjernici, povjesničari, filmski umjetnici, pjevači, ljudi koji su izvan Crkve, agnostiци. To je zanimljiva osoba jer je svet. Obasjao je svijet božanskom dobrotom. Zato je dobro zanimati se za njega i istraživati ga sa svih strana. Ne toliko baviti se Franjom svecem, nego sv. Fra-

njom prorokom. Jer po njemu nam Gospodin i danas govori“ rekao je provincijal Bilokapić u samostanu sv. Frane u Zadru, koji je prvi i najstariji franjevački samostan na hrvatskoj obali.

Zbornik sadrži 23 priloga stručnjaka predavača sa simpozija, pozdravne govore u Splitu (Fra Ljudevit A. Maračić, fra Joško Kodžoman, mons. dr. Ivan Čubelić i Ante Sanader) i Zadru (mons. dr. Želimir Puljić, dr. fra Stanko Josip Škunca, dr. fra Josip Sopta) te jedanaest priloga u dva dodatka koji s povijesne i umjetničke strane proširuju temu početaka franjevaštva na hrvatskim prostorima. Radovi tematiziraju glavno pitanje simpozija: Je li, kada i kako došao sv. Franjo prilikom svog prvog pokušaja odlaska na istok 1212. g. i preplovljavanja Jadran? Zbornik sabire radove o najpoznatijim tradicijama koje svojataju pristanak sv. Franje u neke istočno-jadranske luke, rekao je Maračić.

Prvi krug radova obuhvaća tekstove koji obrađuju predaje Franjina pristajanja na hrvatsku obalu: dubrovačka (fra Josip Sopta i dr. Marijan Sivirić), splitsko-trogirska (dr. Milan Ivanišević i fra Nikola M. Roščić), zadarska (fra Stanko Škunca, fra Donat Fabijanić) uz tekst ‘Diplomatička analiza papinskih isprava franjevcima 13. st. sačuvanih u franjevačkom samostanu u Zadru’ dr. Milka Brkovića, istarsko-kvarnerska (fra Ljudevit Maračić), zagrebačka (fra Željko Železnjak). Tome je povijesni predložak teksta ‘Mjesne predaje o putovanjima sv. Franje u pokrajini Marke’ fra Angela Palerija, kao ono što je prethodilo Franjinoj plovidbi s druge strane Jadran. Drugi krug radova donosi širi kontekst o vremenu i prostoru kad se

odvijao brodolom lađe sa sv. Franjom i posljedično vjerojatno prisilno pristajanje na hrvatsku obalu.

Političko-društvene prilike toga vremena u Južnoj Hrvatskoj donosi prof. Andelko Mijatović, prikaz crkvenih prilika dr. Slavko Kovačić, pomorsko-geografski sustav Jadrana onog vremena dr. Josip Faričić. O fratrima i klarisama koje su nakon tih događaja počeli živjeti i djelovati na ovom području govore prilozi fra Andrije Zirduma (Bosna), fra Marijana Vogrina (Slovenija), fra Petra Runje (trećoredci) te s. Kate Karadže i s. Marije Petričević (klarise). Pregled prvih franjevačkih plodova svetosti na hrvatskim prostorima donosi fra Gabrijel Jurišić. Treći krug čine prilozi o kulturno-umjetničkim odjecima i utjecajima Franjina dolaska i boravka u nas: likovni prilozi Franjina boravka u Hrvatskoj (prof. Andelko Badurina), povezanost franjevaca i umjetnosti na hrvatskoj obali tog vremena (dr. Joško Belamarić).

Objavljeni su i prilozi rezultata istraživanja franjevačkih početaka u Hrvata, pokojnih franjevačkih istraživača fra Euzebija Fermendžina (dr. fra Daniel Patafta) i fra Dominika Mandića (dr. fra Robert Jolić). Podsjetivši na sedam mjesta koja se spore oko toga iz kojeg potječe grčki pjesnik Homer, pa postoji grčki diptih koji ih sve spominje, Maračić je rekao: „Možda bi bilo dobro sastaviti zgodno mnemotehničko sredstvo, koje bi nabranjem mjesta koja svojataju Franjin dolazak i budući naraštaji mogli pamtitи, u nadi da će se postupno smanjivati popis i polako otpadati imena koja ne izazivaju povjerenje ni sigurnost. Mislim da Zbornik u tome može prilično pomoći“.

„Pronađeni novi izvori daju novo svjetlo na pitanje dolaska prvih franjevaca i osnivanje prvih samostana na Jadranskoj obali. Izdavanje Zbornika i održavanje znanstvenog skupa potvrđuju blagotvornu suradnju i složni rad sve braće i sestara franjevačke obitelji u Hrvata: muških i ženskih redovničkih i svjetovnih, franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i u BiH. To je dodatni poticaj njihovom zajedničkom radu i zблиžavanju“ poručio je Maračić. Najavio je i obilježavanje Spomena franjevačkih obljetnica, svefranjevačku proslavu 800. obljetnice

Porcijunkulskog oprosta i 500. obljetnice dio-be prvog franjevačkog reda koji će se održati u Zagrebu 16. i 17. rujna u franjevačkoj crkvi sv. Križa u Sighetu.

„Stablo mira i dobra zasadio je sveti otac Franjo koji je prije osam stoljeća svojom blagoslovljenom nogom stupio na hrvatsku obalu Jadrana. Bilo je to sjeme koje je duboko pružilo svoje korijene u dušu našeg čovjeka i razvilo divne krošnje, da se u njihovoј sjeni i mi danas lijepo i ugodno osjećamo“ rekao je fra Gabrijel Jurišić. Nasuprot pojmu ‘protivni vjetorvi’ fra Tome Čelanskog, koji je rekao da su Franju bacili na hrvatsku obalu, fra Gabrijel je istaknuo: „Za nas je to sretni i dragi Brat Vjetar koji je u našu domovinu doveo prvog građanina ondašnjeg kršćanskog svijeta, Franju iz Asiza“. Stoga uvodna posveta Zbornika glasi: „Blaženom ocu Franji koji je 1212. godine, ‘kad su puhal protivni vjetrovi’, došao na hrvatsku jadransku obalu i u dušu hrvatskog naroda zasijao predragocjeno sjeme serafiske ljubavi, pa je to sjeme u proteklih osam stoljeća obilno rađalo ne samo duhovne plodove, ovaj Zbornik njegovi sinovi i kćeri harno posvećuju g. g. 1212.-2012.“

„Franjevci su najbrojnija redovnička zajednica u hrvatskom narodu. Imaju pravo oni koji kažu da je hrvatski narod najfranjevačiji narod na svijetu“ istaknuo je Jurišić. U Crkvi u Hrvata je oko 14 000 registriranih članova u franjevačkoj obitelji. U dodatku je navedeno 29 provincija svih triju franjevačkih redova i družbi koji zajedno imaju oko tri tisuće članova. Treći svjetovni franjevački red ima oko šest tisuća, a Franjevčka mladež više od četiri tisuće članova.

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Jurišić je naveo koje važne i zanimljive podatke Zbornik donosi: prvi i najvažniji plod boravka sv. Franje u Hrvatskoj su njegovi sveti sljedbenici, jeruzalemski mučenici sv. Nikola Tavelić i Deodat Airbert, bl. Salomeja Krakovska, bl. Julijan iz Bala, bl. Stanislava Šubić, klarisa, sestra bana Pavla i više od trideset mučenika premnulih na glasu svetosti. Kasnije ih ima još preko petsto. Samostan u Zadru čuva bulu pape Grgura IX. o proglašenju patrijarha Franje svetim. Pečat Provincije Dalmacije iz 14. st. čuva se u Britanskom muzeju u Londonu, a pečat generala Franjevačkog reda bl. Ivana iz Parme (1289.) u samostanu Male braće u Dubrovniku. Prvi franjevci biskupi u gradovima na Jadranu dali su novi zamah crkvenoj umjetnosti 13. st. Jedan stari Dubrovčanin dao je služiti tsuću misa za svoje pokojne. U Zagrebu na Kaptolu franjevci su izgradili crkvu na zemljištu koje je grofica Katarina Galović darovala sv. Franji kad je, prema predaji, posjetio Zagreb.

Predsjednik organizacijskog odbora simpozija bio je dr. fra Josip Sopta. Na predstavljanju je rekao da je Zbornik zaokruženje velikih tada učinjenih napora i završetak slavljeničkih događanja. „Jubileji jesu da se slavi, s ciljem da se pokažu rezultati, da se vidi gdje smo i naznači perspektive budućega“ rekao je Sopta poželjevši da se osvijesti značaj važnih proslava. „God. 2006. smo slavili Godinu obraćenja sv. Franje koji se obratio 1206. g. God. 2009. smo slavili obljetnicu početka franjevačkog reda, kad je papa dao usmeno dopuštenje franjevcima da rade. God. 2012. je bio jubilej mogućeg dolaska sv. Franje na hrvatsku obalu, kad je prema zapisima Franjo bačen na hrvatsku obalu.

Postoje zapisi da je Franjo i na povratku iz Svetе Zemlje svratio u jedan ili više hrvatskih gradova. Zato postoje te brojne tradicije. Već sljedeće godine obilježava se spomen na 1517. g. kad se franjevački red podijelio, papa Leon X. odlučio je to na želju franjevaca“ rekao je Sopta.

Istaknuo je i značajna djela o franjevaštvu koja su bila san i prijašnjih generacija. To su Hrvatski franjevački biografski leksikon koji je u glavnim konturama bio dovršen prije četrdeset godina. Za to je osobito zaslužan povjesničar

fra Emanuel Hoško. Prije njega na tome su radili franjevci Vicko Kapitanović, Hadrijan Borak i Mijo Brlek. Drugo veliko djelo je priručnik za svakog franjevca, ‘Franjevački izvori’ (2013.), koji ima više od 2200 stranica na biblijskom papiru. Rad je stotine ljudi i brojnih autora. „Veliku zahvalu dugujemo franjevcu iz Italije. Fra Carlo Paolazzi je tada radio kritičko izdanje na spisima sv. Franje. On je nama Hrvatima velikodušno dao svoje još neobjavljene rukopise, da iz njegovih zapisa mi radimo hrvatske prijevode. Tako se ovo hrvatsko djelo pojavilo paralelno s talijanskim prijevodom, što nijedan narod u Europi nije učinio“ rekao je Sopta. Oko toga se trudio i bosanski franjevac Pero Vrebac.

Treće djelo je Zbornik Kačić o međunarodnom simpoziju, predavači su bili iz Hrvatske, BiH, Slovenije i Italije. Liturgijska proslava održana je tada na Sustipanu u Splitu a znanstveni trag je simpozij kojeg su vodili Sopta, Maračić i Jurišić. Uz to, konventualci su objavili veliku monografiju o svojoj provinciji, ‘Veličina malenih’ 2010. g., autora fra Ljudevita Maračića i fra Nikole Roščića. Provincija sv. Jeronima iz Zadra priredila je 2010. g. izložbu ‘Milost susreta – umjetnička baština Franjevačke provincije sv. Jeronima’ u Klovićevim dvorima u Zagrebu. „Željeli smo reći da je susret sa sv. Franjom bio milostan događaj uopće, za hrvatski narod, kao što je milostan događaj bio početak franjevačkog reda“ poručio je Sopta.

U prigodnoj riječi svima je čestitao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Događaj je vodio fra Tomislav Šanko, tajnik Franjevačke provincije sv. Jeronima i odgojitelj postulanata, a obogatio je i nastup klape Kalelarge i Zbora mladih crkve sv. Frane.

EUHARISTIJSKO KLANJANJE ZA MLADE ZADARSKE NADBISKUPIJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Za sve što volimo, nađemo vremena, poticaj je s euharistijskog klanjanja za mlade Zadarske nadbiskupije održanog u petak 10. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru kao zahvala na završetku akademske i školske godine. Pod geslom ‘Zahvali srcem prepunim, zahvali Ocu svetomu’, temeljem nekoliko biblijskih tekstova kao podloge razmatranja pred Presvetim, mladi su promišljali sljedeće poticaje: Ustrajno molite i dat će vam se, Pomozi da prepoznam snagu molitve, Pouzdajem se u twoju Providnost, Ovo je godina twoje velike milosti, Postani ljubav, Imamo li vremena za Gospodina, Ljubav, naš životni poziv i Moje zvanje je ljubav.“Molim te da me naučiš moliti i kad sam izvan crkve. Želim biti tvoj i kada sam u svijetu: na poslu, fakultetu, u obitelji, među prijateljima. Molim te da se nikad ne sramim biti tvoj, kad se nalazim među onima koji te ne poznaju ili te ne prihvataju“ rekli su mladi pred Isusom u Pre-svetom oltarskom sakramantu, priznajući i da su toliko puta molili Oče naš poput brojalice: „Nisam bio svjestan veličine tih riječi. Pomozi mi da prepoznam snagu te molitve koju si prenio apostolima. Pomozi mi prepoznati napasti i sve što ne dolazi od tebe, da bih se znao boriti“. Prikazali su Gospodinu svoje čežnje, molitve i potrebe u povjerenju da Isus zna što je najbolje za svakoga. Zahvalili su Bogu što im pomaže shvatiti na koje je sve načine djelatan u njihovom životu i što je Bog uz čovjeka i kada osoba toga nije svjesna. „Toliko puta se tražimo, ne znamo što izabrati i učiniti sa životom. Često padamo na ispit u ljubavi. Kako ljubiti ako sam uvijek nezadovoljan“ upitali su mladi, propitujući koliko su zadovoljni svojim životnim izborom. U razmatranju „Što reći o ljubavi dok stojiš pred Ljubavi, pred onim koji ljubi savršeno“, spomenuli su se i bl. Alojzija Stepinca koji je iz ljubavi prema Bogu i Crkvi spremno darovao svoj život. „Često nam se toliki sveci i mučenici čine kao nedostižni ideal koji nikad nećemo doseći. Ljubav nas stalno potiče da gledamo prema gore i pomoću nje se uzdigne-mo od svega što nas pritiše“ rekli su mladi,

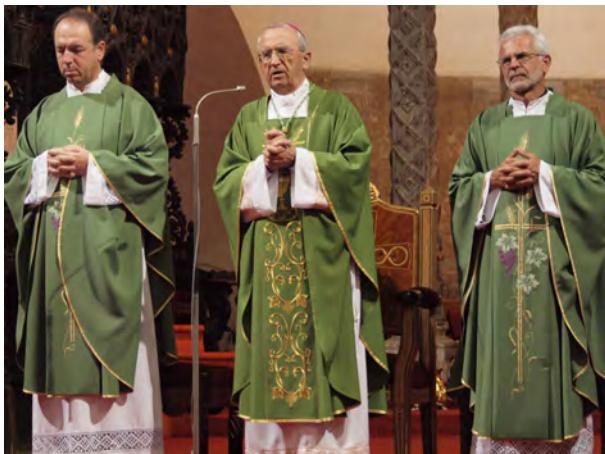
podsetivši na Stepinčeve riječi, da nasuprot mrmljanju o teškim danima kad ljudi postaju pesimisti, trebamo zahvaljivati Bogu što nam daje priliku živjeti u teškim vremenima, jer baš u takvim prilikama pojedinci mogu pokazati najljepša svojstva svoje duše. Istaknuvši kako je Krist bio uslišan zbog svoje predanosti pri-kazujući vapaje, molitve i prošnje Bogu koji izbavlja od smrti, mladi su priznali da smo če-sto u napasti tražiti svoje kao ono što nam pri-pada, na što imamo pravo: „Koliko sam puta svoja prava tražio od tebe, Gospodine? Daj mi dobre roditelje, braću, sestre, prijatelje, zdrav-lje, lijep izgled, novac, uspjeh, kuću, auto. Daj mi sve što poželim i kad poželim. Tražeći sve to zaboravljam najvažnije – biti dobar sin nebe-skog Oca. A zapravo je prolazno sve što mislim da mi pripada“.

U klanjanju su sudjelovali i članovi crkvenih zborova mladih. Upitavši koliko traže Gospodina i koliko mu zahvaljuju, kroz pjesme i meditacije mladi su izrazili želju više boraviti u blizini s Isusom, poručivši: „Za sve što volimo u životu, nađemo vremena. Volimo glazbu, satima ćemo je slušati. Volimo Facebook, satima ćemo sjediti i dopisivati se, dijeliti slike i statuse, iako se nikad nismo vidjeli niti ćemo se vidjeti s nekim od ljudi. Volimo izaći vani i zabaviti se, sate provesti na kavi. Usپoredimo s time našu ljubav prema Kristu i kažimo koliko ga volimo, koliko smo vremena spremni žrtvovati za njega. Molimo li samo kad nešto trebamo? Svatko najbolje zna koliko mu je sta-lo do Gospodina. Podari mu svoje vrijeme, jer je to najdragocjenije što možemo dati“.

**MISA ZAHVALNICA ZA PROTEKLU
AKADEMSKU GODINU
U KATEDRALI SV. STOŠIJE**

Misu zahvalnicu sa svečanim Tebe Boga hvalimo za proteklu akademsku godinu u katedrali sv. Stošije u Zadru u nedjelju 12. lipnja predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nadbiskup je potaknuo studente da zahvale za sve koji su ih pratili na akademskom putu: profesore, roditelje, rodbinu, prijatelje i za sve što su tijekom studiranja uspjeli spoznati i shvatiti. Ujedno je to trenutak da studenti zamole Boga za oproštenje, kad nisu bili na visini povjerenog, nisu bili odgovorni i učinili koliko su mogli. „Usprkos nastojanju, bilo je promašaja, zakazivanja, a bile su divne prigode, ne ostaviti nijedan ispit za jesen“ rekao je mons. Puljić. Potaknuo je i profeosore da zahvale Bogu za divnu mladost koja usprkos teškoća nastoji, trudi se studirati, učiti i nešto postići.

„Hvala Bože za mogućnost da mogu svoje talente upotrijebiti njima na korist. Zato sam završio visoke škole, postigao akademske stupnjeve, kako bih mogao drugima služiti“ rekao je nadbiskup u ime profesora, ohrabrivši ih da i oni na kraju godine zamole oproštenje kad nisu bili na visini svog profesionalnog znanja i zvaničja. „Božje milosrđe i njegovo srce ima razumijevanja. Tom misom kažemo hvala i oprosti“ rekao je mons. Puljić, govoreći u propovijedi o Godini milosrđa koja podsjeća da Božje srce ne gleda na mane i propuste čovjeka, nego nas voli, želi da idemo naprijed, da se popravljamo.

I navještenim biblijskim čitanjima Isus nas želi potaknuti da idemo na više, bolje, da budemo

savršeniji, rekao je nadbiskup. Primjer za to je žena koja je, usprkos tome što je bila otpisana, imala hrabrosti pasti pred Gospodina. Isus svojom božanskom pedagogijom objašnjava Šimunu ljepotu te žene jer je imala hrabrosti to učiniti. Saumelova knjiga opisuje Božjeg proroka Natana koji se usuđuje doći Davidu i objavljuje mu Božje milosrđe, Oca koji je silan. Kaže da mu Gospodin opršta grijehu i neće umrijeti. Nadbiskup je rekao kako Natan nije pred Davidom nastupio gordo, s visoka mu rekao ‘Ovako govori Gospodin, Bog Izraelov, Ja sam te pomazao za kralja Izraelova, ja sam te zaštitio, a ti si prezreo mene jer si ubio Uriju Hetita, a njegovu ženu uzeo sebi’.

„Natan nije tako nastupio. Nego je došao po put Isusa, slikom kao što je Isus pitao Šimuna kome će biti gospodar draži; komu je više oprošteno. To je dvoje hrabrih ljudi, Natan i žena, u različitim ulogama. Natan u službi Božjeg najvestitelja koji se nikog ne boji. Obraća Davida. Opomena koju je rekao Davidu potaknula ga je da ispjeva prekrasnu pjesmu pokajanja, Sagriješio sam protiv Gospodina. Nepoznatoj ženi Isus upućuje riječi utjehe da su joj oprošteni grijesi.

Te dvije osobe posvješćuju što Godina milosrđa znači za nas. Jesmo li kadri poput te žene, pred svojom savješću, glasom koji je u nama i progovara nam, osjetiti koliko smo sukladni Božjem zakonu i savjesti koju nam je dao Gospodin. Savjest je mjerilo, poticaj, oruđe koje nam je Bog dao, instrument kojim se možemo poslužiti. Jesmo li odlutali, kao nekad ta žena i David“ potaknuo je mons. Puljić na razmatranje, poželjevši da Godina milosrđa pomogne da se obratimo, postanemo bolji, da rastemo i otkrijemo Boga koji nas je za sebe stvorio.

Suslavili su dr. Elvis Ražov, pročelnik Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, o. Franjo Kowal, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije i katedralni župnik Josip Radojica Pinčić. U misi su sudjelovali i dr. Dijana Vičan, rektorica Sveučilišta u Zadru i prorektor dr. Josip Faričić.

BLAGDAN SV. ANTUNA PADOVANSKOG NA SMILJEVCU U ZADRU

Blagdan sv. Antuna Padovanskog u istoimenoj župi na Smiljevcu u Zadru svečano je proslavljen u ponedjeljak 13. lipnja pohodom štovatelja sv. Ante iz cijele Zadarske nadbiskupije. Večernje koncelebrirano slavlje za vanjskim oltarom na Trgu sv. Ante ispred župne crkve predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„U kratkom životnom vijeku, živio je samo 36 godina, sv. Ante je učinio silna djela. Školu služenja, skromnosti, poniznosti i svetosti naučio je na oltaru, u euharistiji, gdje je nalazio snagu i nadahnuće. Kod oltara je rastao u kreposti i mudrosti pred Bogom i ljudima“ rekao je mons. Puljić, dodavši kako je sv. Antun, dok su se drugi bavili trgovinom, svakodnevnim poslovima i pritom često zaboravljali na vječnost i spasenje duše, on revno propovijedao, navješćivao Božju istinu, pozivao na obraćenje, korio i upućivao protiv zabluda svog vremena, loših običaja i krivovjerja, te su ga nazvali i maljem heretika.

„Nije zatvarao oči pred činjenicom niskog vjersko-moralnog života svojih suvremenika. Uz veliko teološko znanje, dobro je poznavao i Sveti Pismo. Bog ga je obdario lijepom rječitošću što će ga učiniti najčuvenijim propovjednikom svih vremena“ rekao je nadbiskup. Podsjetio je kako je sv. Antun 1221. g. u Asizu susreo Franju na duhovskom kapitulu kad se učvrstio u trajnom opredjeljenju služiti Bogu i Crkvi. „Zahvaćen duhom Franjine karizme, postajao je sve više svjestan da se čovjek u potpunosti ostvaruje samo kad ga Bog uzvisi, obogati i ispunji svojim dobrima. Sveci su uvijek suvremeni i izazovni.

Sv. Ante je suvremen po svjedočkom životu i radikalnom opredjeljenju za Boga, po jasnoći moralnih i kršćanskih načela koje je izlagao u svojim poznatim propovijedima. Nije se umarao isticati važnost kreposnog života, duh molitve, poniznosti i samozataje. Nije štedio ni poroke svog vremena i suvremenika: oholost, škrrost, bludnost i lihvarstvo“ rekao je nadbiskup. Upozorio je kako smo premalo proroci u svijetu punom izazova, a u vremenu nejasnoće i pomutnje potrebni su odvažni svjedoci koji će nas neustrašivo, poput sv. Antuna, upućivati na Isusa, ugaoni kamen i središte svega.

„Hoće li se na početku 21. st. naći neki novi sv. Antun ili Leon Veliki da našem čovjeku, suputniku i supatniku, ponovno uzvikne ‘Kršćanine, upoznaj svoje dostojanstvo!’. Tko će to drugi učiniti, ako ne oni koji se hrane s vrela besmrtnosti, koji se nadahnjuju na riječima Života, koji znaju gdje su temelji i razlozi vrijednosti čovjeka i njegovog dostojanstva, koji znaju kome su povjerovali. Pred tim odgovornim zadatkom nalaze se štovatelji svetih tajna, navjestitelji Radosne vijesti, sljedbenici Krista i njegovih miljenika, svetaca“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši da štovanjem svetaca ispovjedamo vjeru u svijet otkupljenja i nebeske slave.

„Narod koji štuje svece je kršćanski narod. Štovanje svetaca je tihi, ali radikalni otklon od suvremenih zavodenja: globalizacije, ateizacije, rodne ideologije, relativizma, indiferentizma i svih drugih suvremenih ‘izama’ i zastranjenja“ naglasio je nadbiskup. Podsjetio je kako je u povijesti bilo vremena kad je Crkva morala voditi bitku za goli život, ali i bitku za očuvanje

svetih tajna. „Crkvu je kroz stoljeća pogađalo unutarnje rastakanje i izvanjsko ugrožavanje. Udaralo se po njenoj strukturi i fanatičnom mržnjom obaralo na njenu hijerarhiju, prisjetimo se Stepinčeva vremena. Zaboravljalo se kako je ona glasnica vječnosti, navjestiteljica nadzemaljske istine, novog neba i nove zemlje. I naša domaća Crkva vodila je i vodi dvije bitke: jučer za golo preživljavanje pred moćnicima komunističke ideologije, a danas za očuvanje svetinja koje se pokušava profanirati i desakralizirati. Zato je aktualna stara molitva što su je vjekovima molili naši pradjedovi: ‘Da se dostojiš svoju Crkvu ravnati i uzdržati, molimo te, usliši nas’“ poručio je mons. Puljić.

U svjetlu blagoslova djece povezanog s blagdanom sv. Ante, nadbiskup je rekao kako roditelji koji traže blagoslov djece svjedoče o odnosu obitelji, Crkve i euharistije.

„Roditelji krštavaju djecu, vode ih u crkvu, uče ih moliti i s njima skupa mole, posvećuju ih i prikazuju Bogu kao svoj najdragocjeniji dar. Očevi i majke, u vašim je rukama budućnost djece naroda. Vi ste zaslužni za ono što oni budu činili u životu. Ako je vama sveta misa važna i njima će biti. Ako se vi Bogu molite i oni će to činiti. Ako vi pozitivno govorite o svojim susjedima, učitelju, svećeniku, rođaku i prijatelju i vaša će ih djeca poštivati“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je sv. Ivan Pavao II., znajući kolika je uloga obitelji u odgoju djec, 21. listopada 2001. g. blaženima proglašio prvi bračni par, Mariju i Alojzija Beltrame Quattrocchi.

BLAGDAN ROĐENJA SV. IVANA KRSTITELJA NA RELJI U ZADRU

Stepinčev relikvijar Blagdan Rođenja sv. Ivana Krstitelja svečano je proslavljen u petak 24. lipnja u istoimenoj župi franjevaca glagoljaša na Relji u Zadru večernjim koncelebriranim slavlјem koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Istaknuvši da je sv. Ivan Krstitelj granitni značaj i karakter koji i danas privlači, nadbiskup je rekao kako je Ivan bio i ostao hrast kojem ni najjače oluje nisu mogle nauditi. On ostaje vjeran Božjim načelima do kraja. Nije popustio ni pred Herodom i njegovom priležnicom Herodijadom. „Tako je uvjernjivo propovijedao da ga je i Herod volio slušati, iako ga je upravo Herod dao uhiti zbog Herodijade kojom se bio oženio, jer mu je Ivan rekao da ne smije imati žene brata svoga. Tako je Ivana hrabrost dovela u zatvor. Isusu je bio drag i obasuo ga je pohvalama. Isus je pohvalio još neke, Natanaela zbog iskrenosti, ženu grešnicu zbog iskazane pažnje, Kananku i stotnika zbog njihove ustrajne molitve, Petra zbog ispovijedanja vjere. Ali, Ivana je osobito pohvalio i rekao kako se takav od žene nije rodio. Ivan je to zasluzio pokorom, propovijedanjem i dosljednošću života“ rekao je mons. Puljić. Kao Isusov preteča i Božji čovjek, pomagao je ljudima u pitanjima, problemima i pokazivao put spasenja. „Evangelisti bilježe da je bio ‘navjestitelj Božje srdžbe i pravde njegove’. Svoju riječ upućivao je raznim staležima, ni pred kim nije imao straha. Najčešće riječi koje su se čule od njega bile su sjekira, oganj, vatra, sječa, pravda, srdžba, čišćenje, krštenje, kajanje, ispovijedanje grijeha“ rekao je nadbiskup, dodavši da je „Ivan bio sin pustinje, čovjek čista zraka i širokih pogleda. Nakon što je sebe disciplinirao, pokušao je to učiniti i s farizejima i saducejima kojima je govorio: ‘Leglo gujinje. Svako stablo koje ne donosi dobrog roda sijeće se i u oganj baca’ (Mt 3, 7-10). Vojnike je pozivao neka ne čine nasiљa, carinicima je dovikivao da ne utjeruju više nego je određeno“. „Zbog takve načelnosti i hrabrosti, Ivan je kroz stoljeća bio drag i blizak našem čovjeku vjerniku. Koliki su naši Ivani stradali jer nisu htjeli pogaziti svoju vjeru, zanijekati korijene i odreći se kršćanskih načela.

Ivan im je u tome bio nadahnuće i zaštitnik. A nije bilo lako odhrvati se silnim zavodenjima i zastrašivanjima, pa je nažalost bilo onih koji su nasjeli zavodljivim udicama njihovih obećanja. Bogu hvala što je bilo puno onih koji su ostali nepokolebljivi i neustrašivi kad se radilo o vjernosti i idealima života. Zahvaljujući upravo takvima vjera i danas živi“ poručio je mons. Puljić, podsjetivši da je stoljećima Katolička Crkva bila na ispit pred moćnicima ovoga svijeta koji su je htjeli učiniti svojom sluškinjom: od rimskih kraljeva i cezara do boljševičkih komesara. „Sjetimo se kad je naš veliki kardinal Stepinac poput stotine drugih svećenika bio zatvaran, suđen i mučen jer se nije htio odreći vjere, službe i istine. Bilo nam je dragو i lijepo slušati sv. Ivana Pavla II. u Solinu 5. listopada 1998. g., kako okupljenim mladima i vjeroučiteljima govorio o tom našem heroju kojeg je dan prije proglašio blaženim u Mariji Bistrici: ‘Blazi Alojzije Stepinac je službu naviještanja Evandželja ispunio svojom patnjom za Crkvu, a poruku vjere zapečatio svojom smrću. Draža mu je bila tamnica nego sloboda, i to samo zato kako bi obranio slobodu Crkve i njeno jedinstvo. Nije se strašio okova kako ne bi bile okovane riječi Evandželja’. Kakva divna pohvala na račun bl. Alojzija Stepinca. Poput one koju je Isus uputio na račun Ivana Krstitelja: ‘Što ste izišli gledati? Trstiku koju vjetar ljudja? Ili proroka? Da, i više nego proroka. Zaista kažem vam, između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja (Mt 11, 7-11)’ rekao je mons. Puljić.

sv. Ivan Nadbiskup je podsjetio da se u liturgiji obično slavi dan smrti sveca, a ne njihov rođendan. Iznimke su rođendan Isusa Krista, Božić, rođendan Majke Božje (Mala Gospa) i rođendan Ivana Krstitelja, zadnjeg proroka Starog zavjeta. „Slavlje sv. Ivana Krstitelja znak je naše ljubavi prema Božjem Jaganjcu Isusu kojem je on pripravljao put, naše zahvalnosti na daru Crkve koja je njegovo produljeno utjelovljenje i izraz našeg poštovanja prema sakramentima, osobito prema euharistiji koja je naš stup i tvrđava istine. Ona je naša hrana koja nam pomaže da se ne izgubimo u sumaglići zavodljivih ideja i pred brojnim kušnjama sekularizma koji kuca i na naša vrata. Okuplje-

ni oko sv. Ivana isповijedamo da nam je zakon Evandželja prava i cjelovita mudrost života. Tu su vjeru prakticirali naši očevi kroz stoljeća i bili sigurni da su sveci Božji miljenici, moći zagovornici i dragi zaštitnici“ poručio je nadbiskup Puljić.

Proslavi župne svetkovine prethodila je trodnevna duhovna obnova koju je predvodio fra Niko Barun, provincijal Provincije franjevaca trećoredaca glagoljaša koji je govorio o djelima milosrđa u životu bl. Alojzija Stepinca te sv. Ivanu i djelima milosrđa. Drugog dana trodnevnice, u srijedu 22. lipnja, blagoslovljjen je relikvijar bl. Alojzija Stepinca, srebrni s elementima pozlate, teži više od četiri kilograma. Djelo je akademskog kipara Petra Dolića iz Zagreba. Relikvija je Stepinčeva krv na staklenoj pločici koju su mu liječnici vadili 1957. g. radi liječničke kontrole. Odljev relikvijara izrađen je u Ljevaonici umjetnina ALU d.o.o. u Zagrebu. Relikvijar je izведен s klasičnim elementima pokaznice s detaljima koji imaju simboličko značenje. Središnji dio relikvijara je pozlaćeno

srce u koje je postavljena staklena pločica s krvlju Stepinca. Srce je probodeno s tri čavla koji ocrtavaju križ, a kao aureolom obavijeno je maslinovom granom s lišćem. Sve je stavljeno na stopicu koja daje dojam stabla koje raste iz moćnog korijena, čime se dobilo čvrsto postolje relikvijara čiji je središnji i dominantni element srce. „S jedne strane, srce se veže uz krv čiji ostatak imamo od blaženika, a s druge strane vezan je uz povijesnu činjenicu uništavanja blaženikova srca. Srce blaženika za vrijeme obdukcije izvađeno je iz njegova tijela i uništeno. Uništavanje srca trebao je biti zadnji udarac komunizma u zatiranju i uklanjanju svetog pastira Crkve u Hrvata s kojim motivima je i pro- veden sudski proces protiv blaženika. Stvarno i puno oživljavanje i životvornost srca blaženika će biti po milostima koje će iskazivati svojim štovateljima“ rekao je župnik Relje fra Ivan Paponja, istaknuvši da se relikvijar može gledati kao Stepinčev stablo koje je urodilo plodom, jer je njegov korijen Kristovo evanđelje, a voda tekućica Kristova milost. „Čašćenjem relikvije i štovanjem blaženika, u živote pojedinaca, obitelji i svijet ulaze blagoslov i milosti mnogih duhovnih i tjelesnih uslišanja koji su se po zagovoru blaženika mnogima dogodila. Pristupajmo vrelu milosti blaženikovih relikvija da uslišani po njegovu zagovoru radosnije i blagoslovljenije živimo svoj kršćanski poziv“ poručili su franjevcu iz zadarske župe sv. Ivana Krstitelja uz blagoslov Stepinčeva relikvijara.

ZADAR: SVEĆENIČKO REĐENJE DON ANTE DRAŽINE

Don Ante Dražinu, rektora Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru rodom iz župe sv. Ivana Krstitelja Gorica – Raštane, za svećenika je zaredio zadarski nadbiskup Želimir Puljić za vrijeme svečanog misnog slavlja u subotu 25. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. „Bog zove i bira, a čovjek odgovara. Svećeničko zvanje spada u misterij vjere, jer ono je dar i otajstvo, kako je rekao Ivan Pavao II. U njegovu rađanju i hodu uključeni su Bog i čovjek, obitelj i zajednica vjernika“ rekao je mons. Puljić u propovijedi, istaknuvši da Bog prvi započinje

razgovor i očekuje odgovor. On čovjeka osobno zna i slobodno poziva.

„Iako Bog bira i poziva, nije uvijek lako ni jednostavno odlučiti se i prihvati Božji poziv. Odlučujuće je nadahnuće i poticaj „Ne boj se; odvaži se!“. Ne boj se svoje slabosti, kad Bog zove. Predaj mu se, jer on koji nas jača, sve može. Poziv je dar neba i milost, a odgovor je osobna stvar pojedinca i ne može se dogoditi po delegaciji. Uz to, on je potpun i trajan“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da apostolski rad i samozatajno služenje svećenika zaslužuju pozornost i zahvalu vjernika.

Ređeniku je poželio da bude čovjek molitve, rada i reda, da ne zaboravi kako ređenjem postaje molitelj i predmolitelj, zagovornik i odvjetnik povjerenih duša.

„Moli pobožno i sabrano, odano i zauzeto za sebe i druge, na misi, drugim liturgijskim pobožnostima, u molitvi časoslova. Ne zaboravljaj krunicu i čitanje Svetog Pisma. Radi, moli i drži se reda, staro je monaško pravilo koje nije izgubilo na svojoj važnosti i aktualnosti“

istaknuo je mons. Puljić u obraćanju don Anti, ohrabrivši ga da čuva čistoću, da ga ne zavede prirodni i instinktivni čovjek, da njegove riječi budu jasne, čiste i bistre, da ćudorednim izlaganjem upućuje slušatelje prema vrelu života.

„Živimo u svijetu u kojem se moralne vrijednosti olako otpisuju, a grijeh i devijacije besramno nude i obrazlažu kao pravo i vrlina. Crkva suočena s pritiscima i podmuklim zavođenjima koja ruše ono što je moralno i pristojno, traži hrabre i zauzete svjedočke koji znaju komu su povjerovali. Koji se ne boje govoriti, naučavati i prenositi na nova pokoljenja što su primili od Gospodina, uz rizik da budu ismijani i opisani kao ljudi iz Srednjeg vijeka, netolerantni i bez razumijevanja, a u sukobu s proklamiranim zakonom o diskriminaciji“ upozorio je mons. Puljić.

Poželio je da ređenik bude na visini zadataka koje mu Crkva povjerava, da mu molitva Božanskog časoslova, navještaj Radosne vijesti i dijeljenje svetih otajstava pomognu biti svjesnim onoga što radi, „kako bi druge učio što sam vjeruje te se suočljavao otajstvu križa Gospodnjega.

Neka ga Duh Sveti obuče silom odozgor, obdarji poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga“ rekao je mons. Puljić, dodavši kako je prostracija ređenika pred oltarom, dok prisutni zazivaju svece i blaženike, vanjski izraz naše nemoći i molitve za Božjeg odabranika svećenika koji je dar Crkvi, narodu i nadbiskupiji.

Nadbiskup je potaknuo na molitvu da svećenik bude dar ljubavi bez koristoljublja, da se dariva bez pridržaja, nesebično, da služi bez uvjetovanja i da Gospodin do kraja izvede što je počeo na njegovom krštenju. Mladu misu don Ante će slaviti 10. srpnja u župnoj crkvi u Gorici.

Na kraju mise s još troje mladomisnika iz Hrvatske, svima je udijelio mladomisnički blagoslov. U slavlju su sudjelovali svećenici Zadarske nadbiskupije, obitelj, rodbina i prijatelji ređenika, kao i KUD iz Gorice u narodnoj nošnji.

MISA ZA DOMOVINU UZ DAN DRŽAVNOSTI U KATEDRALI SV. STOŠIJE

„Dvadeset i peta obljetnica Dana državnosti dobra je prigoda sjetiti se silnih Božjih dje- la i čudesnih zahvata i uputiti nebu zahvalnu molitvu za sve koji su se s krunicom oko vrata suprotstavili agresiji, borili se i izborili mir i slobodu“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi misnog slavlja za domovinu koje je u nedjelju 26. lipnja predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru.

„Obljetnice obvezuju građane Lijepe naše da se sjete svih koji su zaslužni za sve što danas imamo te u slozi i odgovornosti izgrađuju zemlju na temeljima pravde, istine i ljubavi. Nije bez razloga Jahve odredio neka ‘narod nikada ne zaboravi, nego u srcu čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima video’ i neka to prenosi s koljena na koljeno“ rekao je mons. Puljić.

U zahvali za sve koji su izborivši slobodu otvorili putove novih mogućnosti suživota s ljudima i narodima Europe i svijeta, nadbiskup je istaknuo kako je „Dan državnosti obveza i poticaj svim građanima zemlje, osobito onima koji nose teret odgovornosti, da zauzeti i složno služe općem dobru u duhu evanđeoskih i općeljudskih principa. Jer samo sloganom i snagom zajedništva, uz zagovor i pomoć s neba, može se ostvariti puno toga, pa i protivnim vjetrovima usprkos“.

Misa kao veliki spomen i sjećanje na svetu gozbu ljubavi osobito je mjesto našeg urastanja u hod pamćenja i spasenjske povijesti, rekao je nadbiskup, istaknuvši da je misa za domovinu

i znak naše kršćanske odgovornosti za lice domovine koje treba odsijevati u njenim uredbama i zakonima, u njenoj kulturi i socijalnoj odgovornosti. Jer, ‘ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji’ (Ps 127, 1).

„Domovina nije samo zemljopisni prostor, već i svijet naših emocija, druženja i čežnji, slavlja i uspjeha. Istina, ima ih koji misle kako je domovina ostatak nekog romantičarskog doba. Mi, sljednici starozavjetnih obećanja i svjedoci uskrsnih zbivanja, vjerujemo da domovina ima svoje teološko mjesto u našem hodočasničkom životu. Naime, otkad je Krist ušao u ovaj svijet, on je usmjerio ljudski hod prema nebeskoj domovini. Tako je domovinu vremenitog i prolaznog života otvorio Bogu Ocu i njegovom spasenjskom naumu. Stoga u našem ovozemnom hodu prema nebu, domovina ima svoje svete dane ispunjene spomenom i zahvalnošću koji usmjerava i bistri naše poglede prema Bogu i budućnosti“ rekao je mons. Puljić.

Naglasio je da je Crkva u Hrvatskoj kao brižljiva majka i učiteljica moralno podupirala pravedne težnje Hrvata za slobodom i samostalnošću. „Pozdravila je osamostaljenje Republike Hrvatske 1991. g. te s naklonosću pratila proces pomirenja u vlastitim redovima. Od srca se radovala što sinovi onih koji su se u Drugom svjetskom ratu borili na suprotnim stranama, pružaju ruku jedni drugima, ne samo u crkvama, nego i na političkim tribinama. Takvom strategijom pomirbe i praštanja pod vodstvom prvog predsjednika dr. Franje Tuđmana, stvorene su pretpostavke za novo stabilno društvo pravde, mira i sigurnosti“ rekao je nadbiskup.

Podsjetio je da je rađanje hrvatske države, slobode i demokracije nailazilo na veliki otpor u međunarodnoj zajednici „koja u turbulentnom razdoblju rata nije uspjela obustaviti stradanje ljudi. Predugo je tolerirala one koji su okupirali Hrvatsku i onemogućavala povratak prognanih koje su pobunjeni Srbi protjerali s ognjišta. Ovih dana slušali smo bolni vapaj banjalučkog biskupa mons. Franje Komarice upućen vlastima BiH i međunarodnim predstavnicima, neka se omogući povratak prognanih u Banjalučku biskupiju.

Dok zdušno podupiremo dragog biskupa Franju u njegovim opravdanim vapajima i zahtjevima za povratak prognanih u svoj kraj i dom, sjećamo se i naših protesta i apela za vrijeme Domovinskog rata, kao i brojnih žrtava koje su bile utkane u slobodu hrvatske zemlje“ rekao je mons. Puljić, potaknuvši: „Zahvalni Bogu za veliki dar mira i slobode, mi ćemo moliti za domovinu neka joj na ovozemnom hodočašću, osobito u danima krize, kušnje i nepovjerenja, Gospodin daruje izobilja razboritosti, ljubavi i razumijevanja. Zahvalni za dar slobodne domovine, u čije temelje je ugrađeno puno suza, žrtava i krvi, molit ćemo za sve njene žitelje, neka budu trajno zahvalni Bogu za silna djeła koja nam je iskazao Gospodin. Preporučit ćemo naš narod zaštiti nebeske Majke kako bi ostao vjeran Kristu i njegovoј Crkvi, da kršćanskim krepostima napreduje na zemljи“.

Nadbiskup je podsjetio da se i u sagledavanju povijesti Izraela, u oslobođanju iz egipatskog ropstva i sklapanju saveza povezanog s putovanjem naroda kroz pustinju, otkrivaju slične povijesne dionice i hrvatskog hoda u vjekovnoj borbi za slobodu. Poslije četiri stoljeća robovanja u Egiptu, Jahve je oslobođio svoj narod i četrdeset godina ga vodio kroz pustinju do obećane zemlje. Onda je sklopio savez i odredio neka se to ne zaboravlja, nego svake godine obilježava godišnjim svečanostima: „Ono što čusmo i saznamo, što nam kazivahu oci naši, o slavi Gospodnjoj i sili njegovoј, predat ćemo budućim pokoljenjima“.

„Nešto slično smo i mi prošli. Najprije u petostoljetnoj obrani pred otomanskim osvajanjima kad je veliko hrvatsko kraljevstvo bilo

svedeno na ‘Reliqiae reliquiarum’. Zatim pedesetogodišnji hod kroz ideološku pustinju komunizma i marksizma kojih smo se oslobođili prije dvadeset i pet godina.

Dok se neki pitaju treba li se stalno vraćati u prošlost i razmišljati o onomu što se davno zbilo, čuli smo kako Jahve određuje neka se to ne zaboravlja i neka se svake godine obilježava“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je pamćenje sastavni dio identiteta obitelji, zajednice i naroda, a spomen važnih povijesnih događaja govori o našem ishodištu i ukorijenjenosti.

Uz Dan državnosti, tom je misom proslavljenia i zahvala za 25. godišnjicu 112. brigade Hrvatske vojske čiji su pripadnici također bili na misi.

To je najstarija i najbrojnija zadarska brigada, nazivana majkom svih dragovoljaca i postrojbi, u kojoj se borilo više od 11 000 branitelja iz cijele Zadarske županije, a trodnevnim prigodnim događanjima obilježava svoj doprinos u obrani Hrvatske. U misi je sudjelovao i zadarski župan Stipe Zrilić.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

ZADNJI DAN NASTAVE I DODJELA SVJEDODŽBI MURANTIMA KLASIČNE GIMNAZIJE IVAN PAVAO II. ZADAR

utor Sjemeništa 'Zmajević' don Ante Dražina te zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je maturantima gimnazije uručio svjedodžbe i nagrade odlikašima.

Voditelj programa Ratko Rušev je rekao: „S Bogom smo započeli ovu godinu, s Bogom je i zavrsavamo, zahvalni na svim darovima, snazi, ljubavi i milosrđu koje nam pruža kroz cijeli život“. Marko Brzović je ukazao na poruku milosrđa, a Matea Kaleb pojasnila geslo škole koje glasi 'Zajedno stvarajmo bolji svijet'. I njihov školski časopis se zove 'Bolji svijet'.

„Mi stvaramo bolji svijet. Kad otvorimo naš list, pršte duhovne obnove, terenske nastave, nagrađni izleti, međunarodne suradnje, naše svojestveno obilježavanje blagdana, kutak za učenike koji dijele umjetnosti. Na svakoj slici nasmijana lica koja zajedništvom pridonose boljem svijetu. Nije potrebno objaviti članak ili pojavit se na slici u časopisu da bi bio aktivni sudionik u toj plemenitoj ulozi. Vrline svakog učenika, zalaganje i rad u školi, sve se to cjeni i doprinosi boljem svijetu“ rekla je Kaleb. Učenici su pohvalili i osobito zahvalili volonterima među njima. „Činiti nekoga sretnim i time nagraditi dušu, a ne džep, najljepše je i osjećaj koji ispunja. Osmijeh na licu čovjeka sva je nagrada koja je potrebna. Dok pomažete drugima, sigurno ste osjetili da se nekom uzvišenom dozom empatije pomaže i vama“.

Učenicima su se obratili i razrednici maturanata, Željka Jadrošić (4. a), prof. kemije i biologije i Ivan Nižić (4.b), prof. engleskog i talijanskog jezika. „Biti razrednik znači biti otac, majka, prijatelj, psiholog, zaštitnik. Sate ste proveli u razgovoru s nama i roditeljima, borili se i brinuli za nas, pratili nas u odrastanju“ zahvalno su rekli učenici. Nižiću je to prva generacija maturanata te je poručio: „Ono što bih želio da ponesete iz škole u svijet nije konjunktiv imperfekta talijanskog, ni pogodbene rečenice engleskog jezika. Sa sobom bi trebali ponijeti: Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan. Ne sudite i nećete biti suđeni. Praštajte i oprostit će vam se. Dajte i dat će vam se“. U ime učenika, prisutnima se obratila Iva Knežević koja nije nijedan sat izostala s nastave.

„Iz škole izlazimo drugačiji, u pozitivnom smislu. Bogatiji znanjem, odgovorniji, zreliji. Ne bismo bili izgrađene osobe da iza nas nisu stajali ljudi koji su nas učili znanju, ali i kako živjeti

Zbor gimnazije, „Ma čija nam knjiga života dopala u ruke, valja nam se s njome upoznavati s poštovanjem. Nijednu stranicu ne procjenjivati izdvojeno od ostalih, otvarati i zatvarati s nemarom ili prijezirom. Jer u svakoj je sadržan isti blagoslov i u svakoj je ukořišćena ista Ljubav“ poručila je Zara Miocić u ime učenika Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar na svečanosti zadnjeg dana nastave u petak 10. lipnja u sportskoj dvorani te škole. Na susretu su sudjelovali učenici, profesori i dječatnici škole predvođeni ravnateljem mr. don Antonom Sorićem, roditelji, rektor Sjemeništa 'Zmajević' don Ante Dražina te zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je maturantima gimnazije uručio svjedodžbe i nagrade odlikašima.

životom punim ljubavi, predanosti“ rekla je Knežević zahvalivši djelatnicima gimnazije što su ih ohrabrivali, pomagali, bili uz njih kad su se smijali i kad im je bilo teško, uvijek spremni za njih. Zahvalila je profesorima na uloženoj ljubavi i trudu, što su ih učili školsko i životno znanje. „Hvala što ste iz nas izvlačili najbolje. U razgovorima je bilo savjeta, opaski, malo ljutnje i poticaja koji su nas usmjerili dobrome. Hvala ravnatelju što se u godinu dana trudio da se u školi osjećamo što ugodnije i opuštenije. Hvala i nadbiskupu što nas je približio Bogu i Božjoj riječi i pokazao kako cijeniti istinske vrijednosti“ rekla je Knežević, svima poželjevši uspjeh i blagoslov.

Nadbiskup Puljić je istaknuo značaj obiteljske atmosfere koju škola stvara rekavši da profesori trebaju biti oslonac učenicima, djelovati očinski, odgovorno i učiteljski. U prigodnom obraćanju je govorio o poticajima pape Franje u Godini milosrđa. „Vraća nas temeljima, izvoru, božanskom srcu koje je za nas kucalo, za nas život dalo. Svoju krv je prolio, kako bismo mi bili bolji“ rekao je nadbiskup, dodavši da su učenici u školi rasli i osjetili okruženje koje ih je na to poticalo. „Papa Franjo pozvao je sve da krenemo na hodočašće.

Jedno od važnijih je oprosničko hodočašće. Prva stepenica je ne suditi. Mi smo spremni i to je najlakše, osuditi, otpisati, ništa ne valja. Ako ne osuđujemo, kadri smo poći na drugu stepenicu. A to je da u onome koji nam nije drag, simpatičan, govorimo negativno o njemu, otkrijemo zrnce dobrote i lijepoga. Isus je zato došao, da otkrivamo jedni kod drugih plemenitost, dobrotu, a ne strah, predrasude i otpisivanje. Ako uspijemo prevladati te dvije stepenice, na trećoj smo kadri oprostiti. Kako je lijepo moći oprostiti. Ali i moliti za oproštenje. Griješimo, druge vrijedamo, nanosimo loše, pa biti kadar reći, ‘Molim te oprosti’. Neka naš život bude hvala i oprosti“ potaknuo je mons. Puljić.

Nagradu za najčitača u protekloj šk. godini, zbog najviše pročitanih knjiga, dobile su Marta Knežević i Tea Laszowski. Početkom ovoga ožujka školska knjižnica gimnazije raspisala je literarni natječaj u pisanju poetskih i proznih tekstova o temi ‘Idem i ja’. Najviše bodova su dobili tekstovi Matee Kaleb ‘1917.’ i Magdalene Ivanko ‘Ja samo spavam’ te je i njima uručena nagrada. Zbor Gimnazije ove je godine ostvario brojne nastupe u Hrvatskoj i inozemstvu. Na svečanosti je izveo pjesmu ‘Wade in the water’, a muški dio zbara pjesmu ‘Agni parthene’. Ujedno je to bio oproštajni nastup zbara s njihovom voditeljicom, profesoricom Nelom Šarić, opernom pjevačicom koja odlazi na glazbeno usavršavanje u Cardiff.

Prije programa u školi, učenici i profesori sudjelovali su na misnom slavlju u katedrali sv. Stošije koje je predvodio mons. Puljić. Nadbiskup je svima udijelio blagoslov i na kraju svečanosti u dvorani Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar.

SADRŽAJ

Uvodna riječ	3
SVETA STOLICA	4
Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2016.	4
Apostolsko pismo u obliku motu proprija pape Franje	5
Poruka za Svjetski dan turizma 2016.	7
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	8
Čestitka nadbiskupa Puljića u povodu visokih obljetnica Hrvatskoga radija i televizije	9
Sastanak povjerenika za obiteljski pastoral i sjednica Vijeća HBK za život i obitelj	9
Susret članova HBK s redovničkim poglavarima i Izvanredno zasjedanje HBK	10
ZADARSKA NADBISKUPIJA	16
Nin, 500 godina svetkovine Gospe od Zečeva	12
Naša vjera je semenje koje treba zalijevati, njegovati i čuvati	14
Krizmanici - pozvani ste nastaviti djelo spasenja	15
Biskpsko ređenje o. Zdenka Križića	17
Svetkovina Tijelova	18
Svei Ante - Smiljevac	19
Sveti Ivan Krstielj - Relja	21
Svećeničko ređenje don Ante Dražine	22
Dan Državnosti	24
ODREDBE	26
IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA	30
KRONIKA	31
SVEĆENICI JUBILARCI	33
IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE	34
IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE	98